

Projekt

z dnia 17 listopada 2023 r.

Zatwierdzony przez ..... *mgr Bogusław Król*

Wójt

**UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY ZIELONKI**

z dnia ..... 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy
Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata
2023 - 2027**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późniejszymi zmianami), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jednolity Dz. U. z 2021, poz. 1249 z późniejszymi zmianami) Rada Gminy Zielonki stanowi, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023 - 2027, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała nr XXXI/71/2021 Rady Gminy Zielonki z dnia 28 października 2021 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022 - 2026.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zielonki.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

§ 5. Uchwała podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Zielonki.

Przewodniczący Rady
Gminy Zielonki

Mirosław Golanko

Dyrektor Ośrodka
mgr. S.R.
mgr Magdalena Rajska

Załącznik do Uchwały Nr .....

Rady Gminy Zielonki

z dnia ..... r.

**Gminny Program
Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy
Domowej
na lata 2023 – 2027**

Zielonki 2023

SPIS TREŚCI:

1. Wstęp	3
2. Ogólna charakterystyka zjawiska przemocy domowej.....	4
2.1. Przyczyny i źródła przemocy.....	5
2.2. Skutki przemocy domowej i formy zapobiegania jej stosowaniu.....	6
3. Podstawa prawna i merytoryczna programu.....	7
4. Diagnoza lokalna zjawiska przemocy i zasoby instytucjonalne	8
4.1. Badania dorosłych mieszkańców na terenie gminy Zielonki.....	17
4.2. Badanie dzieci i młodzieży na terenie gminy Zielonki.....	28
4.3. Badanie Ekspertów na terenie gminy Zielonki.....	42
4.4. Analiza danych zastanych.....	46
5. Wnioski wynikające z analizy ilościowej i jakościowej i zidentyfikowanych potrzeb.....	53
6. Cele i zadania programu.....	59
7. Adresaci programu.....	68
8. Przewidywane efekty realizacji programu.....	68
9. Finansowanie programu.....	68
10. Monitoring i ewaluacja programu.....	68
Załącznik: ankiety.....	69

1. Wstęp

We współczesnym świecie przemoc domowa jest zjawiskiem coraz bardziej powszechnym. Zakres, wielość form i skutki natury fizycznej, psychologicznej, zdrowotnej czy ekonomicznej sprawiają, że winno się ją uznać za zjawisko społeczne szczególnej kategorii. Przemoc niesie ze sobą dotkliwe konsekwencje dla wszystkich osób, których dotyczy, zarówno ofiar, sprawców, jak również świadków jej stosowania. Następstwa te obejmują różne sfery życia i rzutują na funkcjonowanie na dalszych jego etapach. Przeciwdziałanie przemocy domowej na wszystkich jej płaszczyznach i w różnym zakresie jest powinnością wielu podmiotów, począwszy od organów władzy publicznej, przez wyspecjalizowane instytucje i organizacje utworzone w celu jej zwalczania, na indywidualnych obywatelach kończąc. Niezależnie od woli współpracy między instytucjami czy osobami prywatnymi, warunkiem koniecznym skutecznego przeciwdziałania przemocy domowej jest przyjęcie odpowiednich regulacji prawnych, a także efektywna polityka karna i społeczna, które będą stanowiły podstawę działania zarówno tych, na których ciąży prawny obowiązek, jak i tych, którzy realizując społeczny obowiązek, pragną nieść pomoc i wsparcie osobom krzywdzonym. Niniejszy program jest dostosowany do obowiązujących regulacji i zmieniających się uwarunkowań oraz uwzględnia kompleksowe rozwiązania dotyczące zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zniwelowania skali tego zjawiska. Systemowe podejście do przeciwdziałania przemocy domowej nie może pomijać osób stosujących przemoc domową, które niejednokrotnie przenosząc negatywne wzorce z dzieciństwa, w życiu dorosłym sami stali się jej sprawcami. Dlatego też działania pomocowe kierowane są również w stronę tej grupy osób. Rodzina, jako system wewnętrznych powiązań i relacji, jest najważniejszym miejscem kształtowania się osobowości, nawyków, postaw, stylów życia i zachowań rozwijających się dzieci, dlatego też szczególnie niebezpieczne jest pojawienie się przemocy w domu rodzinnym, który z natury rzeczy powinien być azylem i enklawą bezpieczeństwa dla wszystkich domowników. Ważną rolę w rodzinie odgrywają relacje pomiędzy członkami, które winny być oparte na miłości i zrozumieniu. Niestety nie zawsze tak jest, czasem relacje wewnątrzrodzinne, domowe ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa rodzi szkodliwe konsekwencje, jest źródłem lęku, bólu i poczucia bezsilności.

Przemoc jest problemem powszechnym, który dotyczy ludzi bez względu na ich wiek, płeć, status materialny, poziom wykształcenia, czy wykonywany zawód. Zjawisko przemocy dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji. Zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań daje szansę stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz podniesienia skuteczności udzielanej pomocy.

Niniejszy Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023 - 2027 obejmuje zadania, które na Gminę Zielonki nakłada ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Realizacja Programu, w szczególności w obszarach profilaktyki, ochrony i wsparcia osób dotkniętych przemocą oraz oddziaływań wobec osób stosujących przemoc jest nastawiona na redukcję zjawiska przemocy domowej wśród mieszkańców gminy Zielonki oraz na wzrost efektywności podejmowanych działań. Prawo do ochrony przed przemocą domową jest jednym z obowiązków państwa, którego zaniechanie może być uznane za naruszenie praw człowieka. Ustawodawca stworzył system przeciwdziałania przemocy domowej, wprowadzono także m.in. ustawową definicję przemocy domowej oraz dokonano podziału zadań pomiędzy wszystkie szczeble samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania temu zjawisku. Wydaje się bowiem, że jedynie regularna międzysektorowa współpraca wielu instytucji (ośrodków pomocy społecznej, służb mundurowych, organizacji pozarządowych, sądownictwa, oświaty, ochrony zdrowia, etc.) może być przyczynkiem do realnego zmniejszenia liczby dokonywanych aktów przemocy w środowisku domowym. Wdrożenie w życie Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej jest gwarancją zintegrowanych działań profilaktycznych, interwencyjnych i pomocowych w tym zakresie. Głównym celem gminnego programu jest przeciwdziałanie przemocy domowej w gminie Zielonki, a tym samym budowanie skutecznie działającego systemu uwzględniającego lokalne uwarunkowania i rozmiary zjawiska. Program określa

szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie, doskonalenie kadr zajmujących się diagnozowaniem i pomocą osobom dotkniętym tym problemem oraz edukację i profilaktykę mieszkańców Gminy Zielonki. W Programie została przedstawiona analiza badań, dotycząca zjawiska przemocy domowej oraz stanu wiedzy na temat przemocy wśród uczniów Szkół podstawowych w gminie Zielonki. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Zielonki ma charakter długofalowy. Działania obejmują lata 2023-2027. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

2. Ogólna charakterystyka zjawiska przemocy domowej.

Definicję pojęcia przemocy domowej, w przepisach powszechnie obowiązującego prawa polskiego, możemy znaleźć w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 z późniejszymi zmianami). Ustawa określa, że przez przemoc domową należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Wszyscy mamy obowiązek podejmowania działań przeciwko przemocy domowej. Bezczyńność świadków wspiera siły sprawcy odejmując siły osobie doznającej przemocy.

Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że:

- **jest intencjonalna i jest demonstracją siły** - ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie drugiego człowieka,
- **jest procesem** – rozwija się stopniowo, przybierając na sile i częstotliwości,
- **narusza prawa i dobra osobiste** krzywdzonego członka rodziny, m.in. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku,
- **ma tendencję do powtarzania się** – rzadko bywa jednorazowym epizodem,
- **powoduje cierpienie i ból** u osób, których przemoc dotyka,
- **jest narastająca** – niezatrzymana stopniowo przybiera na sile,
- **odpowiedzialność za przemoc zawsze ponosi jej sprawca** – nic nie usprawiedliwia przemocy.

Przemoc domowa może przybierać różne formy:

- **przemoc fizyczna** - obejmuje takie zachowania agresywne jak popychanie, policzkowanie, szarpanie, kopanie, duszenie, bicie pięścią, ciskanie w kogoś przedmiotami, użycie broni, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp.;
- **przemoc psychiczna** - wyśmiewanie poglądów, religii, narzucanie własnych poglądów, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu, pożywienia, wyzywanie, upokarzanie, stosowanie gróźb, itp.;
- **przemoc seksualna** - wymuszanie współżycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka, wyśmiewanie zachowań seksualnych, itp.;
- **przemoc ekonomiczna** - odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, kontrolowanie wydatków z wykorzystaniem stosunku zależności, niewywiązywanie się z obowiązku alimentacyjnego, itp.

2.1. Przyczyny i źródła przemocy:

Sprawca przemocy to osoba, która ma duże zapotrzebowanie na władzę i kontrolę mającą zagłuszyć lub zrównoważyć jego poczucie słabości, niemocy, impotencji fizycznej i psychicznej. To permanentne poczucie niemocy jest wynikiem osobistych, często tragicznych doświadczeń bycia obiektem agresji, przemocy i zaniedbania. Sprawca odnajduje zatem namiastkę siły w aktach przemocy wobec bliskich. Czuje się mocny wtedy, gdy znajdzie kogoś, kto staje się słabszy niż on sam, nie musi wówczas konfrontować się ze swoim brakiem siły mentalnej, swoimi słabościami. Wielu z mężczyzn, którzy są głównymi sprawcami przemocy, to ludzie, którzy odziedziczyli złe wzorce kulturowo-społeczne i na których oddziaływało wiele negatywnych czynników z rolą przypisaną im w danej społeczności. Pierwszym krokiem do przemocy jest nieświadome powielanie owych złych wzorców, brak kompetencji społecznych oraz emocjonalnych do radzenia sobie z trudnymi problemami. Brak poczucia własnej wartości nierzadko jest zastępowany przemocą i agresją. Spożywanie alkoholu przez ww. osoby dodatkowo bywa często katalizatorem do wystąpienia zachowań przemocowych. Rozumienie powyższych zjawisk i systemowe podejście do problematyki przemocy domowej jest warunkiem koniecznym dla wszystkich osób reprezentujących instytucje pomagające rodzinie.

Źródła przemocy domowej tkwią w całym kontekście życia człowieka, na który składają się:

- życie rodzinne, czyli osobista historia przemocy w rodzinie pochodzenia, uczenie się rozwiązywania konfliktów przy pomocy siły, autorytaryzm w stosunkach domowych, niska samoocena, izolacja społeczna rodziny,
- przekonania i wartości kulturowe dotyczące rodziny, kobiety, mężczyzny i dziecka. Postawy wobec użycia siły, w celu rozwiązywania konfliktów oraz sposób rozumienia ról, praw i odpowiedzialności w rodzinie,
- oczekiwania i tradycje społeczne – kobietom w procesie socjalizacji przypisuje się rolę podrzędną i służalczą. W przypadku mężczyzn oczekujemy, że „nie da sobą rządzić”, że będzie miał wpływ i osiągnięcia, że jego życie emocjonalne będzie pod kontrolą a tak naprawdę zostanie zablokowane.

- niedostateczne wsparcie instytucjonalne dla osób uwikłanych w przemoc, brak adekwatnych przepisów prawnych lub właściwego ich zastosowania, bezkarność sprawców.

Powyższe uwarunkowania tworzą znaczącą podwalinę pod budowanie relacji opartej na nierównowadze sił. Wskazują też drogę, którą musimy przejść, aby zapobiegać przemocy, wskazują, co musimy uwzględnić w tworzeniu programów, których realizacja będzie w długofalowym procesie służyła zmniejszeniu ilości przemocy domowej.

2.2. Skutki przemocy domowej i formy zapobiegania jej stosowaniu:

Przemoc domowa jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym. Do najczęstszych objawów będących skutkiem przemocy należą: poważne obrażenia ciała, choroby somatyczne związane ze stresem, przygnębienie, smutek, popadanie w depresję, zmienność nastrojów, decyzji, niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu, nieufność, trudności z koncentracją, bezradność. Osoby doświadczające przemocy zachowują się niezrozumiale dla otoczenia, często zmieniają zdanie i wycofują zawiadomienie o przestępstwie, bronią sprawcy. Zachowania te przez psychologię tłumaczone są występowaniem syndromu wyuczonej bezradności. Wycofanie się z aktywności służącej zmianie sytuacji i wyjściu z przemocy może wynikać z przekonania o bezskuteczności działań, powstałego na gruncie wcześniejszych doświadczeń. Bierność i rezygnacja bywają też wynikiem technik manipulacyjnych, jakim osoba doznająca przemocy jest poddawana przez osobę stosującą przemoc, która utrwała w niej niską samoocenę i wzbudza poczucie winy.

Dzieci często są bezpośrednimi osobami doznającymi przemocy lub/i świadkami przemocy domowej. Obok obrażeń cielesnych przemoc domowa powoduje, że dziecko żyje w poczuciu ciągłego strachu i zagrożenia, pozbawione miłości, zaufania i bezpieczeństwa. Niezaspokojenie tych podstawowych potrzeb negatywnie wpływa na rozwój dziecka i kształtowanie się osobowości oraz jest przyczyną wielu chorób psychosomatycznych. **Stosowanie przemocy psychicznej wobec dziecka wpływa destrukcyjnie na kształtowanie się jego osobowości.** Może prowadzić do nieprzystosowania interpersonalnego (brak poczucia bezpieczeństwa, niski poziom kompetencji społecznych, trudności w kontaktach z rówieśnikami), deficytów intelektualnych (w zakresie możliwości poznawczych, rozwiązywania konfliktów i kreatywności), problemów behawioralnych (agresja, lek, wstyd, poczucie winy, wrogość, pesymizm, zaburzenia odżywiania). Odroczone skutki przemocy objawiają się w postaci różnych form niedostosowania społecznego. Mogą do nich należeć: trudności w nauce, wagarowanie, ucieczki z domu, wysoki poziom agresji, nadużywanie alkoholu. Zachowania te to tylko niektóre ze sposobów ucieczki od problemów przemocy domowej. Doświadczenie przemocy w dzieciństwie powoduje problemy z nawiązaniem i utrzymaniem satysfakcjonujących relacji z innymi osobami także w wieku dorosłym. **Doświadczenie przemocy w dzieciństwie powoduje, że krzywdzone dzieci staną się krzywdzącymi rodzicami. Niezbędne jest zrozumienie, że przysłowiowy klaps staje się źródłem późniejszych, olbrzymich problemów i obciążeń społecznych.** Każdy rodzic musi zastanowić się nad późniejszymi, negatywnymi konsekwencjami klapsa.

Osobowość ukształtowana w warunkach przemocy nie jest dobrze przystosowana do dorosłego życia. Dorosły nadal pozostaje z problemami dotyczącymi zaufania, autonomii i podejmowania inicjatywy. Staje na progu dorosłego życia obciążony poważnymi deficytami w zakresie umiejętności dbania o siebie, tożsamości i zdolności do tworzenia stabilnych związków. To prowadzi bardzo często do wchodzenia w dorosłych relacjach w rolę ofiary lub sprawcy przemocy w swojej rodzinie.

Kobiety doświadczające przemocy ze strony partnera tracą poczucie bezpieczeństwa i wpływu na swoje życie. Poczucie bezradności zaczyna rozprzestrzeniać się na wszystkie obszary życia kobiety. Staje się ona niezdolna do poszukiwania wyjścia z sytuacji, nie podejmuje starań o poszukiwanie pracy, nie potrafi szukać alternatywy, nie staje w obronie swoich dzieci, wycofuje się z relacji z innymi, popada w depresję. Zwiększa się ryzyko, że wraz ze swoimi dziećmi, zasili grupę osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Przemoc domowa to także poważny problem społeczny. Destrukcyjna siła niszczy cały system rodzinny, rozsadza go od środka, odbiera poczucie bezpieczeństwa i możliwość prawidłowego rozwoju najmłodszych członków rodziny. Niesie ze sobą ryzyko dziedziczenia przez dzieci zachowań przemocowych i powielania ich w dorosłym życiu. Niezwalczana przemoc przybiera na sile, utrwała się i eskaluje niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią osób i dla całego społeczeństwa. Niezbędne jest zatem podejmowanie planowych działań mających na celu zapobieganie i zwalczanie przemocy domowej, działań wpisanych w tworzenie i rozwijanie systemu przeciwdziałania przemocy, którego zasadniczymi elementami są specjalistyczne instytucje i profesjonaliści niosący pomoc osobom dotkniętym przemocą domową. Aby skutecznie kształtować życie bez agresji i przemocy potrzebny jest spójny system oddziaływania i profilaktyki.

Przemoc dotyka nie tylko rodziny. Jest to zjawisko społeczne o szerokim kontekście, występuje również jako:

- przemoc w grupach rówieśniczych, w szkołach, internatach itp.,
- przemoc na ulicy, na stadionach,
- przemoc w środkach masowego przekazu,
- przemoc związana z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków,
- przemoc w państwach źle rządzonych, z dyktaturą itp.,
- przemoc międzynarodowa.

Wspólną cechą tych wszystkich zjawisk jest chęć podporządkowania sobie, wykorzystywania słabszej strony przez silniejszą.

Polskie prawo bardzo wyraźnie wskazuje, że krzywdzenie członków rodziny, osób bliskich jest przestępstwem i jak każde inne podlega karze. Każda osoba doznająca krzywdy ma prawo do ochrony, a przede wszystkim do powstrzymania i przerwania przemocy. Przemoc jako przestępstwo przeciwko osobom bliskim ścigana jest prawem, zapisanym w artykułach kodeksu karnego.

3. Podstawa prawna i merytoryczna programu.

Podstawę prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie stanowią:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. 1997, Nr 78 poz. 483 z późniejszymi zmianami).

2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jednolity Dz. U. z 2021, poz. 1249 z późniejszymi zmianami).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 901).
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2023 poz. 2151).

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy. Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrona osób doznających przemocy domowej, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia oraz tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrona Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023 – 2027 powstał w odpowiedzi na zmieniające się przepisy prawa w celu efektywnego przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i domowym, a także stworzenia jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych, bądź uwikłanych w przemoc domową. Program stanowi kontynuację i aktualizację działań podejmowanych w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Zielonki realizowanego poprzednio i wpisuje się w Strategię Rozwoju Gminy Zielonki na lata 2021 – 2030. Jest on również zgodny z przyjętym w 2023 r. Rządowy Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

4. Diagnoza lokalna zjawiska przemocy i zasoby instytucjonalne

Trudno jest jednoznacznie określić wielkość zjawiska przemocy domowej w naszej gminie, wszelkie dane, jakie posiadają instytucje pokazują nam tylko część faktycznie występujących problemów. Skala przemocy domowej, jako zjawiska zachodzącego w środowisku zamkniętym, jest niezwykle trudna do oszacowania. Osoby doświadczające przemocy w wielu przypadkach nie ujawniają problemu, a co za tym idzie nie składają zawiadomienia o przestępstwie. Dzieje się tak z różnych powodów m.in. z obawy przed sprawcą, brakiem wiary w możliwość skutecznego działania wymiaru sprawiedliwości oraz w możliwość poprawy swojej sytuacji, a także z poczucia wstydu i wyuczonej bezradności. Przedstawione czynniki powstrzymujące przed składaniem zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przemocy domowej, odgrywają szczególną rolę w obliczu czynów popełnianych przez osoby bliskie i znajome. Z tego też względu można przypuszczać, że znaczna liczba przypadków przemocy domowej pozostaje nieujawniona.

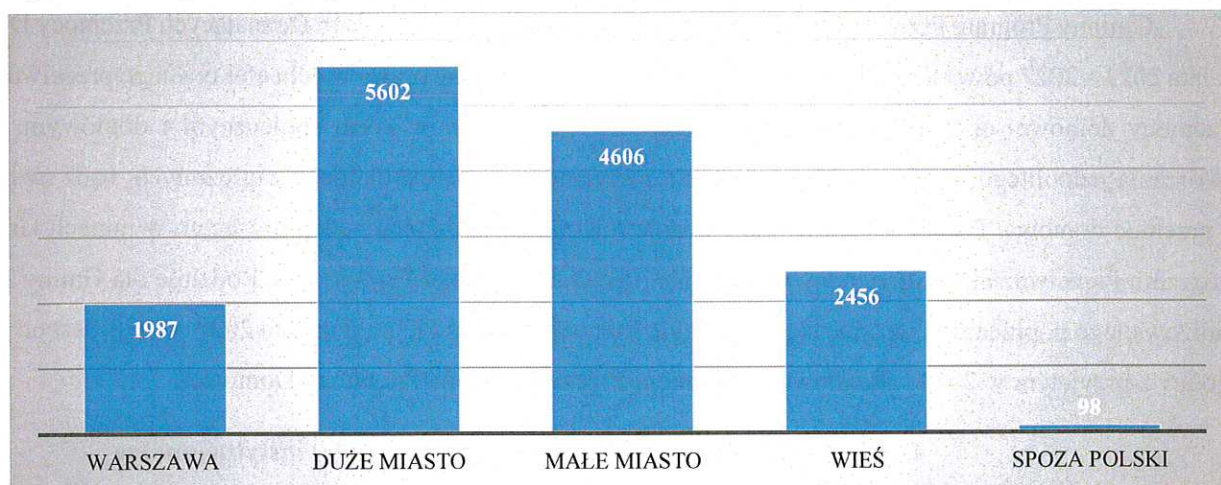
Z raportu podsumowującego działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” w roku 2022 wynika, że dyżurujący w Pogotowiu „Niebieska Linia” przeprowadzili 18634

rozmów, większość z nich (16817 rozmów, 90% wszystkich rozmów) za pośrednictwem infolinii 800-120-002. Znalazły się jednak również osoby (1808 telefonów, 10% wszystkich rozmów) zainteresowane kontaktem z prawnikiem. W przypadku 11836 rozmów był to pierwszy kontakt dzwoniącego z naszą infolinią. Wśród telefonujących zdecydowaną większość stanowiły kobiety (76%), jednak również mężczyźni nierzadko korzystali z możliwości uzyskania porady czy wsparcia. Numer infolinii wybierali głównie dorośli. W analizowanym okresie odebrano 232 połączeń od dzieci lub niepełnoletniej młodzieży (1,25% wszystkich rozmów).

Pogotowie „Niebieska Linia” ma charakter ogólnopolski. W 2022 roku na infolinię dzwoniło ze wszystkich regionów Polski. Połączenia wykonywano głównie z dużych i małych miast, niemały udział stanowili również mieszkańcy wsi (13% wszystkich odebranych połączeń).

Wyniki badania przedstawione zostały w poniższych wykresach.

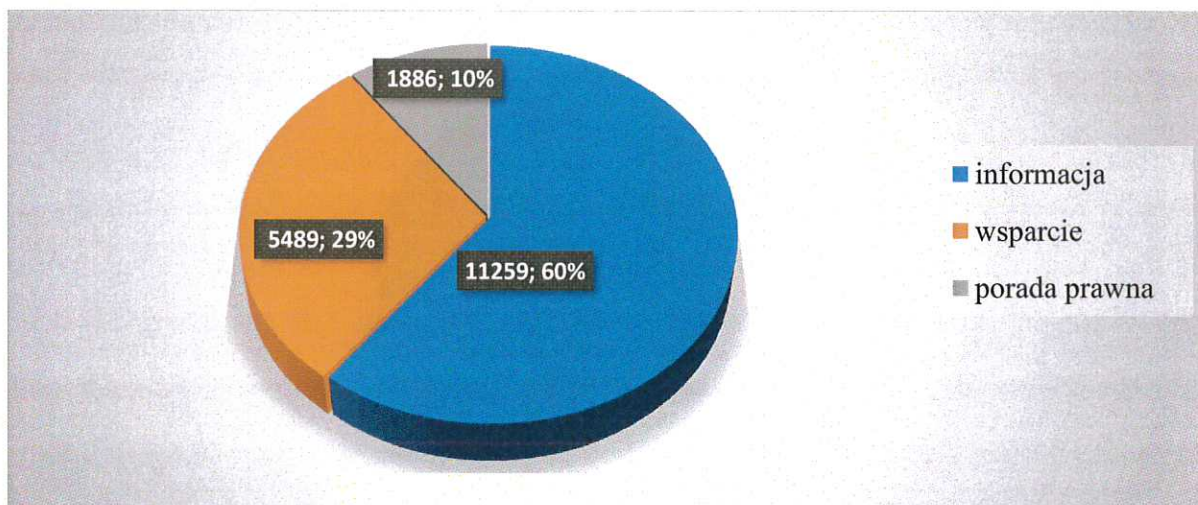
Wykres 1. Miejsce z którego dzwoniło na infolinię.

Źródło: Raport podsumowujący działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” w roku 2022.

W zależności od zapotrzebowania osoby dzwoniącej specjaliści infolinii mogą udzielać informacji w zakresie swoich kompetencji, służyć wsparciem lub przekazywać wiedzę z zakresu profilaktyki przemocy. Warto również pamiętać o regularnych dyżurach prawników, po których poradę można się zgłosić. Jak wskazują statystyki z 2022 roku 60% rozmów miała charakter informacyjny, 29% zaś służyło przede wszystkim wsparciu emocjonalnemu. 10% telefonów koncentrowało się na poradach udzielanych przez prawników.

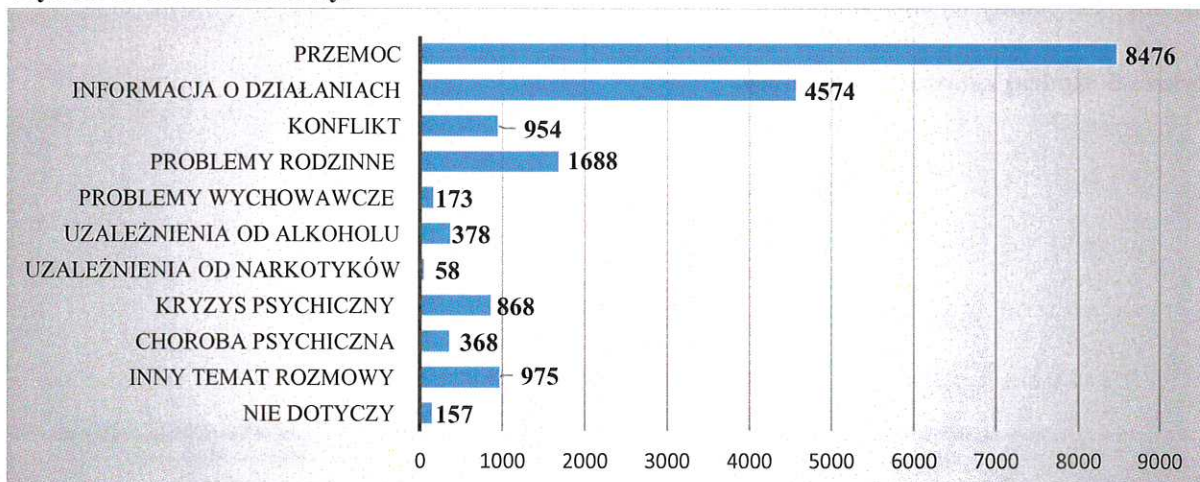
Wykres 2. Charakter rozmowy.

Źródło: Raport podsumowujący działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” w roku 2022.

Informacje o możliwych do podjęcia działaniach, obok przemocy, stanowiły główne tematy przeprowadzonych konsultacji (specjaliści mają możliwość wyboru kilku opcji z zaproponowanej listy do oznaczenia każdej rozmowy).

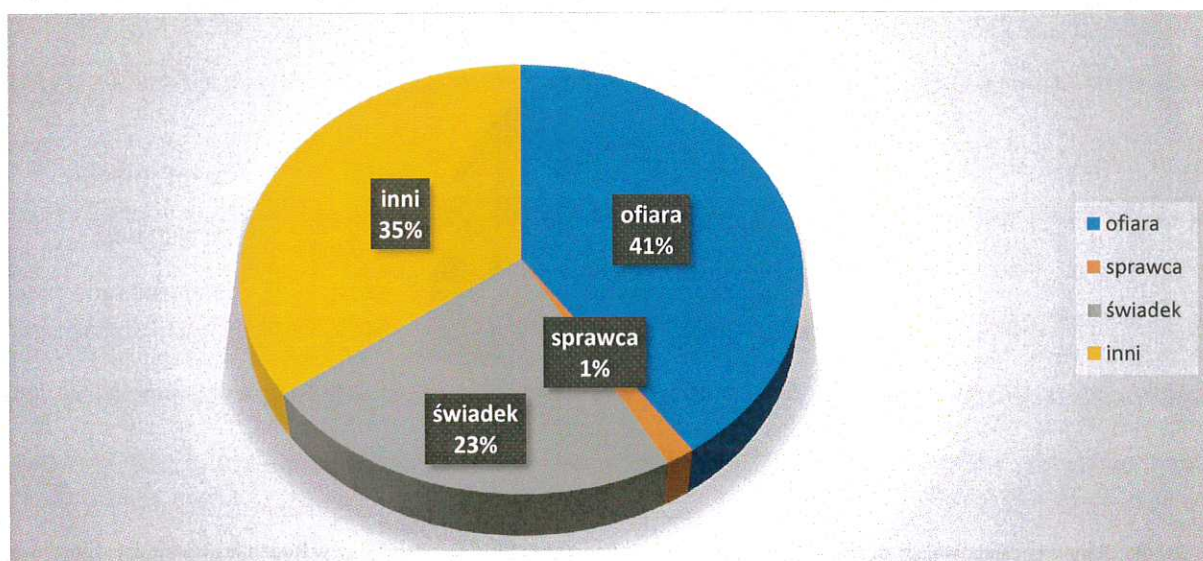
Wykres 3. Temat rozmowy.

Źródło: Raport podsumowujący działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” w roku 2022.

Konsultanci służą pomocą oraz radą osobom doznającym i stosującym przemoc, świadkom i wszystkim tym, którzy mają pytania lub wątpliwości dotyczące tego zjawiska. Chociaż najwięcej rozmów (41%) dyżurujący przeprowadzili z doznającymi przemocy, to jednak odebrali również 4172 połączeń (23% wszystkich rozmów) od świadków. Telefony od osób krzywdzących w dalszym ciągu zdarzają się sporadycznie. W 2022 r. odnotowano ich 279 (1,52% wszystkich rozmów). Rozmówcy określani na wykresie jako „inni” to w większości osoby, które pośrednio poruszają temat przemocy. Wśród klientów wskazanych jako „inni”, pojawiają się m.in. tacy, którzy: w przeszłości doświadczyli przemocy i aktualnie zmagają się z jej skutkami; poruszają tematy związane z sytuacją konfliktową w rodzinie; zmagają się z uzależnieniem od alkoholu oraz współuzależnieniem. Ponadto osoby w kryzysie psychicznym. W 2022 roku, ta grupa klientów stanowiła 35,22% spośród dzwoniących.

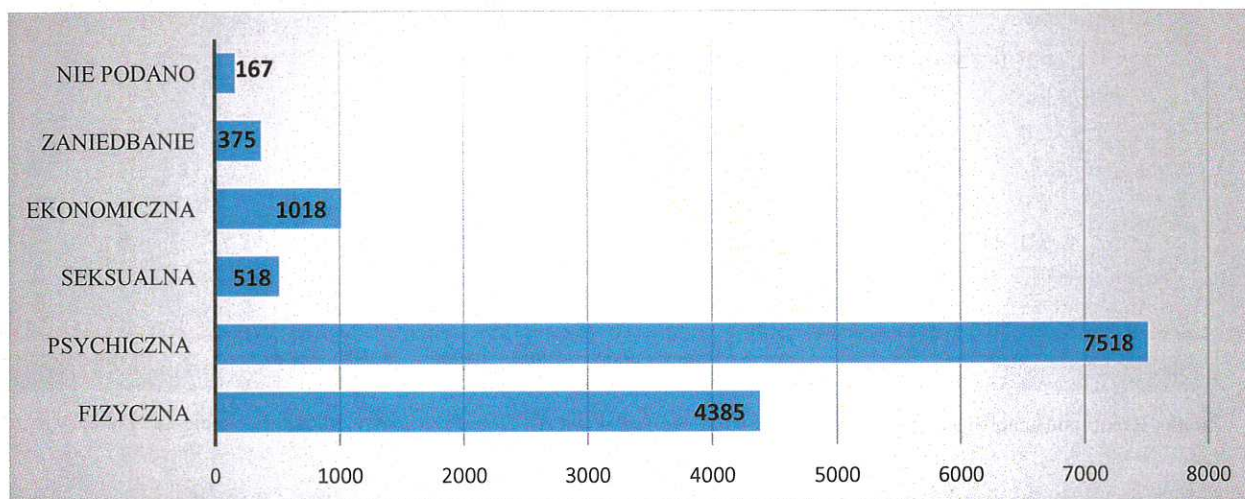
Wykres 4. Osoba dzwoniąca.

Źródło: Raport podsumowujący działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” w roku 2022.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że osoby zgłaszające przemoc rzadko mówią o tylko jednym jej rodzaju. Przemoc psychiczna towarzyszy w zasadzie każdej z pozostałych form. Zgłaszało ją w 2022 roku: 7518 osób (w tym 123 dzieci). Przemoc fizyczną zgłaszało 4385 dzwoniących (w tym 79 dzieci). Odnotowano również niemały udział przemocy ekonomicznej oraz seksualnej.

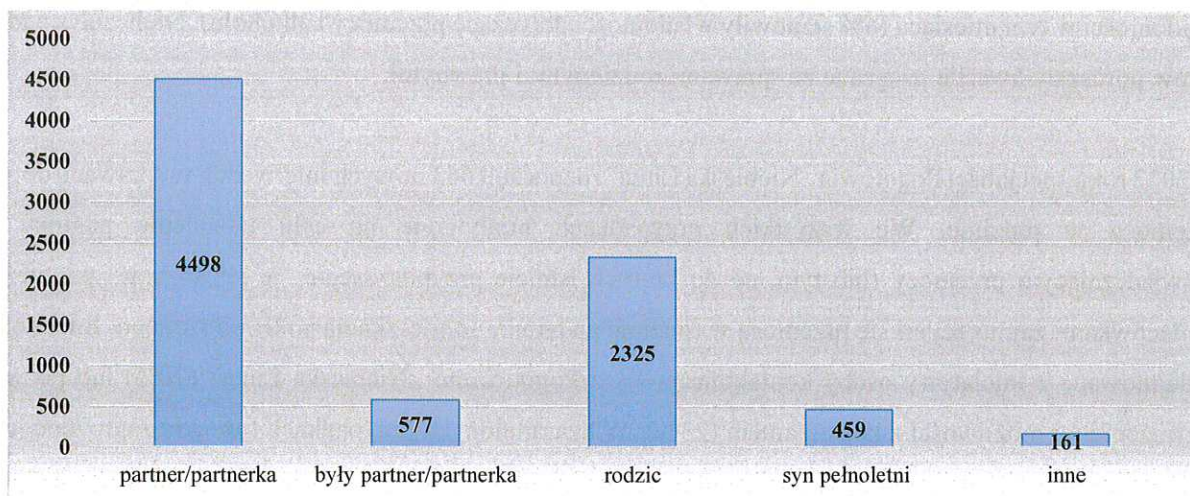
Wykres 5. Rodzaj zgłaszanej przemocy.

Źródło: Raport podsumowujący działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” w roku 2022.

Na podstawie danych zebranych w 2022 r. można stwierdzić, że w zdecydowanej większości przypadków zgłaszanych w Pogotowiu „Niebieska Linia” osobą krzywdzącą jest partner/ka (ok. 24% opisywanych przypadków). Dzwoniący nierzadko opisywali również sytuacje, w których osobami stosującymi przemoc byli rodzice.

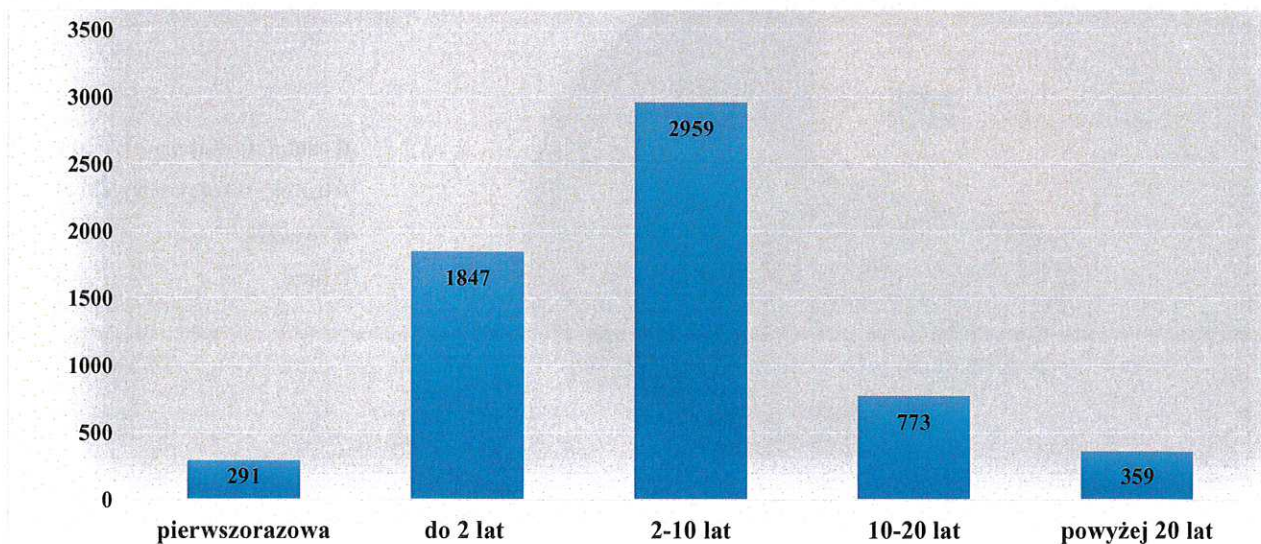
Wykres 6. Najczęściej wskazywana osoba stosująca przemoc.

Źródło: Raport podsumowujący działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” w roku 2022.

Zróżnicowany jest czas upływający od momentu doświadczenia po raz pierwszy lub zaobserwowania przemocy do chwili, gdy świadek lub osoba krzywdzona decyduje się na kontakt z Pogotowiem „Niebieska Linia”. Jak można odczytać z wykresu, w większości sytuacji czas ten możemy liczyć – niestety - w latach. W 2022 roku kontakt z naszymi konsultantami tylko sporadycznie podejmowany był już po pierwszym akcie przemocy.

Wykres 7. Czas trwania przemocy

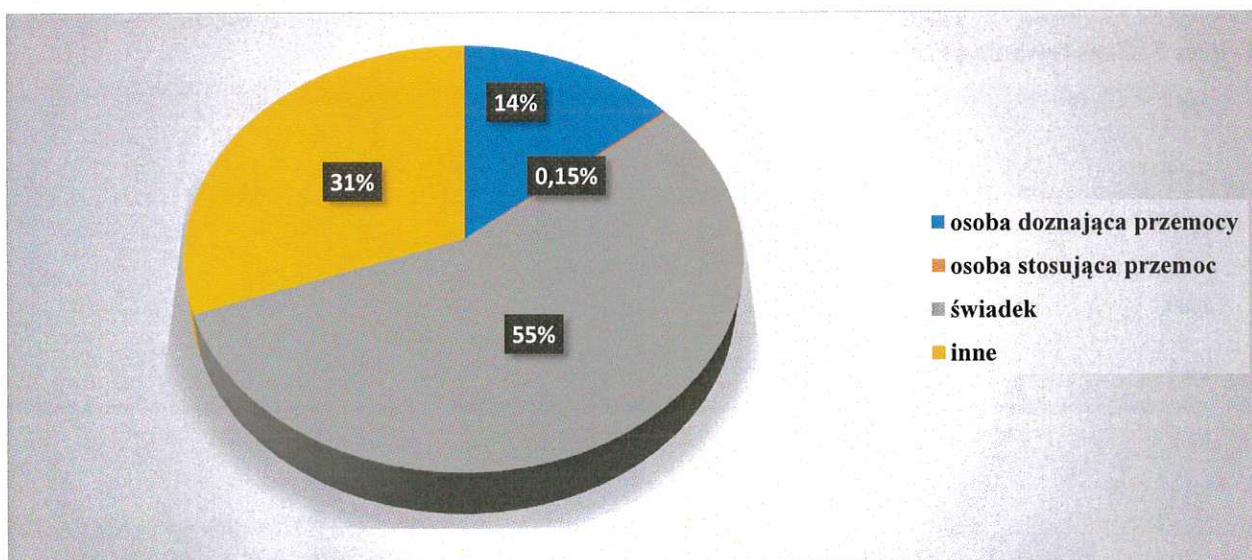
Źródło: Raport podsumowujący działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” w roku 2022.

W 25% zgłaszanych przypadków osoba stosująca przemoc nadużywa alkoholu. W 2022 roku konsultanci odebrali 232 połączeń od osób niepełnoletnich: 133 od dziewcząt, 99 od chłopców. 132 rozmowy dotyczyły występowania przemocy. W 2022 roku specjaliści odpisali na 3096 maili nadesłanych przede wszystkim przez osoby dorosłe (99,61% wszystkich mailowych wiadomości). Większość wiadomości napisały kobiety (1994 wiadomości, 64% wszystkich lutowych wiadomości). 54% wszystkich wiadomości w roku 2022 odbieranych przez konsultantów pochodziła od osób, które kontaktowały się z nami nie po raz pierwszy. Tematyka e-maili otrzymywanych

w Poradni koncentrowała się przede wszystkim wokół zjawiska przemocy. Temat ten stanowił 59% wszystkich wiadomości w tym miesiącu (6% stanowiły wiadomości dotyczące przemocy i alkoholu). Nieliczne z nadesłanych listów poruszały kwestie związane ze sprawami rodzinnymi i prawnymi.

W 2022 roku specjaliści Pogotowia „Niebieska Linia” rozpoczęli 663 nowych interwencji w sprawach dotyczących przemocy w rodzinie. We wszystkich przypadkach miały one na celu udzielenie pomocy osobom doświadczającym przemocy (lub tym, co do których istnieje przypuszczenie, że jej doznają) poprzez kontakt z placówkami zajmującymi się przemocą w rodzinie na terenie zamieszkania pokrzywdzonego. Interwencje były podejmowane z inicjatywy osoby kontaktującej się z Pogotowiem „Niebieska Linia” (70%) lub po wspólnym rozważeniu tej możliwości z konsultantem (23%). W uzasadnionych przypadkach (np. gdy zagrożone jest czyjeś życie) interwencja jest również rozpoczynana w wyniku samodzielnie podjętej decyzji dyżurującego. W analizowanym okresie taka sytuacja miała miejsce 47 razy (7%). Interwencja może zostać podjęta w wyniku zgłoszenia się osoby doznającej przemocy, jednak dużą rolę odgrywają również świadkowie. W 2022 roku większość interwencji była możliwa właśnie dzięki informacjom uzyskanym od członków rodziny, sąsiadów, znajomych. Zachęcamy do kontaktu osoby, które w swoim otoczeniu obserwują niepokojące sygnały.

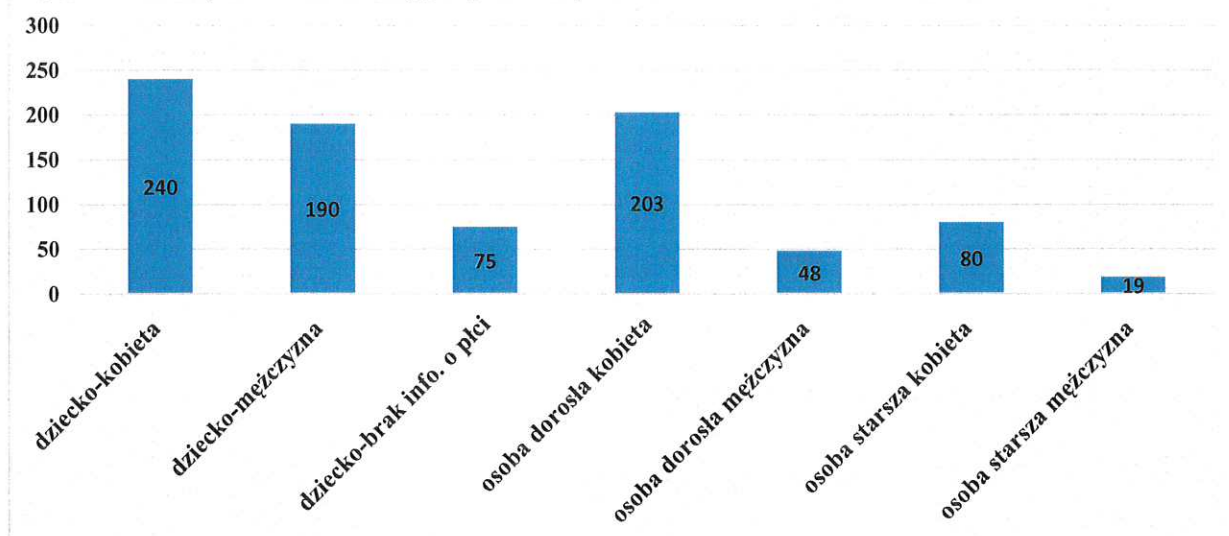
Wykres 8. Osoba zgłaszająca przemoc.

Źródło: Raport podsumowujący działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” w roku 2022.

W rozpatrywanych sprawach osobami doświadczającymi przemocy były przeważnie dzieci. Spośród osób dorosłych interwencje podejmowano szczególnie często wobec krzywdzenia kobiet.

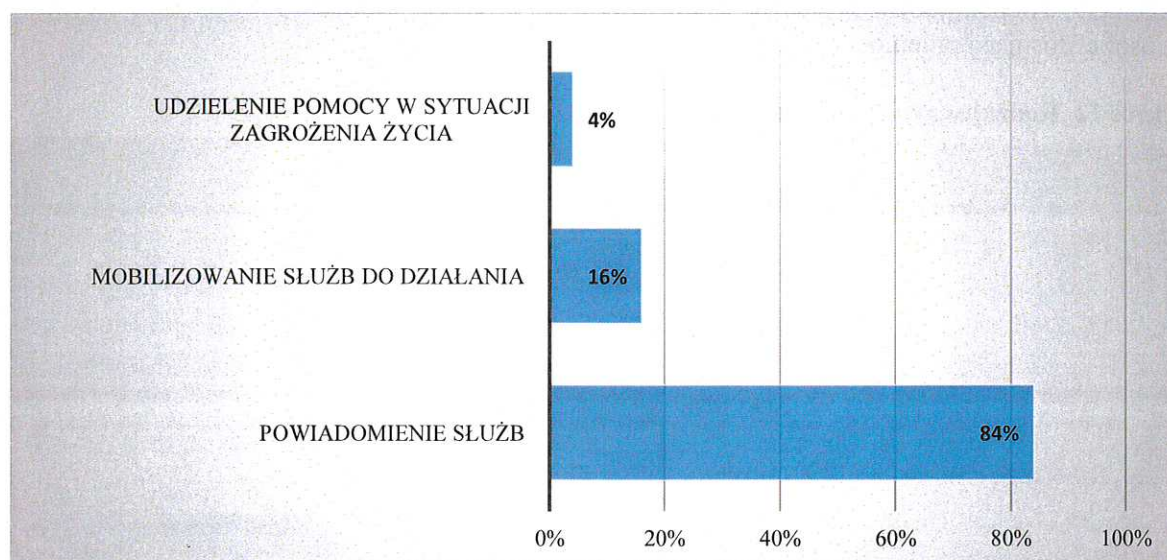
Wykres 9. Kim jest osoba doznająca przemocy.

Źródło: Raport podsumowujący działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” w roku 2022.

W zależności od konkretnej sytuacji Pogotowie „Niebieska Linia” stosuje zindywidualizowane procedury. Jak wynika z analizy zebranych w 2022 roku danych, specjaliści Pogotowia „Niebieska Linia” w zdecydowanej większości przypadków podejmowali działania mające na celu powiadomienie służb o zaistniałej sytuacji oraz przekazanie im nowych informacji o sprawie. 16% interwencji koncentrowało się na doprowadzeniu do aktywniejszej postawy przedstawicieli miejscowych instytucji.

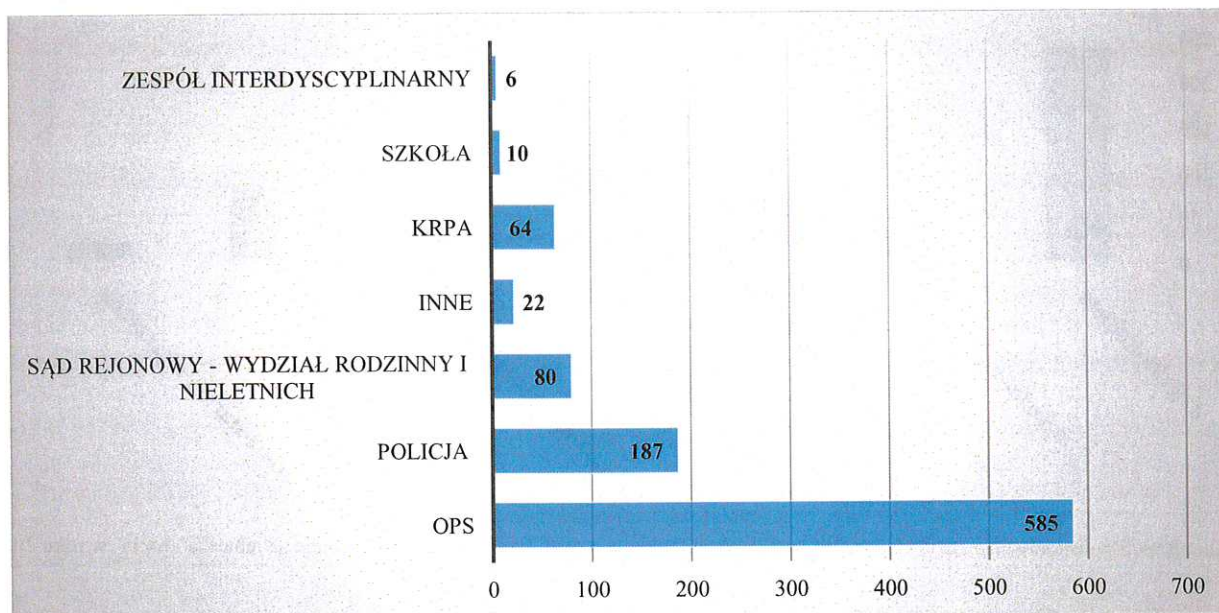
Wykres 10. Cel interwencji.

Źródło: Raport podsumowujący działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” w roku 2022.

Konsultant każdorazowo podejmuje również decyzję odnośnie tego, z którymi służbami powinien się skontaktować w ramach danej interwencji. Jak wynika z wykresu, w większości wypadków powiadomiony został Ośrodek Pomocy Społecznej i Policja. W zależności od sytuacji kontakt może być nawiązany z kilkoma instytucjami lub wielokrotnie z tą samą. Pewna część interwencji wymagała nawiązania współpracy z sądem rejonowym, szkołą oraz Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

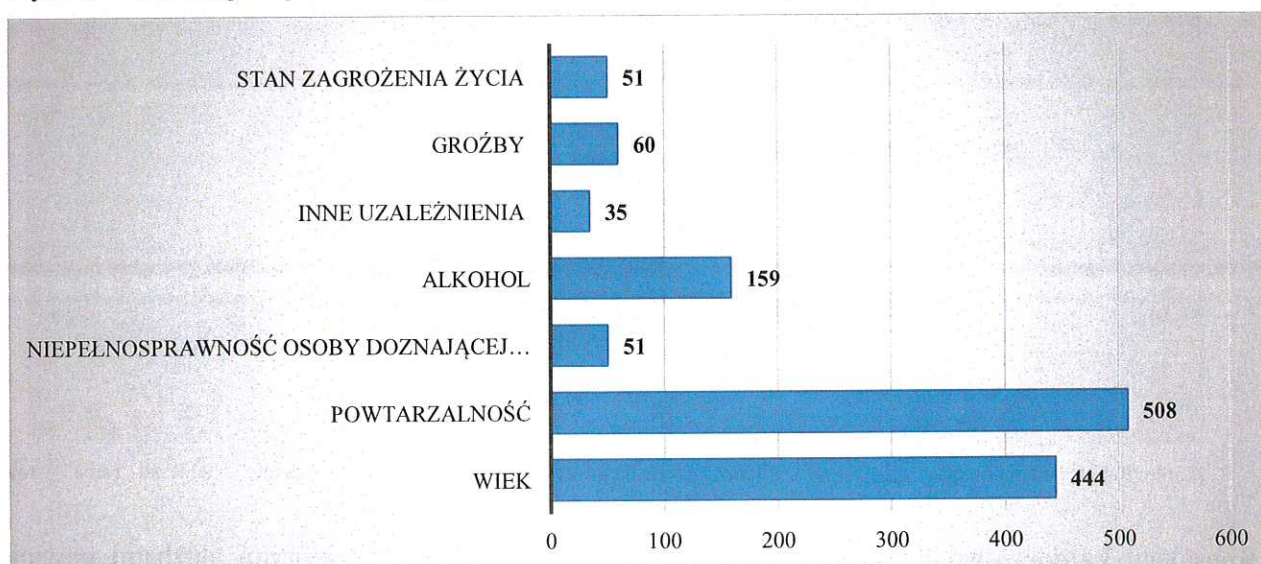
Wykres 11. Jakie służby były adresatami interwencji.

Źródło: Raport podsumowujący działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” w roku 2022.

Pogotowie „Niebieska Linia” podejmuje interwencje szczególnie w przypadkach, w których osoba doznająca przemocy ma ograniczone możliwości samodzielnego poradzenia sobie w trudnej sytuacji z uwagi np. na niepełnosprawność lub zamieszkanie w miejscu izolowanym, gdzie trudno o naturalną sieć wsparcia. Wykres przedstawia odnotowaną w 2022 roku częstotliwość występowania różnych czynników zagrożenia wśród osób, w interesie których prowadzona była interwencja. Jak można zauważyć, podstawową okolicznością, która sprawiała, że potrzebna okazywała się pomoc z zewnątrz była powtarzalność przemocy i wiek osoby jej doznającej. Zarówno osoby starsze, jak i dzieci nie są na tyle samodzielne, aby własnymi siłami uporać się z problemem. Niepokojącym sygnałem skłaniającym do podjęcia działań było też nadużywanie alkoholu przez osobę stosującą przemoc.

Wykres 12. Rodzaje czynników zagrożenia.

Źródło: Raport podsumowujący działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” w roku 2022.

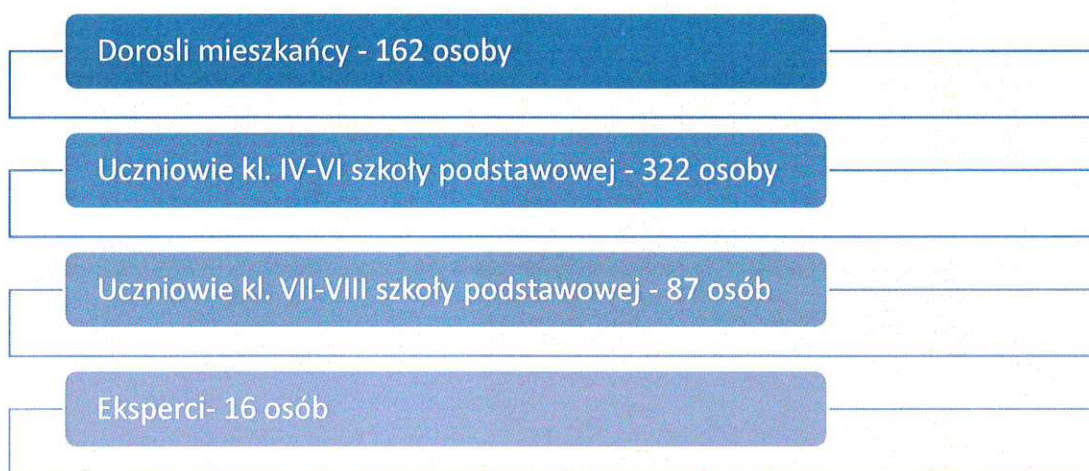

Diagnozę zjawiska przemocy domowej w gminie Zielonki oparto na badaniach ankietowych (ankieta internetowa) przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy w miesiącach maj-lipiec 2021 r. oraz uczniów kl. od IV do VIII szkoły podstawowej przeprowadzonych w czerwcu 2021 r. Przed przystąpieniem do ankietowania dzieci i młodzieży szkolnej, uzyskiwano zgodę dyrekcji placówki szkolnej na przeprowadzenie badania, udzielano informacji o całkowitej anonimowości oraz o zasadach wypełniania kwestionariuszy, by zminimalizować ryzyko występowania braków danych. Oprócz tego w czerwcu 2021 r. przeprowadzano ankietę internetową wśród przedstawicieli instytucji działających na terenie gminy Zielonki. Istotą badania było poznanie opinii oraz postaw względem problemu przemocy oraz oszacowanie skali zjawiska.

Ponadto diagnozę oparto na analizie dokumentacji zastanej, sprawozdawczości z realizacji zadań własnych Gminy oraz innych działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, będących w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy, Komisariatu Policji, Placówek Oświaty, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innych instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Przemoc domowa jest jedną z przyczyn, dla których rodziny bądź osoby w nią uwiękane, mogą ubiegać się o objęcie pomocą i wsparciem przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Spośród 470 rodzin korzystających w roku 2022 ze świadczeń pomocy społecznej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Zielonkach, rodziny w których występowała przemoc stanowiły 12,12%. Rodziny te zostały objęte wsparciem w postaci: świadczeń finansowych, pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, prawnego, socjalnego) oraz interwencji kryzysowej.

W badaniu łącznie wzięło udział 587 osób. Zróżnicowany dobór próby do badania umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio ze zjawiskiem przemocy domowej na terenie gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk uczniów szkolnych. Poniższy wykres przedstawia szczegółową strukturę próby badawczej:

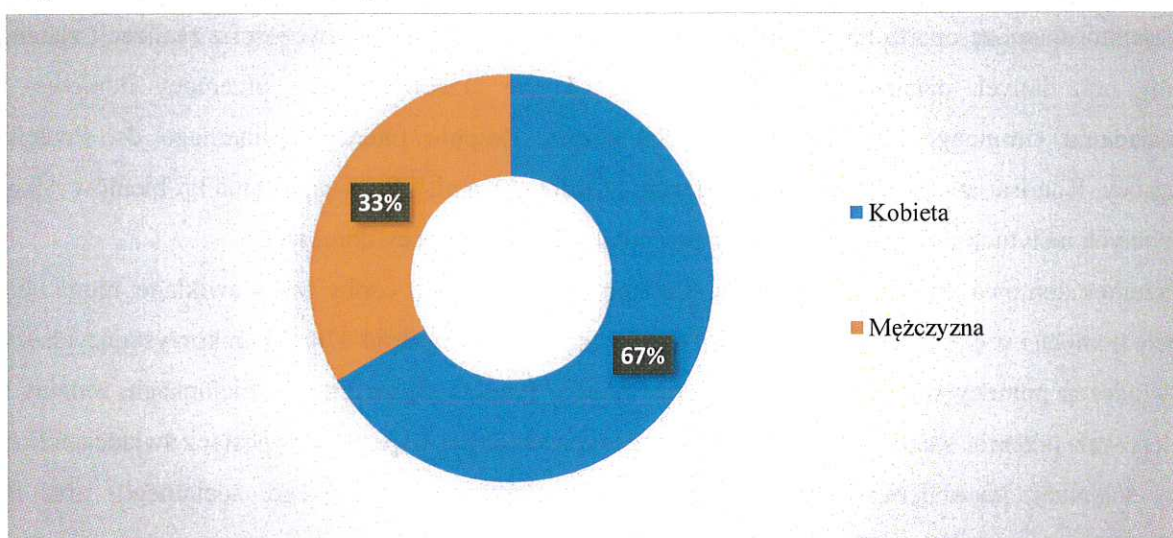

4.1 Badanie dorosłych mieszkańców na terenie gminy Zielonki

Struktura badanej próby.

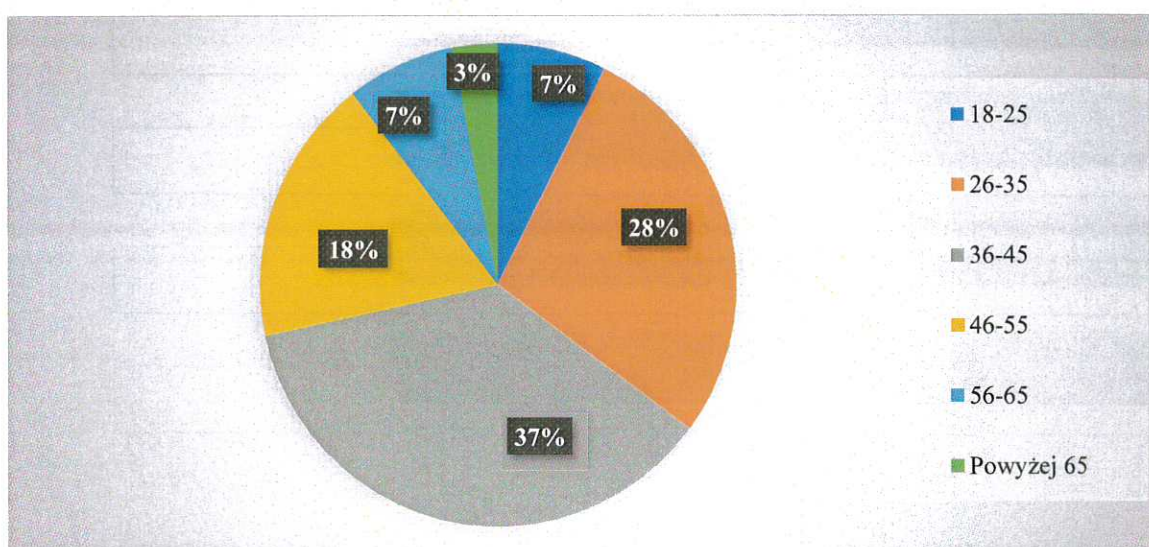
W badaniu diagnozującym stan wiedzy mieszkańców gminy Zielonki na temat zjawiska przemocy w rodzinie wzięło udział 162 dorosłych mieszkańców. Wśród nich 67% badanej próby stanowiły kobiety, zaś 33% mężczyźni.

Wykres 13. Płeć ankietowanych:

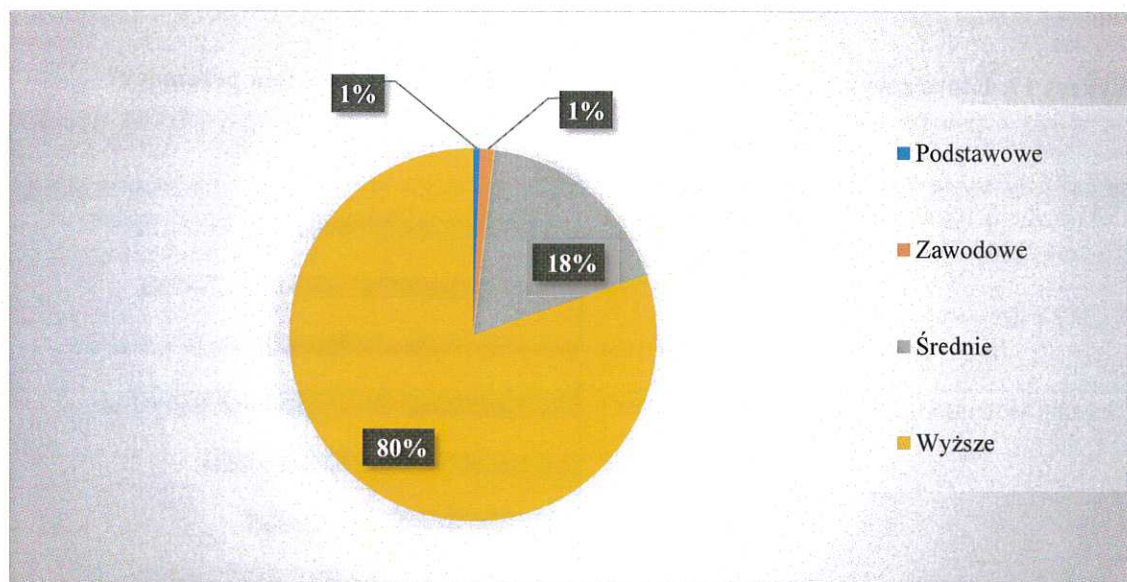
Wśród badanej społeczności, 37% próby stanowiły osoby w wieku 36-45 lat, 28% osoby w wieku 26-35 lat, 18% osoby w wieku 46-55 lat, 7% osoby w wieku 56-65 lat, 7% osoby w wieku 18-25 lat oraz 3% osoby w wieku powyżej 65 lat.

Wykres 14. Wiek ankietowanych:

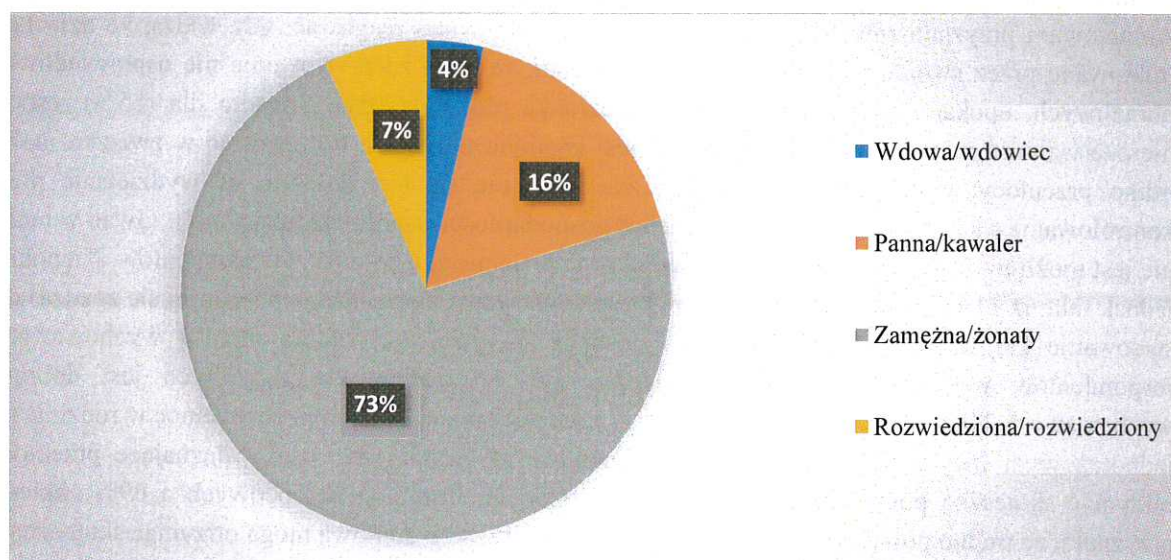
Analizując badaną próbę pod względem wykształcenia można zauważyć, iż zdecydowaną większość stanowiły osoby z wykształceniem wyższym 80%, 18% osób to osoby z wykształceniem średnim, 1% z spośród badanych stanowiły osoby z wykształceniem zawodowym i podstawowym.

Wykres 15. Wykształcenie ankietowanych:

Większość respondentów, jak wynika z poniższego wykresu stanowiły osoby zamężne i żonate 73%. Następnie osoby stanu wolnego 16% oraz 7% badanej społeczności stanowiły osoby rozwiedzione, zaś 4% wdowy i wdowcy.

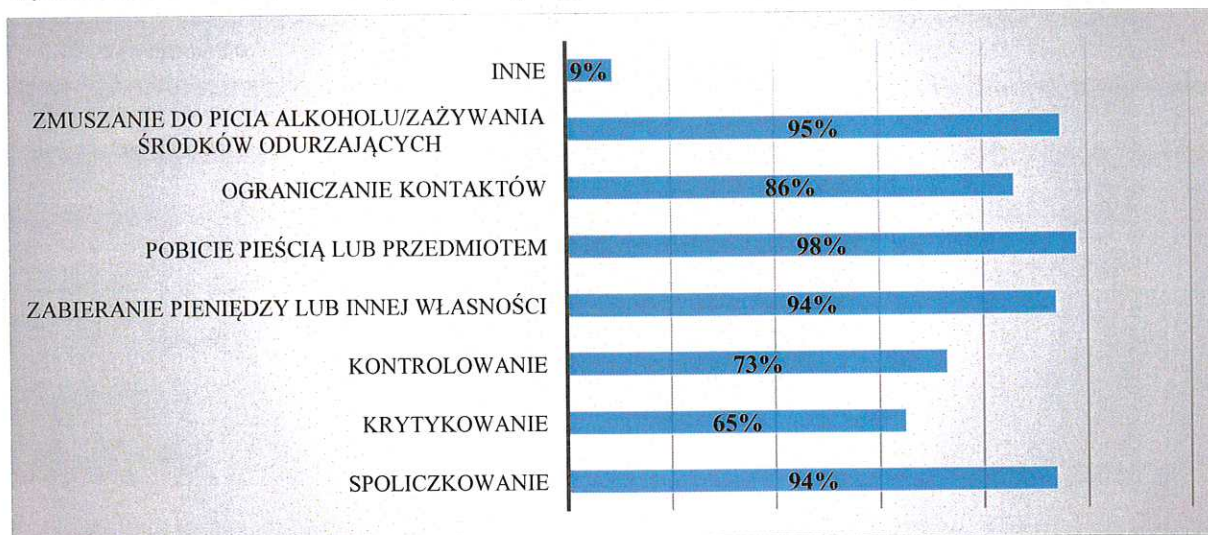
Wykres 16. Stan cywilny ankietowanego:

Poniższy blok pytań skierowanych do dorosłych mieszkańców miał na celu sprawdzenie stanu wiedzy na temat przemocy. Pytania kierowane do ankietowanych sprawdzały m.in., czym zdaniem respondentów jest przemoc, jakie są przyczyny tego zjawiska oraz między innymi jaki stosunek mają respondenci wobec

stosowania kar wobec dzieci. Na początek mieszkańców poproszono, aby wskazali te sytuacje, które ich zdaniem można nazwać aktem przemocy. W tym przypadku możliwe było zaznaczenie kilku odpowiedzi. Jak wynika z przedstawionej analizy, dla większości mieszkańców, przemocą jest: pobicie pięścią lub przedmiotem (98%). W dalszej kolejności ankietowani wymieniali: zmuszanie do picia alkoholu/zażywania środków odurzających (95%), zabieranie pieniędzy lub innych własności (94%), spoliczkowanie (94%), ograniczanie kontaktów (86%), kontrolowanie (73%), krytykowanie (65%), inne (9%).

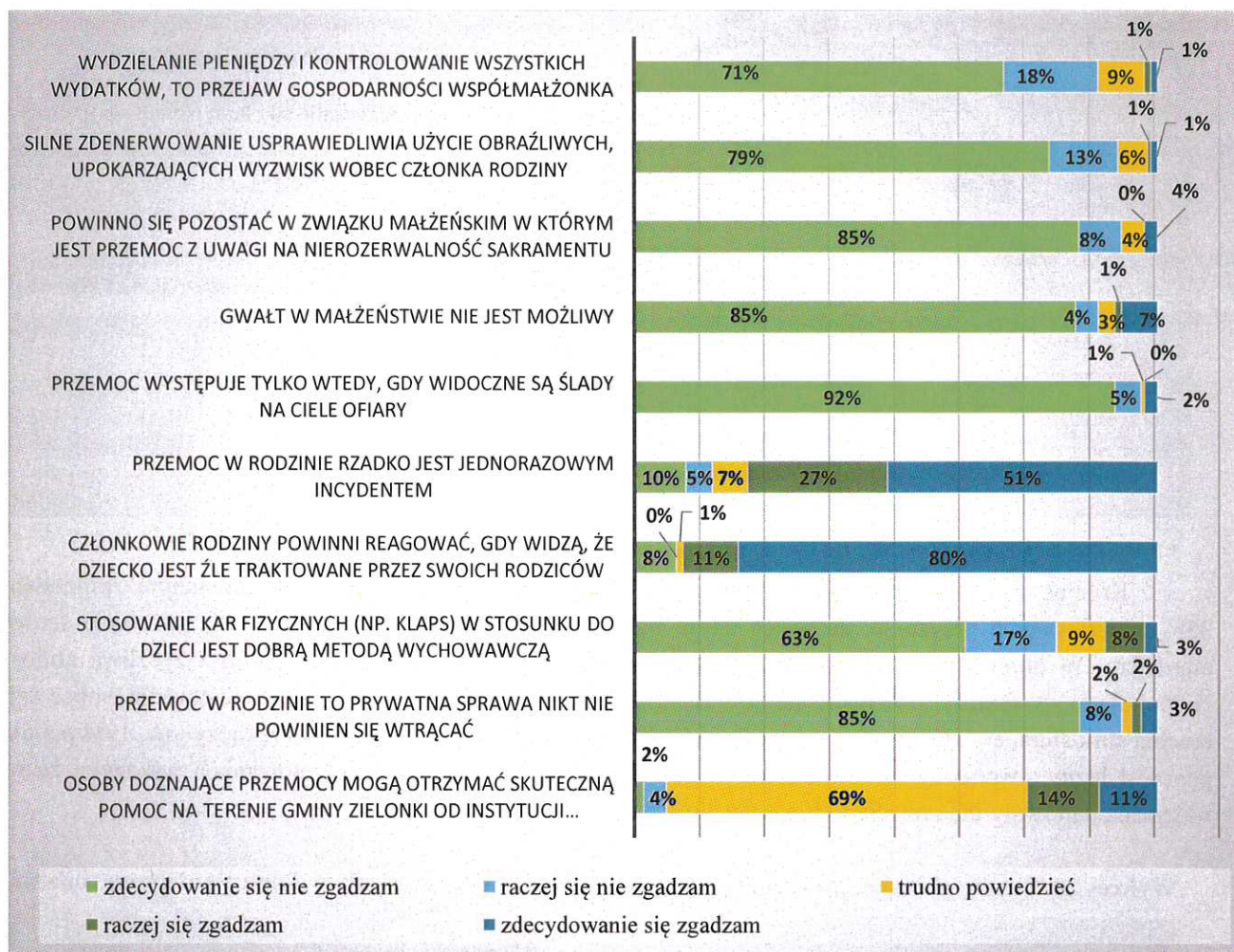
Wykres 17. Które z wymienionych sytuacji są Pana/Pani zdaniem aktem przemocy?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Mieszkańców poproszono również o ustosunkowanie się do wybranych stwierdzeń. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, respondenci w większości posiadają wiedzę na temat przemocy. Znaczna część ankietowanych zdecydowanie się nie zgadza, że przemoc w rodzinie to prywatna sprawa i nikt nie powinien się wtrącać (85%) oraz dostrzega, że przemoc nie jest tylko wtedy, gdy widoczne są ślady na ciele (92%). Ankietowani przyznali również, iż członkowie rodziny powinni reagować, gdy widzą, że dziecko jest źle traktowane przez swoich rodziców (80%) oraz uznali, że silne zdenerwowanie nie usprawiedliwia użycia obraźliwych, upokarzających wyzwisk wobec członka rodziny (79%). Ponadto dla (85%) respondentów nierozzerwalność sakramentu małżeństwa nie jest istotnym powodem by pozostać w związku małżeńskimi mimo przemocy w rodzinie. Ankietowani zdecydowanie się nie zgodzili, że wydzielanie pieniędzy i kontrolowanie wszystkich wydatków, to przejaw gospodarności współmałżonka (71%). Gwałt w małżeństwie nie jest możliwy z takim stwierdzeniem zdecydowanie się nie zgodziło 85% respondentów. Niepokojący jest jednak fakt, iż 11 % ankietowanych (w tym 3% zdecydowanie się zgadza, a 8% raczej się zgadza) uważa, że stosowanie kar fizycznych (np. klaps) w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą a 9% respondentów wskazało, że trudno powiedzieć czy stosowanie kar fizycznych jest dobrą metodą wychowawczą. Niepokojący jest również fakt, iż 15% respondentów uznało, że przemoc w rodzinie może być jednorazowym incydentem. Ponadto 25% respondentów uznało, że osoby doznające przemocy mogą otrzymać skuteczną pomoc na terenie gminy Zielonki od instytucji pomocowych a 69% ankietowanych przyznało, że trudno powiedzieć czy osoby uwięzione w przemoc domową mogą otrzymać skuteczną pomoc.

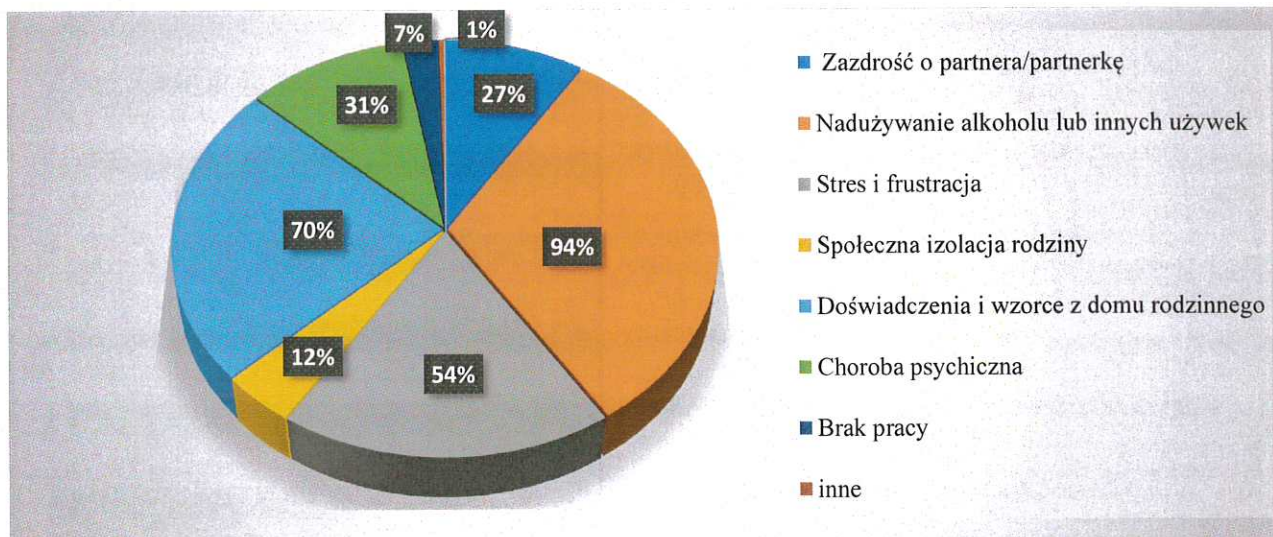
Wykres 18. Proszę odpowiedzieć na ile zgadza się Pan/Pani z poniższymi stwierdzeniami:

Zdaniem mieszkańców, bezpośredni wpływ na przemoc domową ma nadużywanie alkoholu lub innych używek (94%). Zdaniem 70% respondentów wpływ na pojawienie się przemocy mają doświadczenia i wzorce wyniesione z domu rodzinnego, zdaniem 54% ankietowanych stres i frustracja. Kolejno ankietowani uznali, że taki wpływ może mieć choroba psychiczna 31% lub zazdrość o partnera/partnerkę (27%). Społeczną izolację rodziny jako bezpośredni powód występowania przemocy wskazało 12% ankietowanych, 7% wskazało natomiast na brak pracy, zaś 1% na inne powody.

Nadużywanie alkoholu nie jest ani koniecznym, ani wystarczającym warunkiem stosowania przemocy. Warto zaznaczyć w tym miejscu, że przemoc jest zachowaniem wyuczonym a alkohol często bywa katalizatorem uruchamiającym to zachowanie.

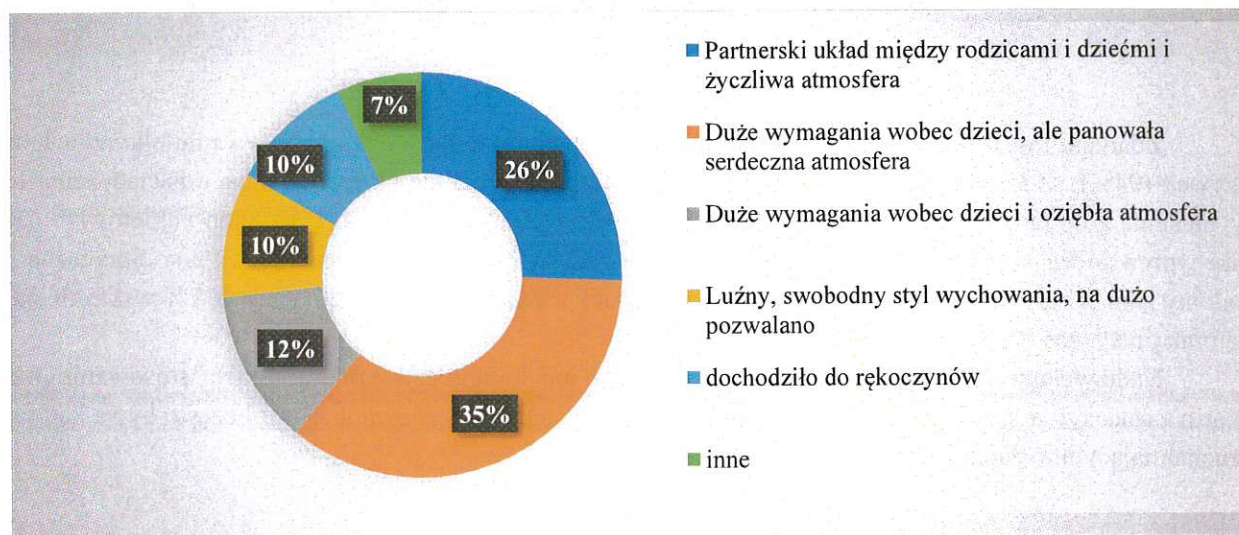
Wykres 19. Co według Pana/Pani ma bezpośredni wpływ na przemoc domową:

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Kolejnie zapytano o relacje i klimat wychowania jaki panowały w domu rodzinnym respondentów. 35% ankietowanych przyznało, że w ich domu były duże wymagania wobec dzieci, ale panowała serdeczna atmosfera. W domu 26% osób panował partnerski układ między rodzicami i dziećmi i życzliwa atmosfera. Niepokojący jest fakt, że 12% respondentów zadeklarowało, że w ich domu były duże wymagania wobec dzieci i oziębła atmosfera, co więcej 10% badanych podało, że w ich domach dochodziło do rękoczynów, 10% podało, że panował luźny, swobodny styl wychowania, na dużo pozwalano. Zaś 7% ankietowanych wskazało, że w ich rodzinach panowały inne relacje i klimat wychowywania.

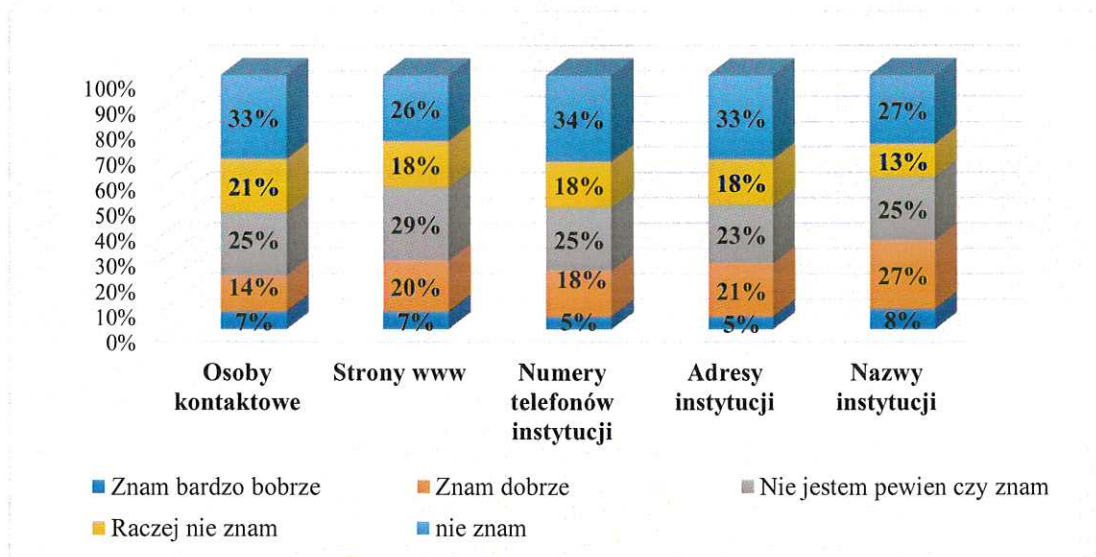
Wykres 20. Proszę określić, jakie relacje i klimat wychowania panowały w Pana/Pani domu rodzinnym:

Niską świadomość znajomości instytucji pomocowych potwierdzają odpowiedzi zaprezentowane w poniższym wykresie. Większość ankietowanych osób nie zna danych kontaktowych do instytucji pomocowych. Jedyne 8% osób zna bardzo dobrze nazwy tych instytucji, 5% osób zna bardzo dobrze numery telefonu i adresy instytucji, a 7% ankietowanych zna osoby kontaktowe oraz strony www instytucji. Natomiast jedynie 27% osób zna dobrze nazwy tych instytucji, 21% zna dobrze adresy, 20% zna strony internetowe, 18% zna numery telefonu, zaś 14% ankietowanych deklaruje, że zna osoby kontaktowe. 13% osób raczej nie zna nazw instytucji pomocowych, 18%

raczej nie zna stron internetowych, numerów telefonu oraz adresów instytucji, zaś 21% anektowanych raczej nie zna osób kontaktowych. Aż 34% respondentów deklaruje, że nie zna numerów telefonów instytucji, 33% nie zna adresów oraz osób kontaktowych, 26% ankietowanych nie zna stron internetowych, 27% deklaruje, że nie zna nazw instytucji. Średnio co czwarty ankietowany deklaruje, że nie jest pewien czy zna instytucje oraz dane kontaktowe do nich.

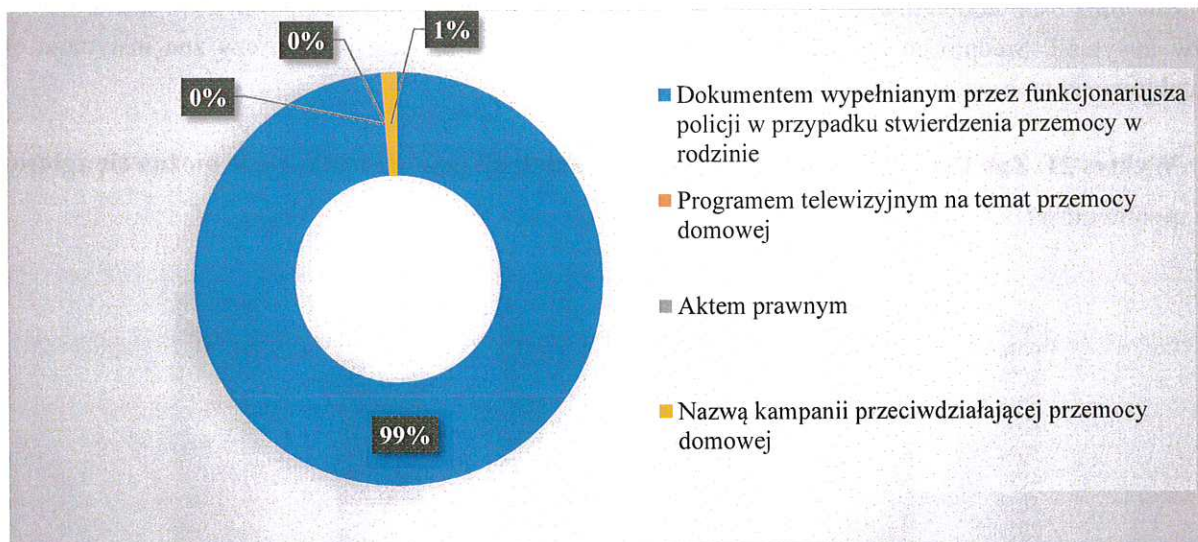
Wykres 21. Zna Pan/Pani dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów?

Procedura "Niebieskie Karty" to instytucjonalne narzędzie służące do przeciwdziałania przemocy domowej. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej definiuje tę procedurę następująco: "Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez osoby, o których mowa w art. 9a ust. 11–11d, w związku z uzasadnionym podejrzeniem stosowania przemocy domowej." Ideą procedury jest współpraca między służbami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, działania wobec osób stosujących przemoc oraz na rzecz ochrony osób krzywdzonych.

Poniższy wykres pokazuje, że respondenci są bardzo dobrze zorientowani czym jest Niebieska Karta, gdyż aż 99% ankietowanych wskazało, iż jest to dokument wypełniany przez funkcjonariusza policji w przypadku stwierdzenia przemocy domowej. Zaledwie 1% badanych wskazał, że jest to nazwa kampanii przeciwdziałającej przemocy domowej.

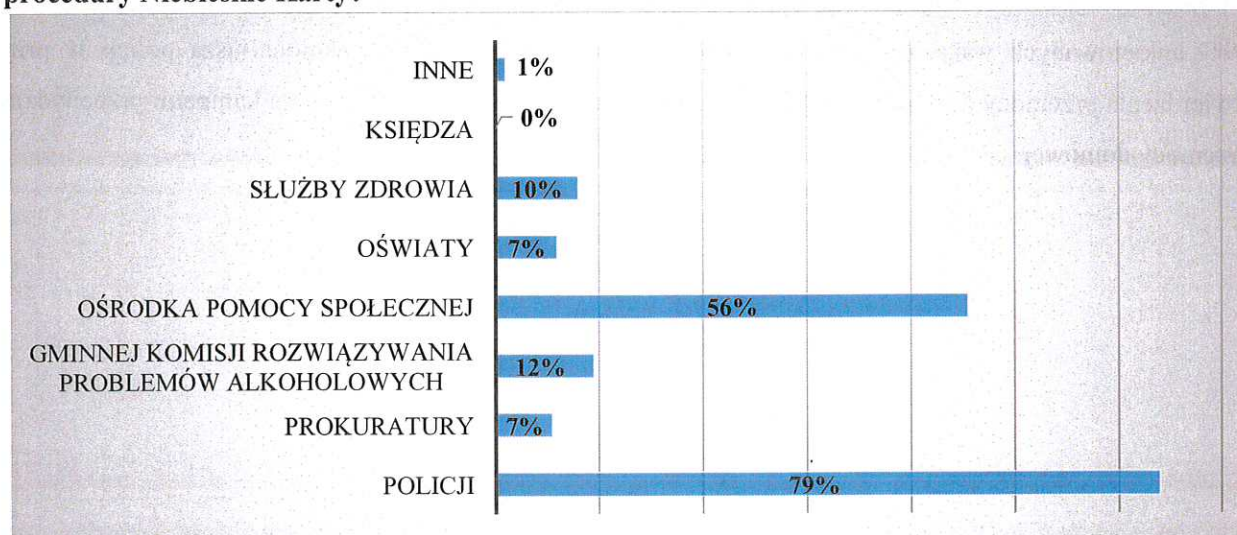
Wykres 22. Czym jest Niebieska Karta?

W dalszej kolejności poproszono mieszkańców o wskazanie instytucji, do której zwrócili by się z prośbą o wszczęcie procedury Niebieskie Karty. Najwięcej ankietowanych 79% zwróciło by się w takiej sytuacji do Policji. W dalszej kolejności mieszkańcy wskazywali na Ośrodek Pomocy Społecznej 56%, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 12%, służbę zdrowia 10% oraz prokuraturę 7%. Do innych instytucji zgłosił by się 1% ankietowanych, natomiast żaden z respondentów nie zwrócił by się w omawianej sprawie do księdza.

Warto zaznaczyć, że Procedura rozpoczyna się w momencie wypełnienia formularza "Niebieska Karta-A" przez policjanta, pracownika socjalnego, przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, ochrony zdrowia lub oświaty.

Wykres 23. Do której z niżej wymienionych instytucji zwróciłby się Pan/Pani z prośbą o wszczęcie procedury Niebieskie Karty?

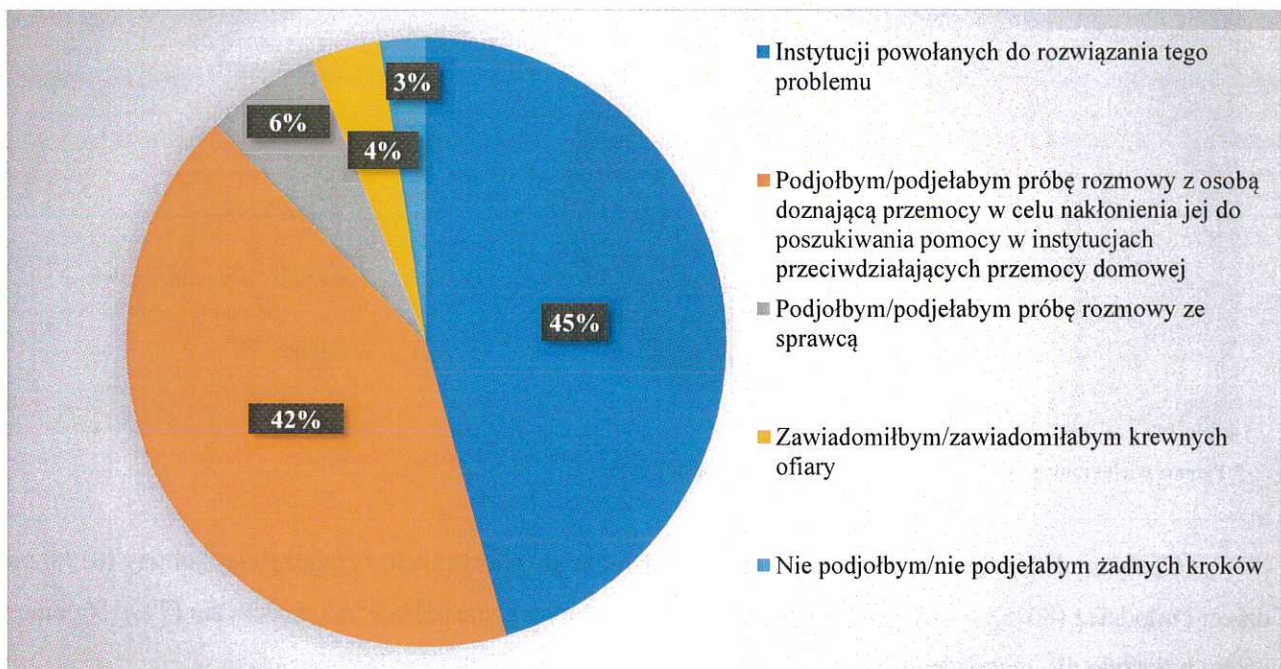

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

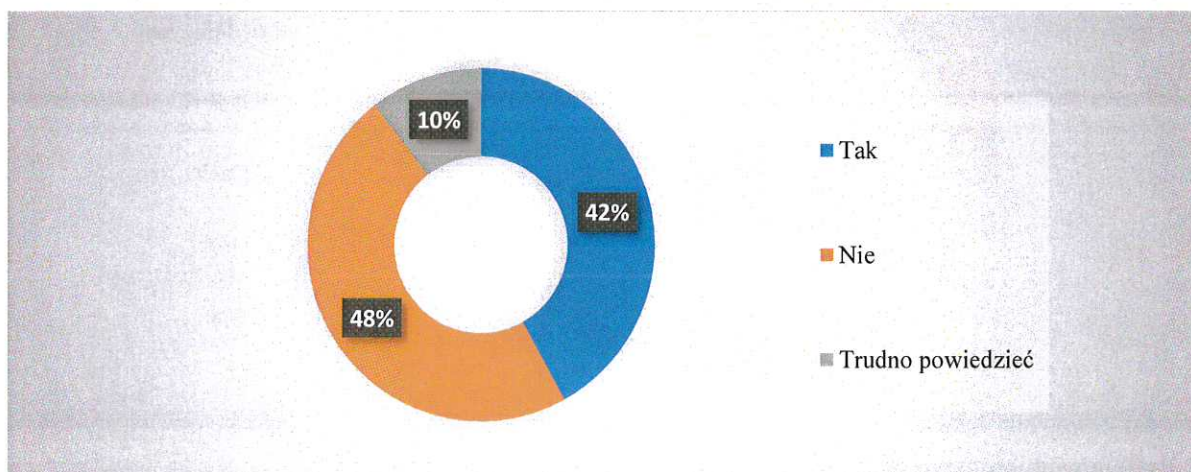
W przypadku stwierdzenia występowania przemocy domowej u znajomych lub sąsiadów ankietowani najczęściej zwrócili by się o pomoc bezpośrednio do instytucji powołanych do rozwiązania tego problemu, na co wskazało 45% respondentów. Natomiast 42% mieszkańców podjęło by próbę rozmowy z osobą doznającą przemocy w celu nakłonienia jej do poszukiwania pomocy w instytucjach przeciwdziałających przemocy domowej, 6% badanych podjęło by próbę rozmowy ze sprawcą, 4% zawiadomiło by krewnych ofiary. Niepokojący jest fakt odpowiedzi wśród respondentów wskazujący na to, że nie podjęli by żadnych kroków w przypadku stwierdzenia przemocy domowej u znajomych lub sąsiadów (3%).

Wykres 24. W przypadku stwierdzenia występowania przemocy domowej u znajomych lub sąsiadów najczęściej zwróciłbyś/aś się Pan/Pani o pomoc bezpośrednio do:

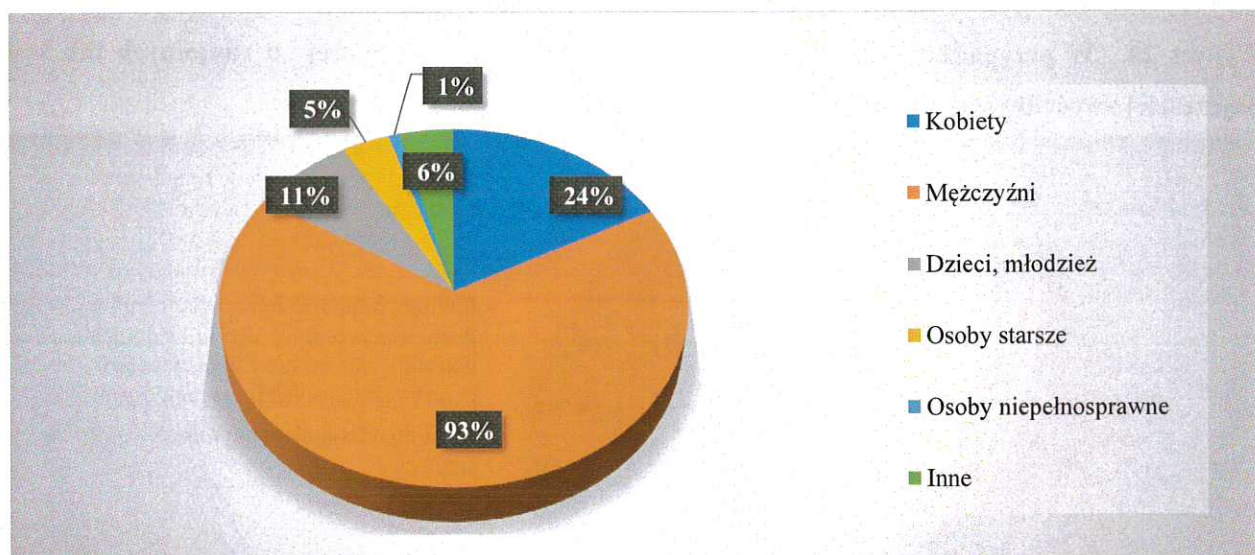
Dodatkowo, aż 42% ankietowanych spotkało się bezpośrednio ze zjawiskiem przemocy w rodzinie. Taką sytuację neguje 48% osób, zaś 10% stwierdziło, że trudno powiedzieć. Jest to bardzo niepokojące, ponieważ wskazuje, iż problem przemocy przybiera znaczne rozmiary.

Wykres 25. Spotkał/a się Pan/Pani bezpośrednio ze zjawiskiem przemocy domowej?

Jak wynika z zebranego materiału badawczego, mieszkańcy mają stereotypowy obraz osoby stosującej przemoc. Zdaniem większości, osobą najczęściej stosującą przemoc domową jest mężczyzna (93%). Natomiast 24% ankietowanych uważa, że tymi osobami są kobiety oraz dzieci i młodzież (11%). Jedynie 5% osób sądzi, iż sprawcami przemocy są najczęściej osoby starsze, zaś 1% uważa, iż osoby niepełnosprawne, a 6% respondentów twierdzi, że są to inne osoby.

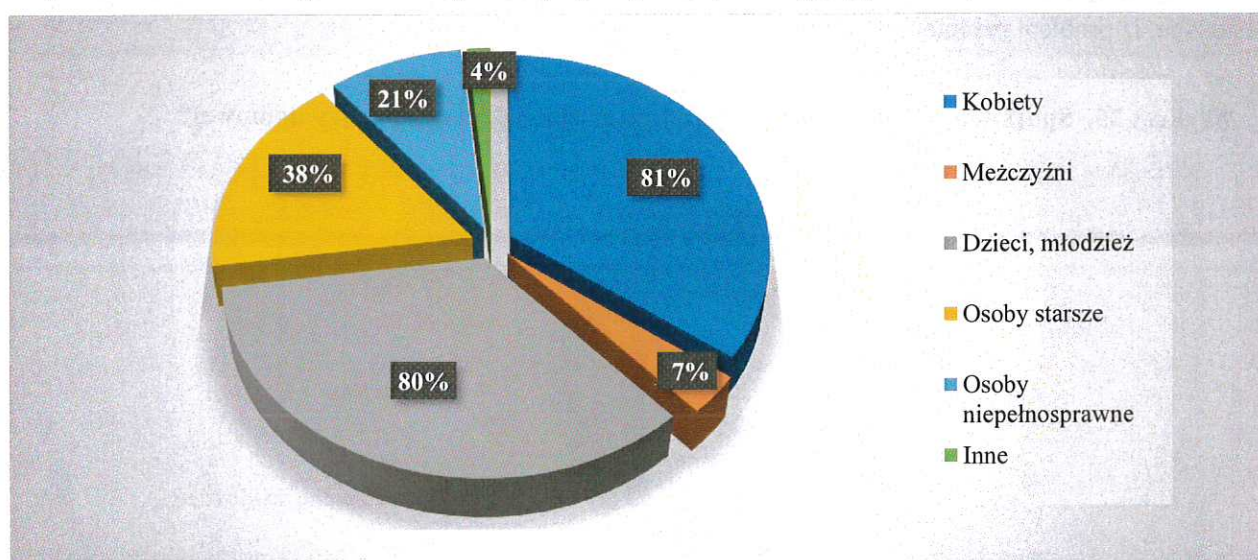
Wykres 26. Kto według Pana/Pani jest najczęściej sprawcą przemocy domowej?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Osobami doznającymi przemocy domowej, zdaniem ankietowanych, są najczęściej kobiety (81%) oraz dzieci i młodzież (80%), osoby starsze (38%), osoby niepełnosprawne (21%) oraz mężczyźni (7%). Na inne osoby wskazało 4% respondentów.

Wykres 27. Kto według Pana/Pani jest najczęściej osobą doznającą przemocy domowej?

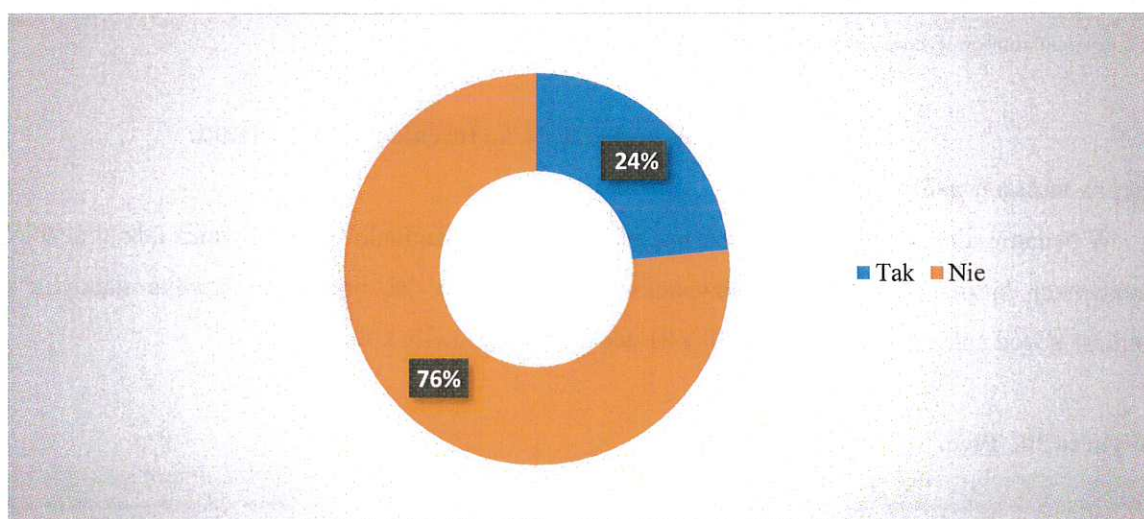

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej to grupa specjalistów z różnych dziedzin, delegowanych ze środowisk profesjonalnych do koordynacji, standaryzacji, analiz i rozwiązywania lokalnych problemów przemocy domowej przy wykorzystaniu zasobów, którymi dysponują członkowie takiego Zespołu. Pełni on funkcję strategiczno-koordynującą polegającą na kształtowaniu lokalnej polityki przeciwdziałania przemocy domowej na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego – w obszarze gminy. Do zadań na poziomie wykonawczym, dotyczących konkretnej rodziny, Zespół powołuje Grupę Diagnostyczno-Pomocową, która pełni funkcję wspierającą. Realizuje ona działania pomocowe wobec indywidualnych przypadków wystąpienia przemocy domowej, w tym realizuje procedurę Niebieskie Karty.

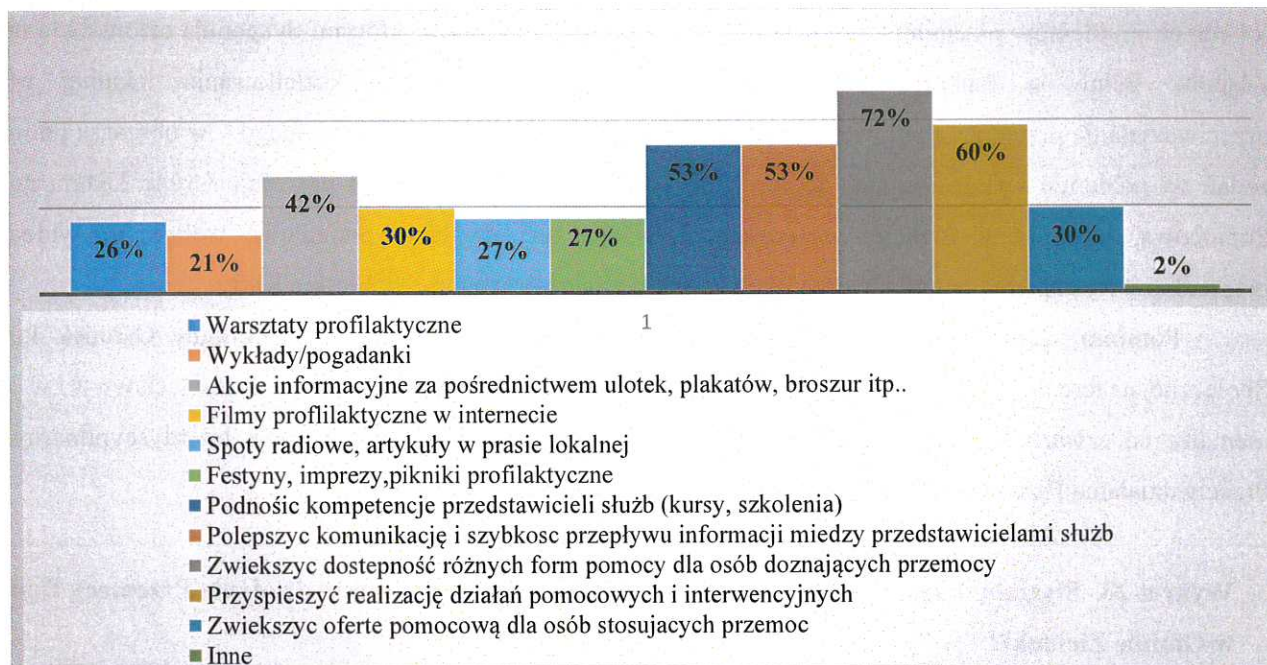
Pomimo szeroko zakrojonej kampanii informacyjnej prowadzonej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej na terenie Gminy Zielonki (pikniki, plakaty, broszury, gadżety, informacje na stronach www i w prasie) niemalże co czwarty mieszkaniec gminy Zielonki nie słyszał dotychczas o Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej (76%).

Wykres 28. Słyszał/a Pan/Pani o Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Zielonki?

Mieszkańców poproszono również o to, aby wskazali formy działań, które według nich przynoszą najlepsze efekty w przeciwdziałaniu przemocy. Większość osób wskazała tutaj na zwiększenie dostępności różnych form pomocy dla osób doznających przemocy (72%) oraz przyspieszenie realizacji działań pomocowych i interwencyjnych 60%. Podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb (kursy, szkolenia) wskazało 53% ankietowanych, polepszenie komunikacji i szybkości przepływu informacji między przedstawicielami służb (53%). W dalszej kolejności mieszkańcy wymieniali: zwiększenie oferty pomocowej dla osób stosujących przemoc (30%), organizację akcji informacyjnych za pośrednictwem ulotek, plakatów, broszur 42%, publikacje filmów profilaktycznych w internecie 30%, publikowanie artykułów w prasie lokalnej 27%, organizację festynów/impres/pikników profilaktycznych 27%, warsztaty profilaktyczne (26%) oraz wykłady/pogadanki (21%), inne 2%.

Wykres 29. Jakie działania należy Pana/Pani zdaniem podjąć, aby przeciwdziałanie przemocy było bardziej skuteczne?

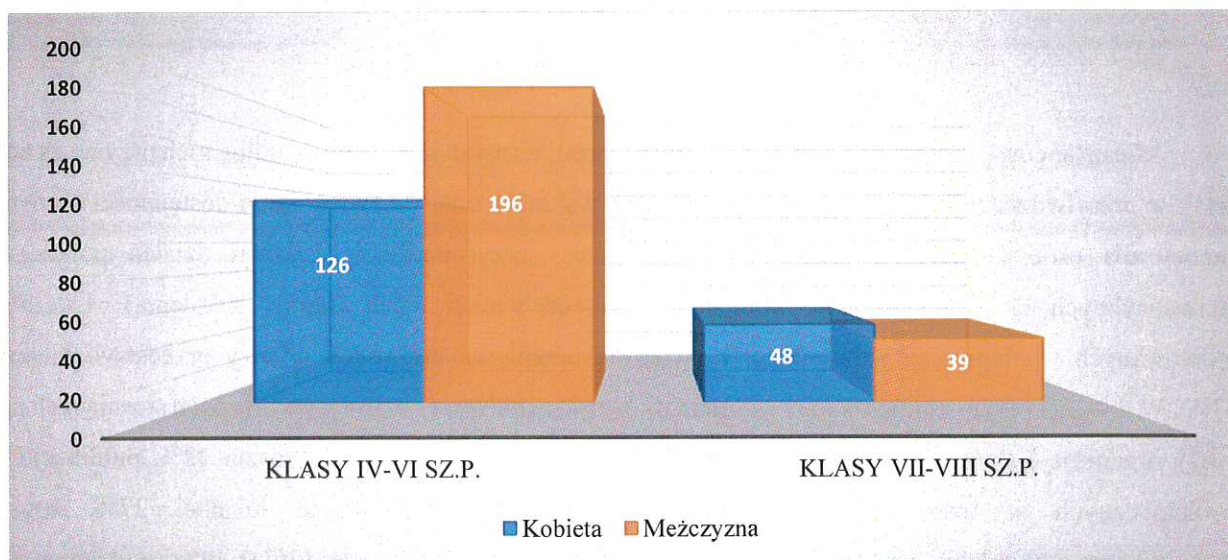
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

4.2. Badanie dzieci i młodzieży na terenie gminy Zielonki.

Struktura badanej próby.

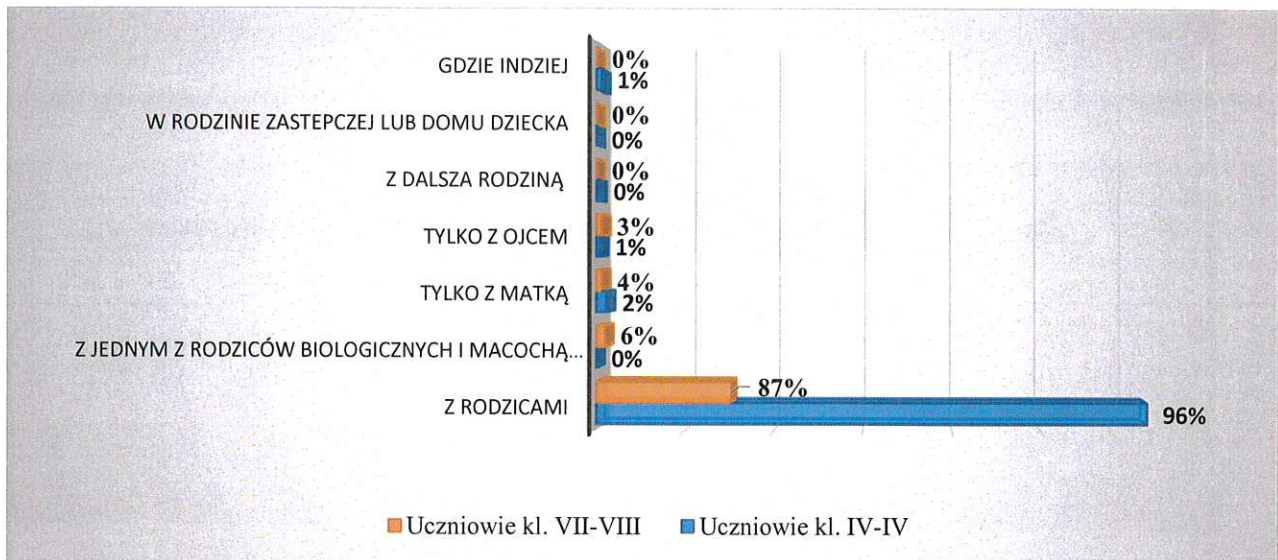
W badaniu diagnozującym problem przemocy w gminie Zielonki wzięli również udział uczniowie szkoły podstawowej, łącznie 409 osób. W przypadku uczniów kl. IV-VI, przewagę liczebną stanowili mężczyźni, natomiast wśród ankietowanych z kl. VII-VIII większość stanowiły kobiety.

Wykres 30. Płeć.

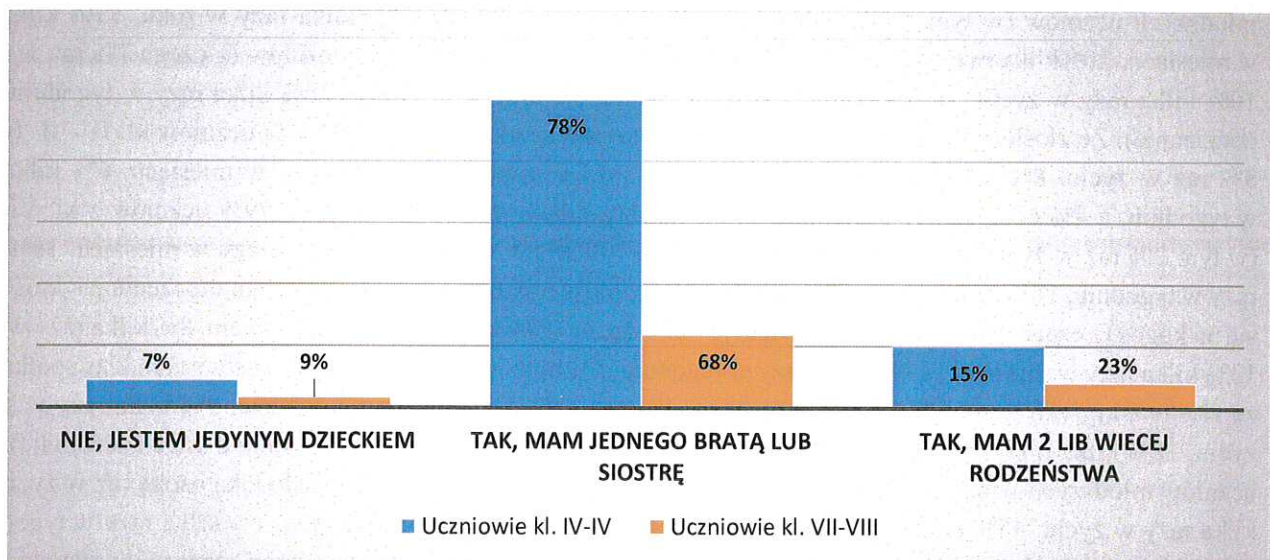
Przed przystąpieniem do diagnozowania problemu przemocowego wśród uczniów, poproszono ich o scharakteryzowanie swojej sytuacji rodzinnej. Większość uczniów we wskazanych podziałach klasowych, jak wynika z udzielonych odpowiedzi wychowuje się w rodzinach pełnych (96% uczniów kl. IV-VI, 87% uczniów kl. VII-VIII). Znacznie mniej uczniów wychowuje się w rodzinach zrekonstruowanych bo 6% uczniów kl. VII-VIII, tylko z matką mieszka 4% uczniów kl. VII-VIII i 2% uczniów kl. IV-VI, zaś tylko z ojcem 3% uczniów kl. VII-VIII i 1% uczniów kl. IV-VI.

Wykres 31. Obecnie mieszkasz:

Dodatkowo, uczniów poproszono o scharakteryzowanie struktury swojej rodziny. Jednego brata lub siostrę posiada 78% uczniów kl. IV-VI i 68% uczniów kl. VII-VIII, 15% uczniów kl. IV-VI i 23% uczniów kl. VII-VIII deklaruje, że posiada dwoje lub więcej rodzeństwa. Natomiast jedyńakami jest 7% uczniów kl. IV-VI i 9% uczniów kl. VII-VIII.

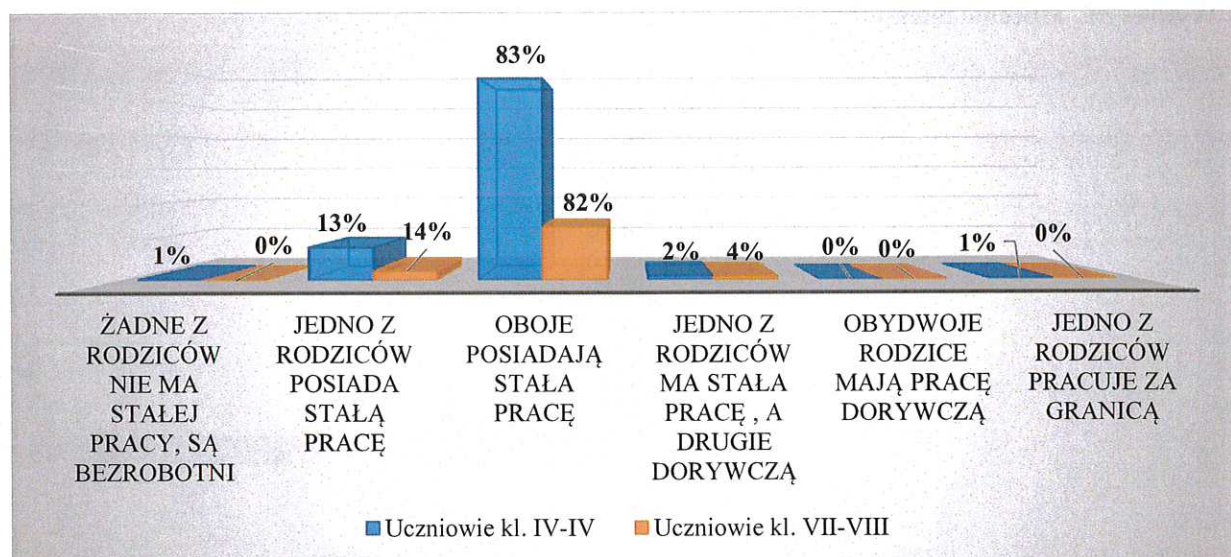
Wykres 32. Masz rodzeństwo?

Celem określenia sytuacji materialnej uczniów, zapytano czy ich rodzice posiadają pracę. Większość respondentów udzieliła twierdzącej odpowiedzi na to pytanie (83% uczniów kl. IV-VI i 82% uczniów kl. VII-

VIII). Natomiast 13% uczniów najmłodszych i 14% uczniów starszych przyznało, iż jedynie jeden z ich rodziców posiada stałą pracę. Zaś 2% uczniów kl. IV-VI i 4% uczniów kl. VII-VIII oświadczyło, że jedno z rodziców ma stałą pracę, a drugie dorywczą. 1% uczniów młodszych oświadczył, że żadne z rodziców nie ma stałej pracy oraz jedno z rodziców pracuje za granicą.

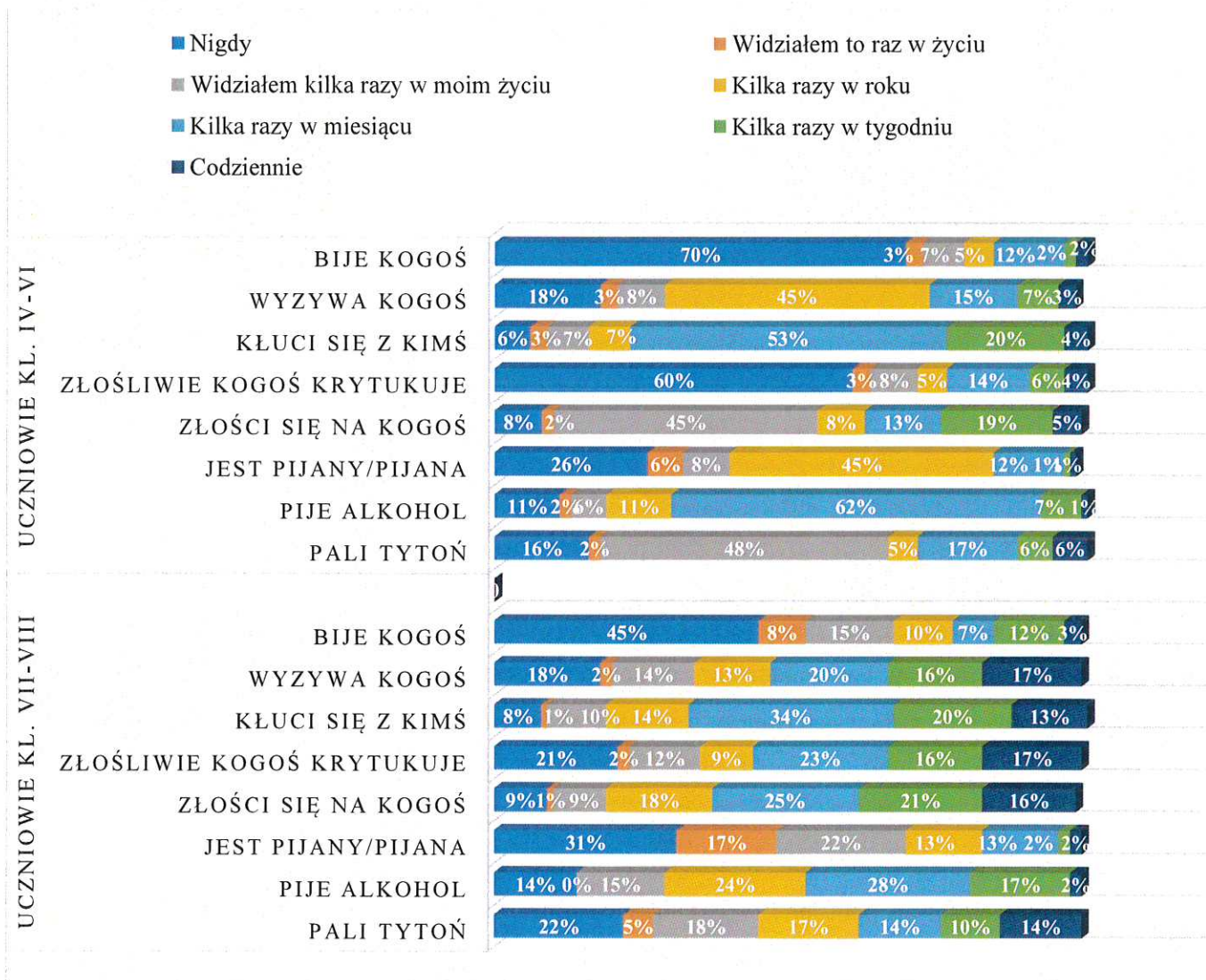
Wykres 33. Czy Twoi rodzice pracują?

Dodatkowo uczniów zapytano, jak często obserwują w swoim otoczeniu pewne zjawiska. Niepokojący jest fakt, że 12% uczniów kl. IV-VI kilka razy w miesiącu widzi w swoim otoczeniu, że ktoś kogoś bije, a 12% uczniów kl. VII-VIII widzi takie zachowania kilka razy w tygodniu. 70% respondentów z kl. IV-VI i 45% badanych z kl. VII-VIII deklaruje, że nigdy nie widziało takiego zachowania w swoim otoczeniu. Znaczny odsetek badanych w kl. VII-VIII bo aż 17% widzi codziennie w swoim otoczeniu, że ktoś kogoś wyzywa, takie zachowanie wśród młodszych respondentów obserwuje codziennie jedynie 3% badanych. 6% uczniów kl. IV-VI i 8% uczniów kl. VII-VIII nigdy nie widziało w swoim otoczeniu, że ktoś się z kimś kłuci, z taką sytuacją spotkało się łącznie 94% młodszych uczniów (w tym 3% raz w życiu, 7% kilka razy w życiu, 7% kilka razy w roku, 53% kilka razy w miesiącu, 20% kilka razy w tygodniu, 4% codziennie) oraz 92% starszych uczniów (z czego 1% raz w życiu, 10% kilka razy w życiu, 14% kilka razy w roku, 34% kilka razy w miesiącu, 20% kilka razy w tygodniu, 13% codziennie). Ze złośliwą krytyką kogoś w swoim otoczeniu spotkało się łącznie 40% uczniów kl. IV-VI (w tym 3% raz w życiu, 8% kilka razy w życiu, 5% kilka razy w roku, 14% kilka razy w miesiącu, 6% kilka razy w tygodniu, a 4% codziennie). Natomiast z ww. zachowaniem miało styczność aż 79% uczniów z kl. VII-VIII (w tym 2% raz w życiu, 12% kilka razy w życiu, 9% kilka razy w roku, 23% kilka razy w miesiącu, 16% kilka razy w tygodniu, 17% codziennie). 92% młodszych uczniów wskazało, że widzi w swoim otoczeniu jak ktoś złości się na kogoś (z czego 2% widziało taką sytuację raz w życiu, 45% kilka razy w swoim życiu, 8% kilka razy w roku, 13% kilka razy w miesiącu, 19% kilka razy w tygodniu, 5% codziennie). 91% uczniów starszych klas spotkało się ze złośliwą krytyką w swoim otoczeniu (z czego 1% widział taką sytuację raz w życiu, 9% kilka razy w swoim życiu, 18% kilka razy w roku, 25% kilka razy w miesiącu, 22% kilka razy w tygodniu a 16% codziennie). 74% uczniów młodszych widziało w swoim otoczeniu pijaną osobę (z czego 6% widziało taką osobę raz w życiu, 8% kilka razy w życiu, 45% raz w roku widuje taką osobę, 12% kilka razy w miesiącu, 1% kilka razy w tygodniu a 2% widzi takie osoby codziennie). 86% uczniów klas starszych deklaruje, że w swoim otoczeniu widziało pijaną osobę (w tym 17% widziało taką osobę raz w życiu, 22% kilka raz w swoim życiu, 13% kilka razy w roku, 13% kilka razy w miesiącu, 2% kilka razy w tygodniu i 2% codziennie widuje osoby pijane). 89% młodszych respondentów deklaruje, że widziało w swoim otoczeniu osoby pijące alkohol (w tym 2% uczniów z kl. IV-VI

widziało takie osoby raz w życiu, 6% widziało kilka razy w swoim życiu, 11% kilka razy w roku, 62% kilka razy w miesiącu, 7% kilka razy w tygodniu, 1% codziennie). 86% starszych uczniów wskazuje, że w swoim otoczeniu widziało osobę spożywającą alkohol (15% widziało takie osoby kilka razy w życiu, 24% kilka razy w roku, 28% kilka razy w miesiącu, 17% kilka razy w tygodniu, 2% widuje codziennie osoby spożywające alkohol). 16% uczniów z kl. IV-VI oraz 22% starszych uczniów deklaruje, że nigdy nie widziało w swoim otoczeniu aby ktoś palił tytoń, codziennie z taką sytuacją styka się 6% młodszych uczniów i 14% starszych respondentów. Negatywne sytuacje opisane powyżej sprzyjać mogą przejmowaniu złych nawyków i powielaniu ich w życiu dorosłym.

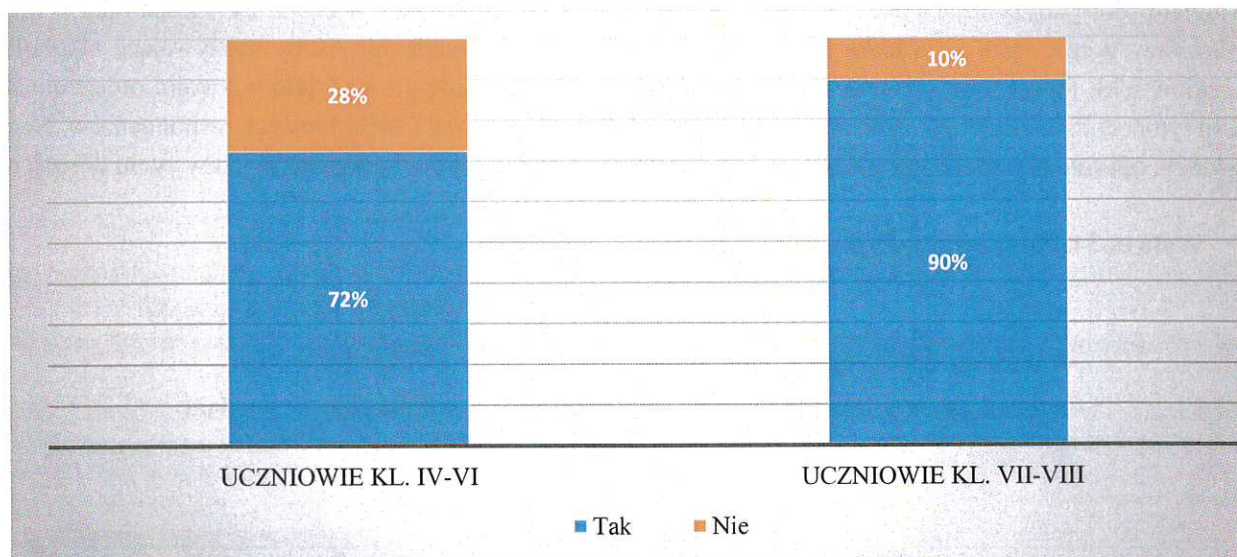
Wykres 34. Jak często widzisz, że ktoś w Twoim otoczeniu:

Poniższy blok pytań skierowanych do dzieci i młodzieży miał na celu sprawdzenie wiedzy uczniów na temat przemocy.

Kolejny wykres wskazuje, że 72% uczniów młodszych i 90% uczniów starszych wie czym jest przemoc w rodzinie. Niepokojący jest fakt, że aż 28% uczniów kl. IV-VI i 10% uczniów kl. VII-VIII nie mają wiedzy na czym polega zjawisko przemocy domowej.

Wykres 35. Wiesz czym jest przemoc w rodzinie?

Respondentów poproszono o scharakteryzowanie zjawiska przemocy w rodzinie. Uzyskane odpowiedzi przedstawiono w poniższej chmurze słów. Im większa czcionka, tym częściej dane słowo lub wyrażenie pojawiało się w wypowiedziach uczniów. Z otrzymanych danych wynika, iż dla najmłodszych przemoc w rodzinie to przede wszystkim bicie dzieci, znęcanie się psychiczne i fizyczne, krzyk, wyzywanie i obrażanie, złośliwa krytyka, wykorzystywanie, wyżywanie się na kimś, brutalne zachowanie. Zdaniem uczniów to także wyśmiewanie, brak rozmów, używanie przewagi fizycznej, brak spędzania czasu z dzieckiem, brak szacunku, zrozumienia i docenienia dziecka, „przepaść” pomiędzy rodzicem a dzieckiem spowodowana różnymi uzależnieniami, codzienne „obrywanie” od mamy i taty, bicie dzieci w formie kary (gdy rodzice nie panują nad emocjami, biją lub wyzywają dzieci za złe oceny, bałagan w pokoju za karę), ignorowanie dzieci, agresja, przestępstwo. Dla starszych uczniów przemocą w rodzinie jest: krzyk, bicie, klótnie i agresja, wyzywanie, przemoc fizyczna lub psychiczna, krytyka, molestowanie, prześladowanie, naruszanie prywatności, obrażanie, wykorzystywanie przewagi siły, gdy rodzice w ramach kary nie pozwalają rozwijać zainteresowań, poniżanie, wpędzanie w kompleksy, nieszczęśliwy związek rodziców.

Rys. 1. Napisz własnymi słowami czym jest przemoc w rodzinie:

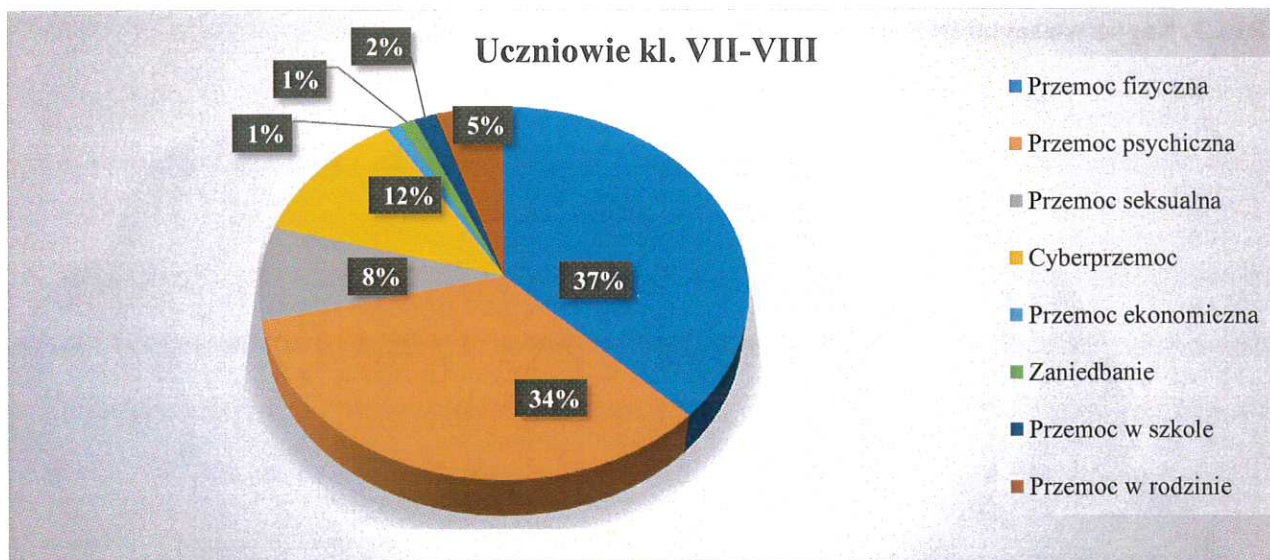
Klasy IV-VIII

Uczniów starszych dodatkowo poproszono o wskazanie jakie znają rodzaje przemocy.

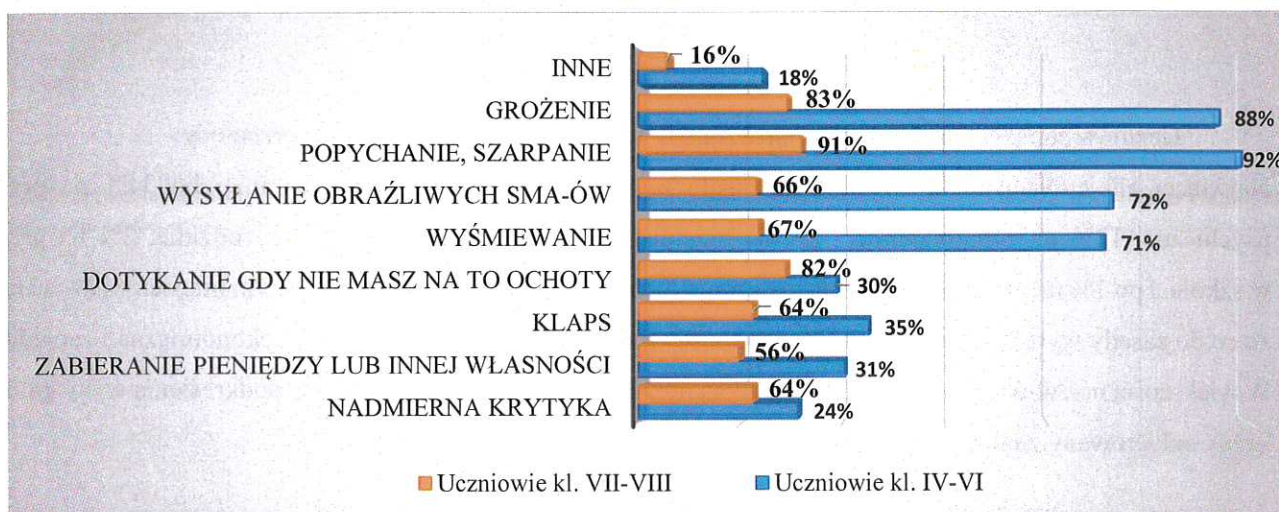
Najwięcej ankietowanych bo aż 37% wskazało na przemoc fizyczną, niewiele mniej bo 34% na przemoc psychiczną, 12% na cyberprzemoc, 8% na przemoc seksualną, 5% na przemoc w rodzinie, 2% na przemoc w szkole, i po 1% na przemoc ekonomiczną i zaniedbanie. Dla usystematyzowania, w tym miejscu wskazać trzeba, że co do zasady wyróżnia się 5 rodzajów przemocy: fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną i zaniedbanie. W większości uczniowie prawidłowo wskazali na możliwe rodzaje przemocy, jednak podkreślenia wymaga, że nie każdy ankietowany znał wszystkie jej rodzaje. Pytanie było pytaniem otwartym.

Wykres 36. Jakie znasz rodzaje przemocy? Wymień te, które znasz:

Następnie uczniów wszystkich klas poproszono o wskazanie sytuacji, które ich zdaniem można nazwać aktem przemocy co miało na celu sprawdzenie czy ankietowani wiedzą, czym jest przemoc i jakie zachowania klasyfikuje się jako zachowania przemocowe. Dla najmłodszych uczniów przemocą jest: popychanie, szarpanie (92%), grożenie (88%), wysyłanie obraźliwych SMS-ów (72%), wyśmiewanie (71%), zabieranie pieniędzy lub innej własności (31%), dotykanie gdy nie masz na to ochoty (30%), nadmierna krytyka (24%), inne (18%). Zastanawiający jest fakt, że tylko (35%) młodszych respondentów uznało klaps za akt przemocy. Dla uczniów starszych przemoc to: popychanie, szarpanie (91%), grożenie (83%), dotykanie gdy nie masz na to ochoty (82%), wyśmiewanie (67%), wysyłanie obraźliwych SMS-ów (66%), nadmierna krytyka (64%), klaps (64%), zabieranie pieniędzy lub innej własności (56%), inne (16%).

Wykres 37. Które z wymienionych sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy?

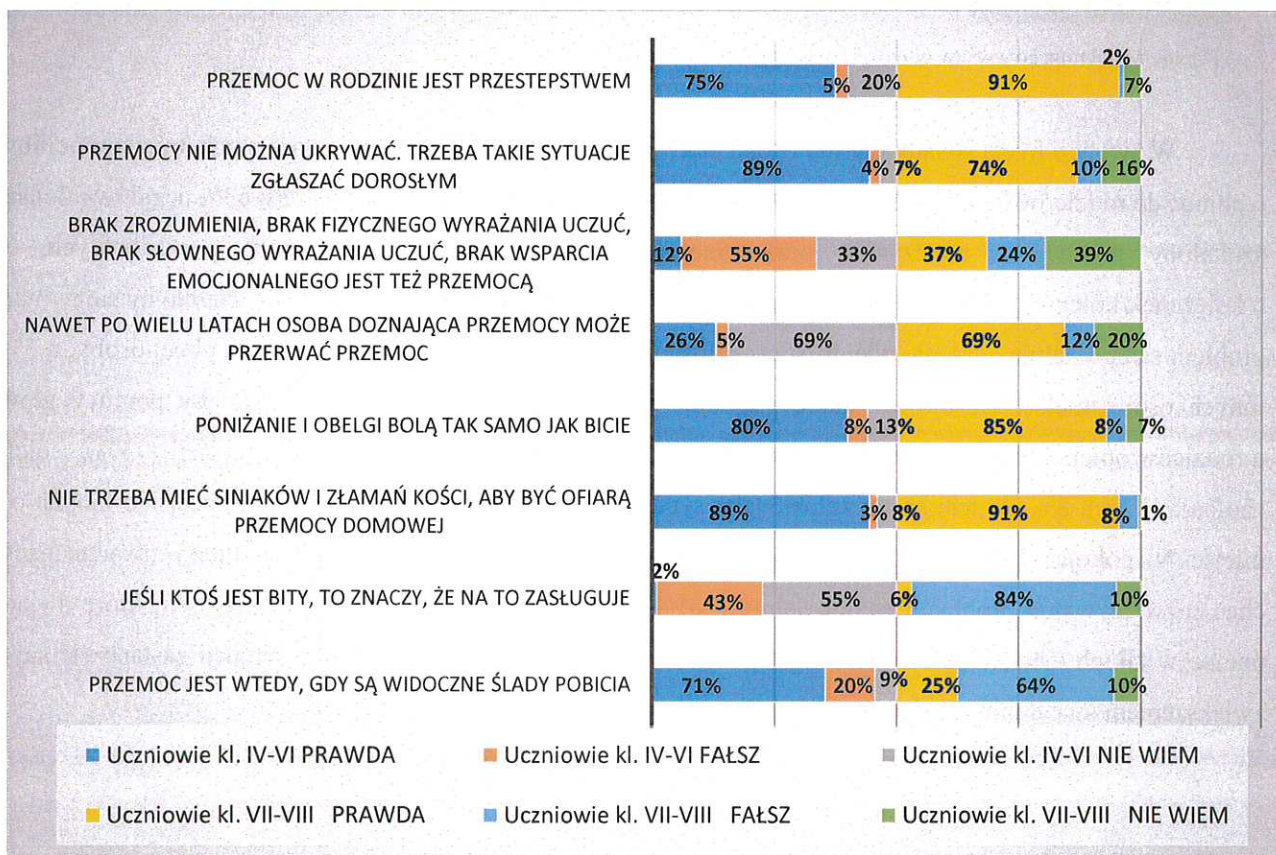

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Respondentów poproszono o ustosunkowanie się do kilku wybranych stwierdzeń. Miało to na celu sprawdzenie opinii i wiedzy uczniów na temat przemocy.

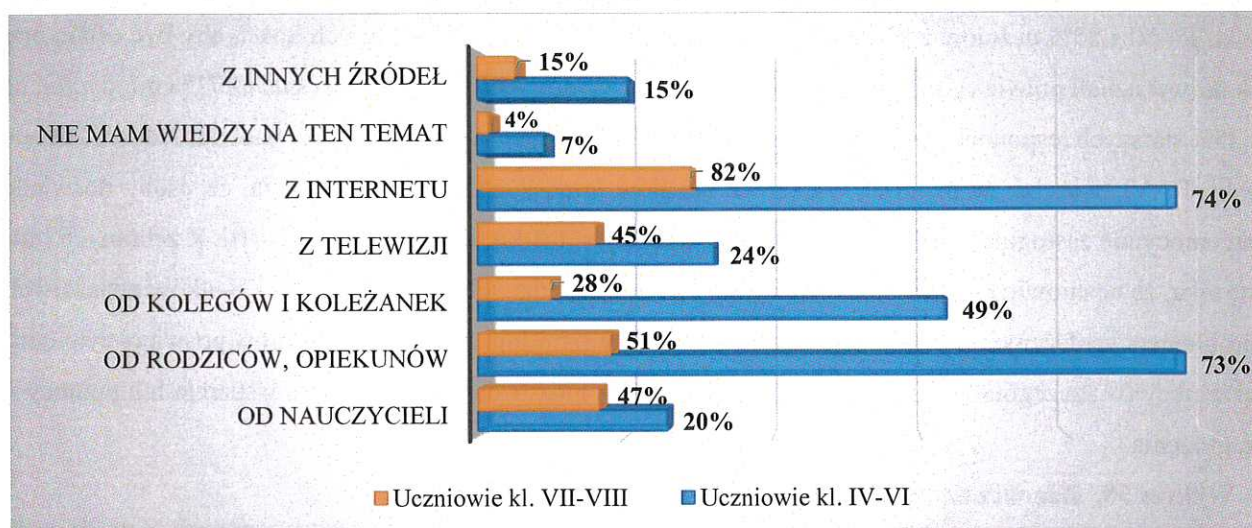
Zdaniem 75% uczniów młodszych, przemoc w rodzinie jest przestępstwem, tak samo uważa 91% uczniów starszych. Młodszy (89%) oraz starsi (74%) uczniowie w znacznej większości uważają, że przemocy nie można ukrywać i trzeba takie sytuacje zgłaszać dorosłym, warto też zauważyć, iż z tą opinią nie zgodziło się 10% uczniów z kl. VII-VIII. Jedynie 12% uczniów kl. IV-VI i 37% starszych respondentów uważa, że brak zrozumienia, brak fizycznego oraz słownego wyrażania uczuć i brak wsparcia emocjonalnego może być przemocą. Znacząca większość uczniów wszystkich klas nie traktuje takiego zachowania jako przemocy (55% młodszy, 24% starsi). Dodatkowo tylko 26% ankietowanych z kl. IV-VI i 69% starszych uczniów sądzi, że nawet po wielu latach osoby doznające przemocy mogą przerwać tę sytuację. Poniżanie i obelgi bołą tak samo jak bicie sądzi 80% uczniów z kl. IV-VI i 85% uczniów z kl. VII-VIII, nie trzeba mieć siniaków i złamanych kości, aby być ofiarą przemocy domowej uznali prawie zgodnie młodszy (89%) i starsi uczniowie (91%), jednocześnie aż 71% młodszych uczniów i 25% starszych respondentów uważa, że przemoc jest wtedy, gdy są widoczne ślady pobicia. Jedynie 20% uczniów z kl. IV-VI twierdzi, że to fałsz. Większość uczniów młodszych klas (43%) ocenia, że osoby doświadczające przemocy nie zasługują na nią, takiego samego zdania jest (89%) uczniów z kl. VII-VIII. Z zebranych informacji wynika, że uczniowie przejawiają zróżnicowany poziom wiedzy odnośnie przemocy i skutków związanych z tym problemem społecznym, co wskazuje na potrzebę zorganizowania zajęć lub warsztatów poświęconym odmianom przemocy (w szczególności przemocy psychicznej) oraz możliwości poszukiwania wsparcia lub pomocy w razie zagrożenia.

Wykres 38. Zaznacz czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe:

Niezwykle istotne wydaje się również skąd uczniowie czerpią wiedzę dotyczącą agresji, przemocy oraz skutków tego typu zachowań. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi głównym źródłem informacji dla uczniów jest Internet – taką odpowiedź wskazało 74% młodszych i 82% starszych uczniów. W dalszej kolejności uczniowie wskazywali na rodziców, opiekunów (73% młodszych i 51% starszych), nauczycieli wskazało 20% młodszych i 47% starszych respondentów, telewizję (24% młodszych i 45% starszych uczniów), kolegów i koleżanki (49% i 28% odpowiednio) oraz inne źródła (15% respondentów). 7% uczniów kl. IV-VI i 4% uczniów kl. VII-VIII przyznało, że nie ma wiedzy na ten temat.

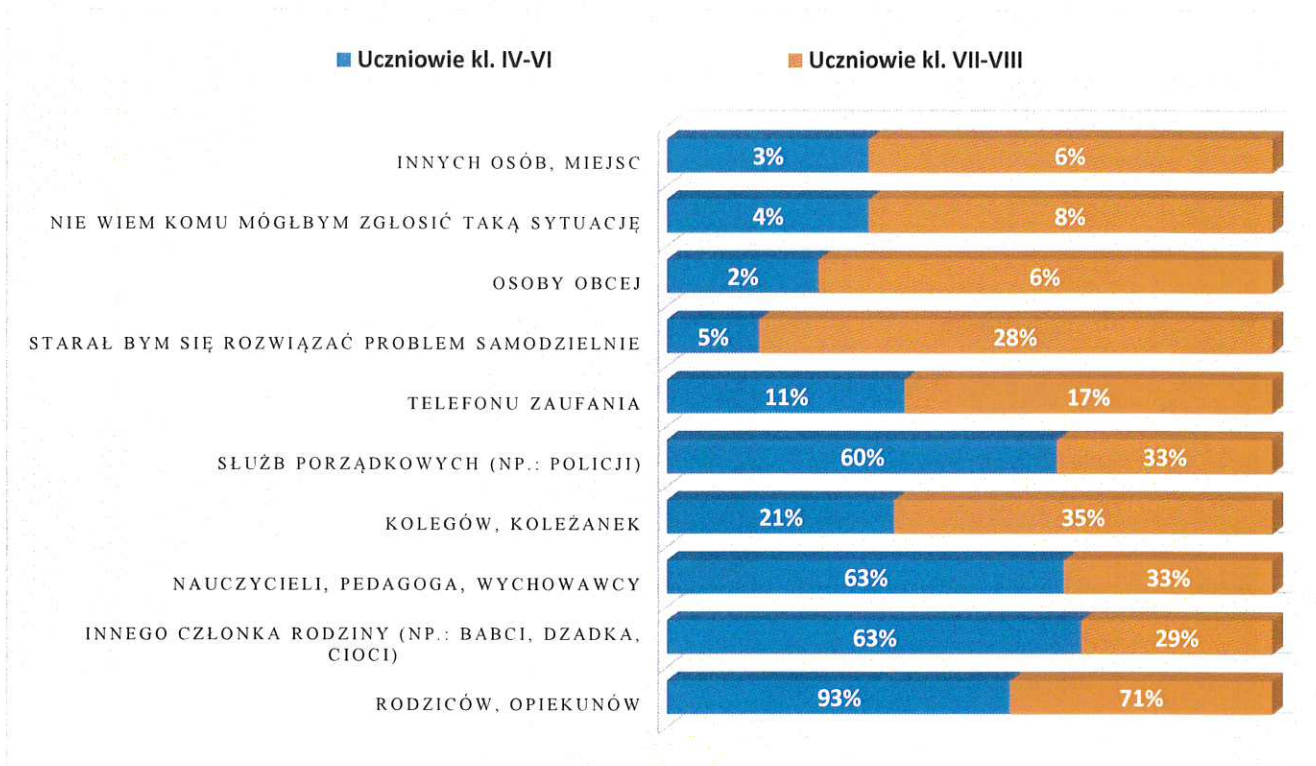
Wykres 39. Skąd czerpiesz wiedzę na temat agresji i przemocy oraz jej skutków?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

W sytuacji bycia świadkiem lub osobą doświadczającą przemocy ankietowani najchętniej zwróciliby się o pomoc do rodziców i opiekunów, na co wskazało 93% młodszych uczniów. Natomiast 63% uczniów młodszych szukałoby pomocy u nauczycieli oraz innego członka rodziny, 60% u służb porządkowych, 21% u koleżanek/kolegów, 11% szukałoby pomocy przez telefon zaufania, 5% respondentów starało by się rozwiązać problem samodzielnie, 4% nie wie do kogo zgłosić taką sytuację, 2% zwróciło by się od obcej osoby, a 3% do innych osób, miejsc. Uczniowie starsi, podobnie jak respondenci z kl. IV-VI, szukaliby pomocy głównie u rodziców/opiekunów (71%), kolegów/koleżanek (35%), służb porządkowych i nauczycieli (33%), telefonu zaufania (17%), 8% nie wie komu zgłosić taką sytuację, 6% zwróciło by się do osoby obcej lub innych osób, miejsc. Niepokojący jest stosunkowo wysoki odsetek odpowiedzi wśród uczniów klas starszych wskazujący na chęć rozwiązywania problemu samodzielnie (28%). Być może te osoby nie znają instytucji, które świadczą pomoc w takich sytuacjach lub wstydzą się prosić o taką pomoc. Warto w takiej sytuacji zastanowić się nad zwiększeniem świadomości mieszkańców dotyczącej instytucji ofiarujących pomoc.

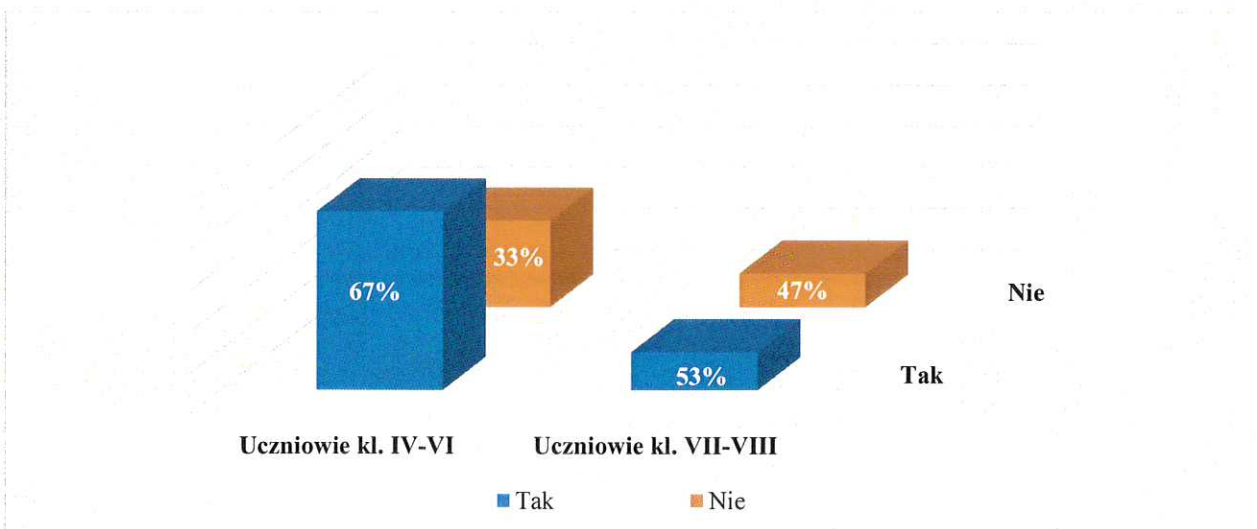
Wykres 40. Do kogo zwrócił byś/zwróciła byś się o pomoc będąc świadkiem przemocy?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Kolejny blok pytań skierowanych do uczniów miał na celu sprawdzenie, czy spotykają się oni często ze zjawiskiem przemocy w gminie Zielonki. Jak wynika z zebranych odpowiedzi, świadkiem przemocy było aż 67% uczniów kl. IV-VI oraz 53% uczniów kl. VII-VIII.

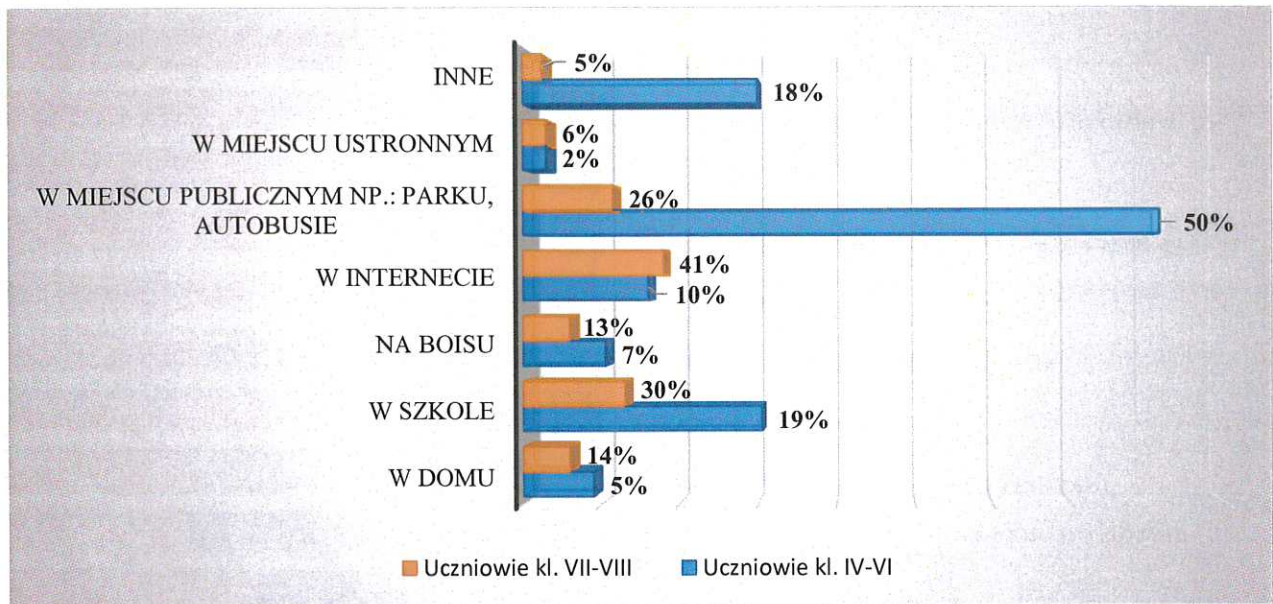
Wykres 41. Czy byłeś/byłaś kiedyś świadkiem przemocy?

Przemoc, której świadkami byli respondenci miała miejsce głównie w miejscu publicznym (50% uczniów kl. IV-VI, 26% uczniów starszych), w szkole (19% uczniów kl. IV-VI, 30% uczniów starszych), w Internecie (10% uczniów kl. IV-VI, 41% uczniów starszych), w domu (5% uczniów kl. IV-VI, 14% uczniów starszych), na boisku

(7% uczniów kl. IV-VI, 13% uczniów starszych), w miejscu ustronnym (2% uczniów kl. IV-VI, 6% uczniów starszych), na inne miejsce wskazało (50% uczniów kl. IV-VI, 26% uczniów starszych).

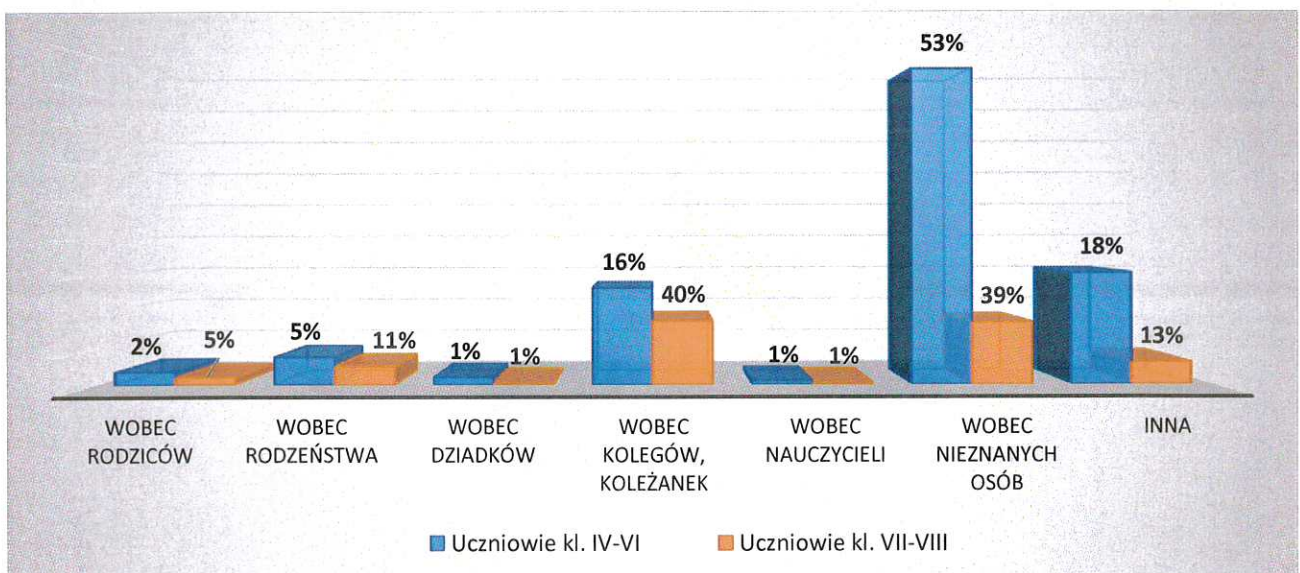
Wykres 42. Gdzie akt przemocy, którego byłeś/byłaś świadkiem, miał miejsce?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Przemoc ta była stosowana głównie wobec nieznanymi osób (53% uczniów kl. IV-VI, 39% uczniów starszych), wobec koleżanek i kolegów osób (16% uczniów kl. IV-VI, 40% uczniów starszych), rodzeństwa (5% uczniów kl. IV-VI, 11% uczniów starszych), rodziców (2% uczniów kl. IV-VI, 5% uczniów starszych), dziadków (1% uczniów kl. IV-VI, 1% uczniów starszych), nauczycieli (1% uczniów kl. IV-VI, 1% uczniów starszych) oraz innych osób (18% uczniów kl. IV-VI, 13% uczniów starszych).

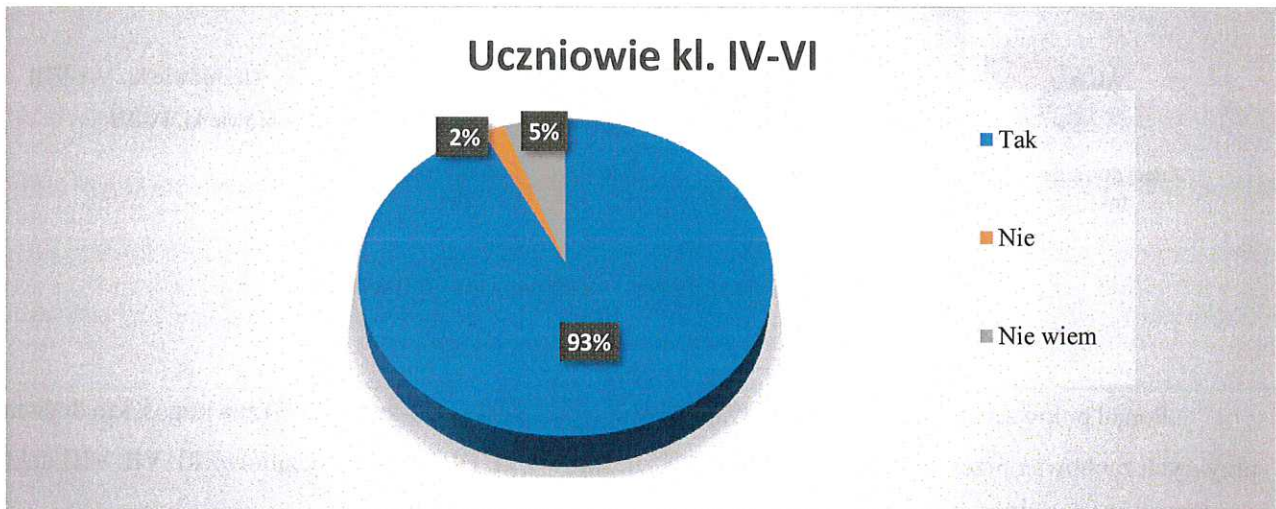
Wykres 43. Wobec kogo przemoc była stosowana?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

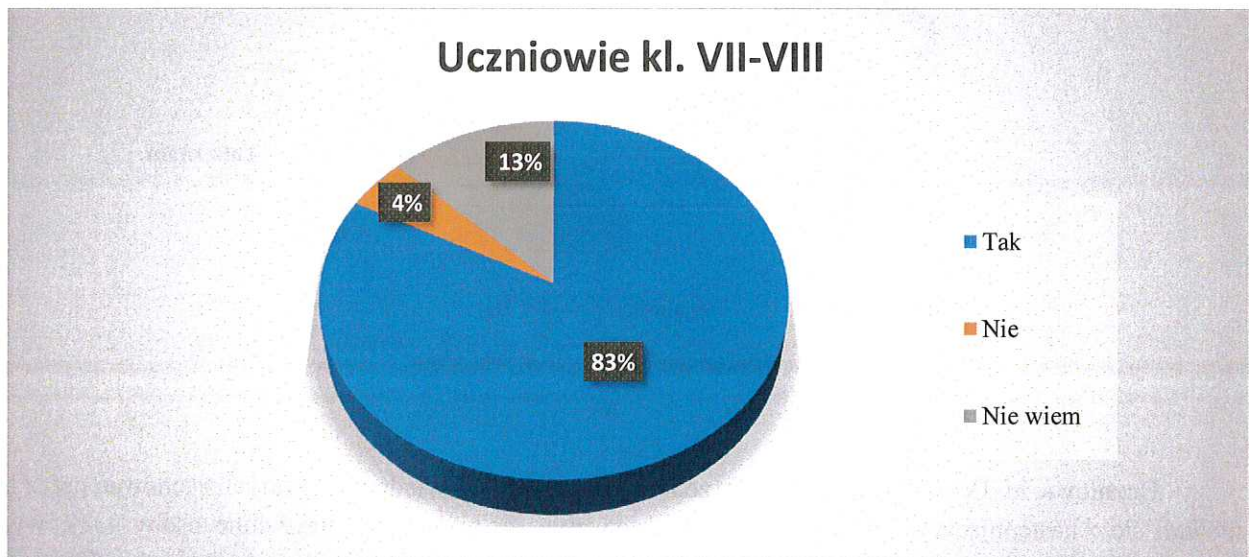
Znaczna większość badanych bo aż 93% uczniów kl. IV-VI uważa, że należałoby poinformować kogoś z dorosłych, gdyby ktoś bliski z rodziny lub znajomych doznawał przemocy w rodzinie. Odmiennego zdania jest 2% badanych.

Wykres 44. Uważasz, że należałoby poinformować kogoś z dorosłych, gdyby ktoś z Twoich bliskich (z rodziny lub znajomych) doznawał przemocy w rodzinie?

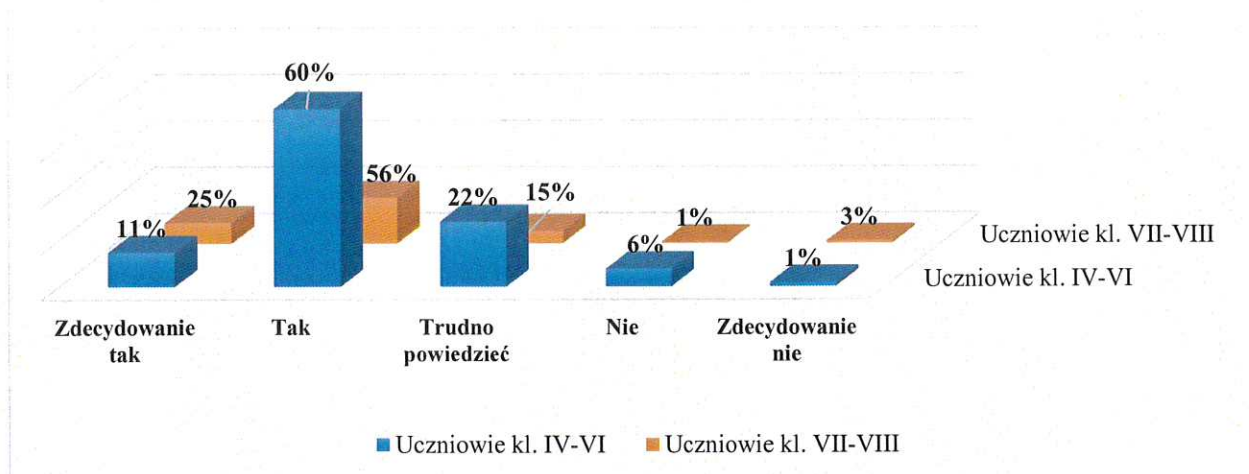
Podobnego zdania są uczniowie starszych klas, którzy wskazali że należałoby poinformować kogoś z dorosłych, gdyby ktoś bliski z rodziny lub znajomych doznawał przemocy w rodzinie 83%. Odmiennego zdania było 4% badanych.

Wykres 45. Uważasz, że należałoby poinformować kogoś z dorosłych, gdyby ktoś z Twoich bliskich (z rodziny lub znajomych) doznawał przemocy w rodzinie?

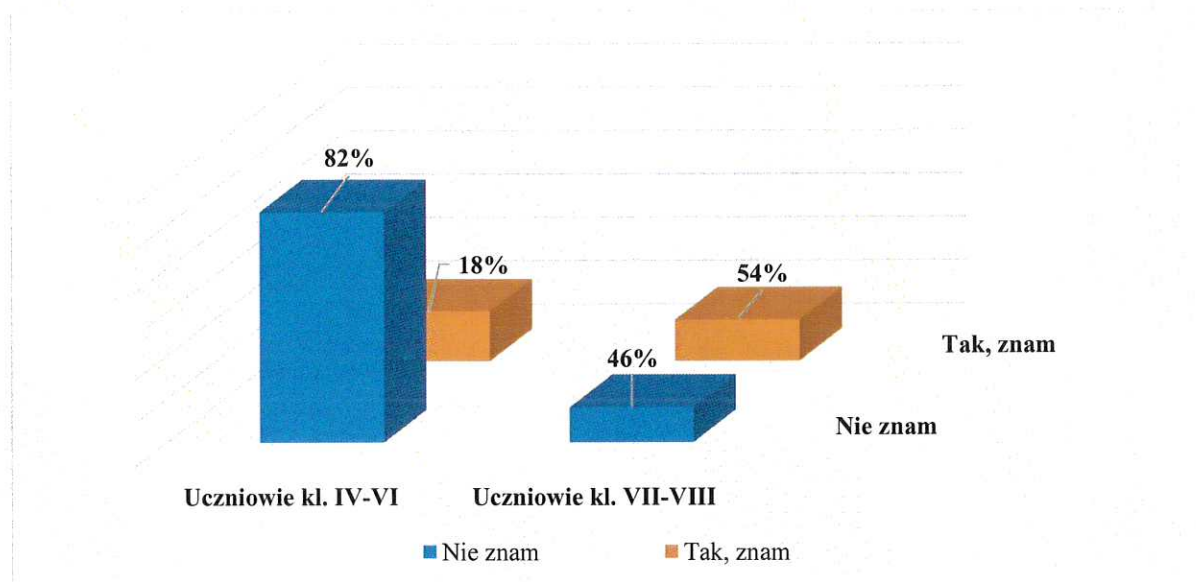
Ponad połowa respondentów przyznaje, że została uświadomiona o konsekwencjach wynikających ze stosowania przemocy 71% młodszych uczniów (w tym 11% zdecydowanie tak, 60% tak) i 81% starszych uczniów (w tym 25% zdecydowanie tak, 56% tak). Natomiast 7% młodszych uczniów i 4% starszych nie ma świadomości, jakie mogą być konsekwencje takiego zachowania.

Wykres 46. Zostałeś/aś uświadomiony/a o konsekwencjach wynikających ze stosowania przemocy?

Ponad połowa starszych uczniów (54%) i prawie jedna piąta młodszych (18%) zna kogoś, kto doświadczył przykrych zachowań przez Internet. Natomiast 82% uczniów z kl. IV-VI i 46% uczniów z kl. VII-VIII deklaruje, że nie zna takich osób.

Wykres 47. Czy znasz kogoś, kto doświadczył przykrych zachowań przez Internet?

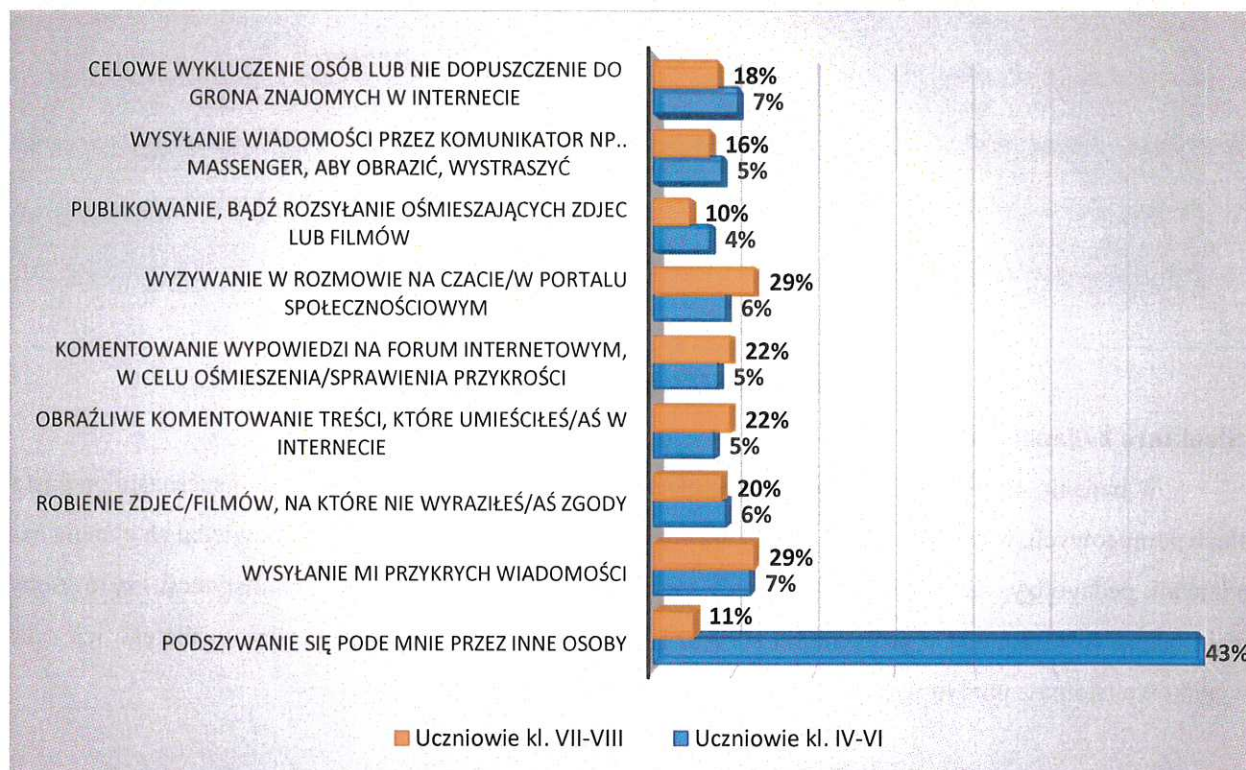

Uczniowie kl. IV-VI którzy przyznali, że znają kogoś, kto doświadczył przykrych zachowań przez Internet spotkali się z następującymi ich przejawami: Podszywanie się pode mnie przez inne osoby 43%, wysyłanie przykrych wiadomości oraz celowe wykluczenie osób lub nie dopuszczenie do grona znajomych w Internecie 7%, robienie zdjęć/filmów, na które nie wyraziłeś zgody 6%, wyzywanie w rozmowie na czacie/w portalu społecznościowym 6%, wysyłanie wiadomości przez komunikator aby obrazić, przestraszyć 5%, komentowanie wypowiedzi na forum internetowym w celu ośmieszenia, sprawienie przykrości i obraźliwe komentowanie treści umieszczonych w Internecie 5% oraz publikowanie, bądź rozsyłanie ośmieszających zdjęć lub filmów 4%. Natomiast uczniowie kl. VII-VIII zauważyli występowanie następujących sytuacji: wysyłanie przykrych wiadomości oraz wyzywanie w rozmowie na czacie/w portalu społecznościowym 6%, komentowanie wypowiedzi

na forum internetowym w celu ośmieszenia, sprawienie przykrości i obraźliwe komentowanie treści umieszczonych w Internecie 22%, robienie zdjęć/filmów, na które nie wyraziłeś zgody 20%, celowe wykluczenie osób lub nie dopuszczenie do grona znajomych w Internecie 18%, wysyłanie wiadomości przez komunikator aby obrazić, przestraszyć 16%, Podszywanie się pode mnie przez inne osoby 11% oraz publikowanie, bądź rozsyłanie ośmieszających zdjęć lub filmów 10%.

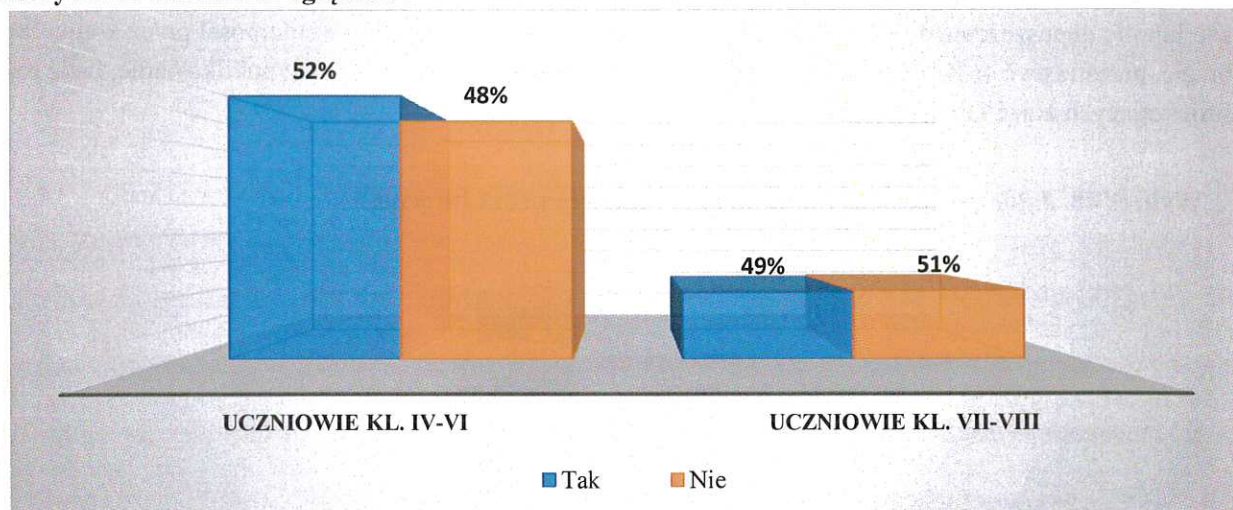
Wykres 48. Jakie przykre zachowania miały miejsce przez Internet?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Na koniec zapytano uczniów czy natrafili kiedyś w Internecie przypadkowo na obrazy przedstawiające przemoc, których nie chcieli oglądać. Ponad połowa uczniów młodszych 52% i prawie połowa uczniów starszych 49% udzieliło twierdzącej odpowiedzi. Taką sytuację zanegowało 48% uczniów młodszych i 51% uczniów starszych.

Wykres 49. Natrafieś/aś kiedyś w internecie przypadkowo na obrazy przedstawiające przemoc, których nie chciałeś/aś oglądać?

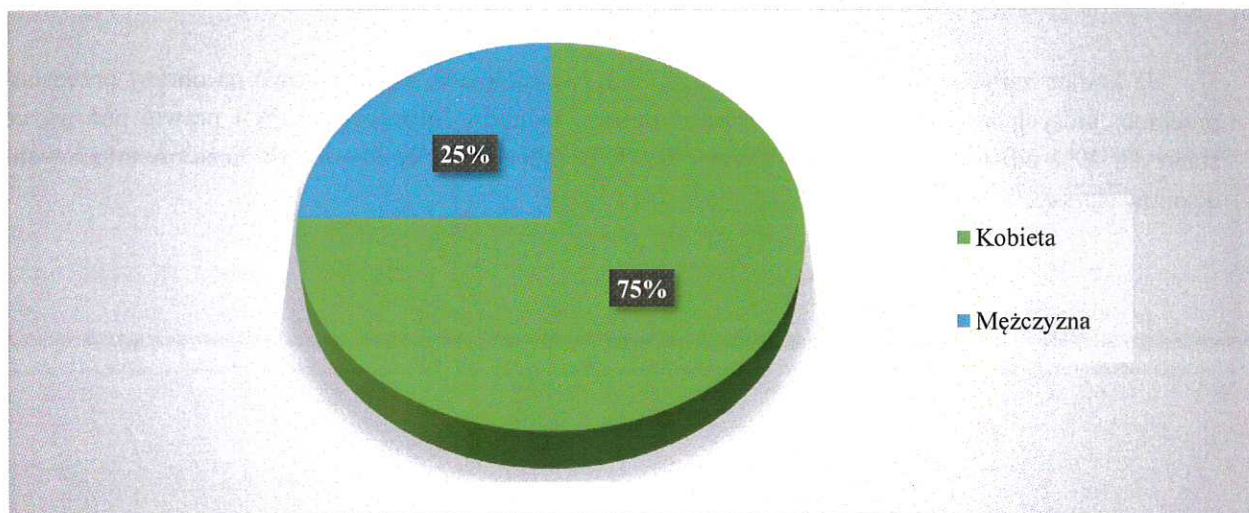

4.3. Badanie Ekspertów na terenie gminy Zielonki

Struktura badanej próby.

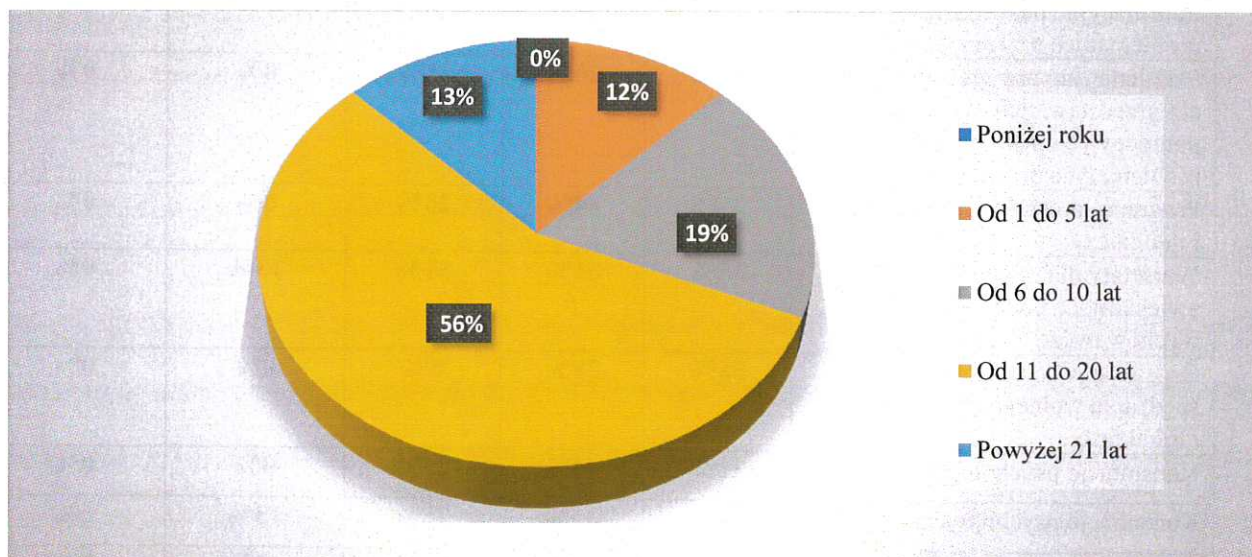
W badaniu diagnozującym problemy społeczne w gminie Zielonki wzięło udział szesnastu przedstawicieli służb pomocowych, w tym dwanaście kobiet oraz czterech mężczyzn. Wśród nich odpowiedzi na pytania badawcze udzielali: pedagodzy, nauczyciele, pracownicy socjalni oraz przedstawiciele innych instytucji. Są to osoby, które mają bezpośredni kontakt z problemami społecznymi występującymi na terenie gminy, dlatego ich opinia jest wyjątkowo istotna z punktu widzenia omawianych problemów społecznych.

Wykres 50. Płeć.

Wśród ankietowanych osób, najliczniejszą grupę stanowili respondenci, których staż pracy wynosi od 11 do 20 lat (56%), następnie od 6 do 10 lat (19%), powyżej 21 lat (13%), od 1 do 5 lat (12%) oraz poniżej roku (0%).

Wykres 51. Staż pracy:

Ekspertów poproszono aby ocenili skuteczność działań zmierzających do przeciwdziałania przemocy. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi respondenci ocenili najwyżej działania podejmowane w ramach Procedury „Niebieskie Karty” (94%, w tym 19% skuteczne i 75% raczej skuteczne) oraz organizację dodatkowych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży (94%, w tym 56% skuteczne i 38% raczej skuteczne). Kolejno ankietowani uznali za skuteczne i raczej skuteczne działania informacyjno-edukacyjne dot. zjawiska przemocy (ulotki, broszury, plakaty) 88%, działania interwencyjne 87%, pomoc socjalną 82%, dozór kuratora sądowego i pomoc materialną 76%, karę pozbawienia wolności 75%, Grupa wsparcia/grupa terapeutyczna dla osób doznających przemocy 75%, konsultacje psychologiczne 75%, Szkolenia, superwizje, konferencje dla przedstawicieli instytucji pomocowych poświęcone problematyce przemocy 75%, konsultacje prawne 74%, Kampanie społeczne i akcje informacyjne poświęcone problematyce przemocy 69%, programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży 69%, zakaz kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną i zakaz zbliżania się do osoby pokrzywdzonej 69%, nakaz opuszczenia lokalu mieszkalnego 69%, mediacje rodzinne i telefon zaufania 63%, pomoc całodobowa 57%, Warsztaty dla rodziców zwiększające umiejętności wychowawcze 56%, konsultacje psychiatryczne i pomoc medyczna 56%, Programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc i poddanie się leczeniu odwykowemu 50% oraz terapia małżeńska 43%.

Tabela 1. Jak ocenia Pan/Pani skuteczność następujących działań zmierzających do przeciwdziałania przemocy?

Działania	Skuteczne	Raczej skuteczne	Trudno powiedzieć	Raczej nieskuteczne	Nieskuteczne
Działania informacyjno-edukacyjne dot. zjawiska przemocy (ulotki, broszury, plakaty)	25%	63%	6%	6%	0%

Kampanie społeczne i akcje informacyjne poświęcone problematyce przemocy	13%	56%	25%	6%	0%
Szkolenia, superwizje, konferencje dla przedstawicieli instytucji pomocowych poświęcone problematyce przemocy	50%	25%	25%	0%	0%
Programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży	25%	44%	25%	6%	0%
Warsztaty dla rodziców zwiększające umiejętności wychowawcze	25%	31%	31%	13%	0%
Organizacja dodatkowych formy spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży	56%	38%	6%	0%	0%
Konsultacje psychologiczne	31%	44%	25%	0%	0%
Konsultacje psychiatryczne	25%	31%	25%	13%	6%
Konsultacje prawne	31%	43%	13%	13%	0%
Pomoc socjalna	44%	38%	13%	6%	0%
Pomoc medyczna	25%	31%	25%	19%	0%
Pomoc materialna	38%	38%	18%	6%	0%
Mediacje rodzinne	25%	38%	18%	6%	13%
Pomoc całodobowa	44%	13%	25%	13%	6%
Terapia małżeńska	13%	31%	38%	6%	6%
Telefon zaufania	44%	19%	31%	0%	6%
Grupa wsparcia/grupa terapeutyczna dla osób doznających przemocy	31%	44%	19%	0%	6%
Programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc	12%	38%	38%	6%	6%
Poddanie się leczeniu odwykowemu	12%	38%	38%	12%	0%
Zakaz kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną	31%	38%	19%	6%	6%
Zakaz zbliżania się do osoby pokrzywdzonej	38%	31%	19%	6%	6%
Nakaz Opuszczenia lokalu mieszkalnego	38%	31%	31%	0%	0%
Kara pozbawienia wolności	44%	31%	25%	0%	0%
Procedura „Niebieskie Karty”	19%	75%	6%	0%	0%
Dozór kuratora sądowego	38%	38%	25%	0%	0%
Działania interwencyjne	56%	31%	13%	0%	0%

Następnie zapytano ekspertów które działania należało by realizować/intensyfikować na terenie gminy Zielonki by lepiej przeciwdziałać zjawisku przemocy domowej? Poniżej zaprezentowano uzyskane odpowiedzi:

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

- Poradnictwo i terapia indywidualna dla dzieci i młodzieży w związku z problemem przemocy w rodzinie – **81%**.
- Szkolenia Rad Pedagogicznych nt. profilaktyki przemocy w rodzinie oraz cyberprzemocy, przemocy rówieśniczej i innych zjawisk związanych z przemocą oraz edukacja prawna w tym zakresie – **75%**.
- Konsultacje i szkolenia dla rodziców w zakresie profilaktyki przemocy oraz edukacja prawna przy współpracy ze szkołami, Placówkami Wsparcia Dziennego – **69%**.
- Szybkość przepływu informacji i poprawę komunikacji między przedstawicielami służb - **69%**.
- Zwiększanie poziomu świadomości wśród społeczności lokalnej, obalanie mitów i stereotypów nt. przemoc, zmniejszanie społecznego przyzwolenie na przemoc – **69%**.
- Promowanie miejsc oferujących atrakcyjne zajęcia dla dzieci i młodzieży np. kluby sportowe, koła zainteresowań, teatry amatorskie, zespoły muzyczne, harcerstwo itp. – **63%**.
- Systematycznie podnosić kompetencje przedstawicieli służb poprzez np. udział w szkoleniach, konferencjach – **63%**.
- Działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców – **63%**.
- Pomoc psychologiczna i wychowawcza dla dzieci i rodziców udzielana w szkole – **56%**.
- Motywowanie osób stosujących przemoc do korzystania z pomocy psychologicznej i udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym – **56%**.
- Zwiększenie dostępności pomocy specjalistycznej dla rodzin (medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, pedagogicznej, innej) – **56%**.
- Zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne w szkołach podstawowych – **56%**.
- Uświadamianie konsekwencji prawnych wynikających ze stosowania przemocy i zachowań ściganych prawnie, np. w sieci internetowej, gazecie lokalnej – **56%**.
- Lokalne kampanie informacyjno-edukacyjne skierowane do różnych grup odbiorców – **50%**.
- Poszerzanie oferty Placówek Wsparcia Dziennego, w tym realizacja działań profilaktycznych – **50%**.
- Działania profilaktyczne i informacyjne w zakresie profilaktyki zachowań suicydalnych, zaburzeń emocjonalnych, depresji dla dorosłych, młodzieży i dzieci (ulotki, broszury, plakaty, kampanie, poradnictwo psychologiczne) – **50%**.
- Działania edukacyjne skierowane do przyszłych rodziców i rodziców małych dzieci, na rzecz zapobiegania przemocy w okresie wczesnodziecięcym – **50%**.
- Zwiększenie jakości i dostępności działań pomocowych dla osób doznających przemocy – **50%**.
- Zwiększenie jakości i dostępności działań pomocowych dla osób stosujących przemoc – **50%**.
- Wspierać członków ZI i GR, m.in. poprzez superwizję, coaching, grupy wsparcia – **44%**.
- Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki pierwszorzędowej, szczególnie realizacja programów profilaktycznych w placówkach oświatowych dzięki, której wzrasta świadomość i wrażliwość – **44%**.
- Zwiększenie znajomości lokalnej oferty pomocowej wśród instytucji – **44%**.
- Szersze rozpowszechnienie ofert pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie – **44%**.

- Udział w ogólnopolskich i wojewódzkich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie m.in. Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę i innych- **38%**.
- Szersze rozpowszechnienie ofert pomocy dla osób stosujących przemoc w rodzinie – **38%**.
- Bieżąca współpraca w zakresie profilaktyki przemocy w rodzinie ze służbami i instytucjami – **38%**.
- Zwiększenie zasięgu prowadzonych akcji edukacyjno-informacyjnych poprzez poszerzanie źródeł dystrybucji materiałów – **31%**.
- Pogadanki, debaty, zebrania - zwiększenie wiedzy i świadomości, kształtowanie właściwych relacji w rodzinie – **31%**.
- Zwiększenie działań integrujących rodziny np. pikniki, festyny, turnieje rodzinne itp. – **31%**.
- Zajęcia psychoedukacyjne w przedszkolach – **25%**.
- Zwiększenie składu zespołu Interdyscyplinarnego o przedstawicieli kolejnych instytucji np. Kościoła – **25%**.
- Realizacja projektów edukacyjnych i wychowawczych przez lokalne organizacje pozarządowe – **19%**.
-

4.4. Analiza danych zastanych

Poniżej prezentujemy wybrane dane liczbowe dotyczące zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Zielonki.

Zjawisko przemocy domowej na terenie gminy Zielonki, można przedstawić w oparciu o liczbę prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”, które obejmują ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez osoby, o których mowa w art. 9a ust. 11–11d ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w związku z uzasadnionym podejrzeniem stosowania przemocy domowej. Przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonkach, Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówek oświatowych oraz ochrony zdrowia przekazują informację o podjętych działaniach do Zespołu Interdyscyplinarnego, który do każdej prowadzonej procedury powołuje grupę diagnostyczno-pomocową, zajmującą się już konkretnymi przypadkami.

Z poniższego zestawienia wynika, że największa ilość formularzy „Niebieska Karta A” w latach 2019–2022 została wypełniona przez Policję oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonkach. Przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przedstawiciele ochrony zdrowia sporządzili najmniejszą ilość formularzy, szczególnie biorąc pod uwagę fakt, że często to właśnie pracownicy ochrony zdrowia mają duże szanse na ujawnienie śladów przemocy fizycznej. Ilość wszczętych procedur „Niebieskie Karty” wraz ze wskazaniem konkretnej instytucji, która jako pierwsza podjęła działania ilustruje poniższa tabela.

Tabela 2. Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty w latach 2019 – 2022:

Liczba Niebieskich Kart	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	Razem:
Liczba NK, w tym wszczętych przez:	18	15	22	30	85
a) Pomoc społeczną	9	4	13	12*	38
b) Policję	8	9	8	12	37
c) Oświatę	0	1	1	5	7
d) Ochronę zdrowia	0	1	0	1	2

e) Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1	0	0	0	1
--	---	---	---	---	---

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Zielonki.
*1 NK spisał pracownik Ośrodka Interwencji Kryzysowej, 1 NK spisał pracownik socjalny z Domu Dziecka, 10 NK spisanych przez pracowników GOPS.

Aby właściwie dopasować ofertę pomocową dla osób doznających przemocy domowej, niezbędne było określenie w niniejszej diagnozie płci osób, które najczęściej doświadczają przemocy. Po analizie danych stwierdzono, że przeważającą większość osób doznających przemocy stanowią kobiety (małżonki lub partnerki), w dalszej kolejności dzieci, a na końcu mężczyźni (małżonkowie lub partnerzy), co doskonale ilustruje tabela 3 i 4. Zanotowano również przypadki przemocy wobec osób starszych, gdzie najczęściej, osobami stosującymi przemoc są dorosłe dzieci.

Tabela 3. Liczba Niebieskich Kart, w których osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie jest osoba małoletnia:

Rok	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba spisanych Niebieskich Kart	0	4	1	4
Liczba dzieci objętych pomocą grup roboczych	25*	27*	41*	62*

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Zielonki.
* dzieci wychowujące się w rodzinach doznających przemocy są traktowane, jako osoby doznające przemocy domowej.

Tabela 4. Osoby doznające przemocy domowej objęte procedurą "Niebieskie Karty".

Płeć osoby doznającej przemocy w rodzinie	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	Razem	
					Liczba	%
Kobieta	24*	22*	27*	35*	108	86,4%
Mężczyzna	2*	3*	3*	9*	17	13,6%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Zielonki.
* Liczba prowadzonych Niebieskich Kart w danym roku (każdą osobę liczono tylko raz niezależnie od tego ile razy w danym roku zakładano NK dla rodziny).

Dane prezentowane w tabelach 5, 6 i 7 obrazują zakres działań, w ramach realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla Gminy Zielonki, w latach 2017 – 2020. Zestawienia dotyczą: liczby prowadzonych działań, w ramach procedury Niebieskie Karty, liczby osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego, w ramach działalności Punktu Informacji i Wsparcia Rodziny oraz działań prowadzonych przez policję.

Tabela 5. Liczba wszczętych i zakończonych procedur Niebieskie Karty w latach 2019 – 2022:

Rok	Liczba wszczętych procedur NK	Liczba rodzin objętych procedurą NK	Liczba zakończonych procedur NK		
			Łącznie	w tym:	
				z powodu ustania przemocy	z powodu braku zasadności podejmowanych działań
2019	18	27	12	11	1
2020	15	29	15	11	4
2021	22	35	15	6	9
2022	30	46	22	14	8

Źródło: dane GOPS w Zielonkach, opracowanie własne.

Jak wynika z analizy powyższej tabeli, liczba wszczynanych procedur Niebieskie Karty na przestrzeni lat sukcesywnie wzrosła. Trudno jednoznacznie wskazać jaki jest powód takiej sytuacji, można natomiast przypuszczać, że wieloletnia profilaktyka prowadzona przez instytucje na terenie Gminy Zielonki przyczyniła się do wzrostu świadomości ludzi w zakresie konieczności zgłaszania zachowań przemocowych. Wzrost wszczynanych Procedur Niebieskie Karty w roku 2022 może być także pokłosiem izolacji związanej z wirusem COVID-19. W tym miejscu zaznaczyć trzeba, że średni czas prowadzenia procedury Niebieskie Karty w rodzinach wynosi około rok. Ponadto zdarza się, że w tej samej rodzinie procedura Niebieskie Karty po jej zakończeniu jest uruchamiana ponownie. W roku 2022 wzrosła także liczba kart krzyżowych.

Tabela 6. Liczba osób korzystających z poradnictwa w Punkcie Informacji i Wsparcia Rodziny w latach 2019 – 2022:

Rok	Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego, tylko w zakresie przemocy					
	Ogółem	z porad prawnych	z porad psychologicznych	z porad pedagogicznych	z porad socjalnych	z poradnictwa psychoterapeutycznego
2019	29*	13	12	41	18	Nie prowadzono poradnictwa
2020	26*	3	13	3	14	Nie prowadzono poradnictwa
2021	59*	11	16	1	20	14
2022	66*	9	26	Nie prowadzono poradnictwa	30	11

Źródło: dane GOPS w Zielonkach, opracowanie własne. * rzeczywista liczba osób (osoba, która korzysta z porad różnych specjalistów liczona jest tylko jeden raz).

Stosowanie przemocy wobec osób najbliższych jest przestępstwem ściganym z urzędu kwalifikowanym z art. 207 Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny, który stanowi:

- § 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.
- § 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.
- § 2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.
- § 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1–2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Tabela 7. Dane z Komisariatu Policji w Zielonkach z siedzibą w Krakowie dotyczące art. 207 § 1 kk.

Rok	Liczba wniosków złożonych o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 kodeksu karnego	Liczba aktów oskarżenia skierowanych do sądu z art. 207 kodeksu karnego
2019	8	2
2020	8	3
2021	21	3
2022	27	2

Źródło: Komisariat Policji w Zielonkach z siedziba w Krakowie.

Ważną kwestią jest zapewnienie kobietom (także z dziećmi), które doznawały przemocy domowej, możliwości schronienia się w bezpiecznym miejscu, gdzie oprócz ochrony przed osobą stosującą przemoc, mogą uzyskać pomoc prawną, psychologiczną, pedagogiczną, socjalną i wsparcie. Na przestrzeni omawianych lat tylko w 2020 r. wystąpił jeden przypadek konieczności zapewnienia osobie dotkniętej przemocą miejsca w ośrodku wsparcia oraz miejsca zapewniającego całonocny pobyt. Gmina Zielonki realizuje ww. zadanie poprzez kierowanie do Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy Domowej w Krakowie lub do Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Krakowie, gdzie osoby uwikłane w przemoc lub zagrożone przemocą domową mogą uzyskać niezbędne wsparcie merytoryczne. Dane liczbowe pozyskane z ww. instytucji obrazuje tabela 8 i 9.

Tabela 8. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, objętych pomocą w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Krakowie:

Liczba osób, dotkniętych przemocą domową objętych pomocą, w tym:	ogółem	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
		41	43	682	605
	z terenu gminy Zielonki	6	8	8	4
Psychologiczną	ogółem	41	43	682	605
	z terenu gminy Zielonki	6	8	8	4

w tym kobiety	ogółem	37	31	606	515
	z terenu gminy Zielonki	6	7	8	4
w tym mężczyźni	ogółem	4	5	58	77
	z terenu gminy Zielonki	0	1	0	0
w tym dzieci	ogółem	0	7	18	13
	z terenu gminy Zielonki	0	0	0	0
Prawną	ogółem	4	3	14	15
	z terenu gminy Zielonki	1	0	0	1
w tym kobiety	ogółem	4	3	14	15
	z terenu gminy Zielonki	1	0	0	1
w tym mężczyźni	ogółem	0	0	0	0
	z terenu gminy Zielonki	0	0	0	0
w formie schronienia ogółem (pobyt w hostelu)	ogółem	0	8	16	20
	z terenu gminy Zielonki	0	0	0	0
w tym kobiety	ogółem	0	1	9	14
	z terenu gminy Zielonki	0	0	0	0
w tym mężczyźni	ogółem	0	0	0	0
	z terenu gminy Zielonki	0	0	0	0
w tym dzieci	ogółem	0	7	7	6
	z terenu gminy Zielonki	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Krakowie.

W tym miejscu zaznaczyć trzeba, że od drugiej połowy 2021 r. Centrum Praw Kobiety oddział Kraków uruchomiło „Krakowski Ośrodek Siostrzeństwa” będący miejscem całodobowego schronienia dla kobiet wraz z dziećmi doświadczających przemocy, gdzie oferowana jest kompleksowa pomoc specjalistyczna.

Tabela 9. Osoby objęte pomocą Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie

Rok	Liczba osób, którym zapewniono całodobowy pobyt			Liczba osób objęta pomocą			
	ogółem	kobiety	dzieci	psychologiczną	pedagogiczną	prawną	socjalną
2019	97	51	44	46	45 dorosłych + 29 dzieci	30	44

2020	63	35	27	35	31 dorosłych + 19 dzieci	14	35
2021	70	40	30	28	57	21	29
2022	74	36+1 mężczyzna	37	37	51	23	36

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie.

Tabela nie zawiera danych dotyczących bezpośrednio Gminy Zielonki ponieważ Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie nie prowadzi takich statystyk.

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie co roku realizowany jest Program Korekcyjno – Edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową, którego głównym celem jest powstrzymanie osób stosujących przemoc przed zachowaniem niepożądanym, a co za tym idzie, zaprzestanie stosowania przez nie przemocy. Program Korekcyjno – Edukacyjny polega na redukcji zachowań agresywnych u jego uczestników, a także kształtowaniu postawy partnerstwa i szacunku wobec innych osób oraz przyjęciu pełnej odpowiedzialności za popełnione czyny przemocowe. Dużym utrudnieniem związanym z realizacją tego Programu, jest niska liczba osób zainteresowanych udziałem w zajęciach. Wynika to wprost z bardzo małej liczby sądowych nakazów obowiązku odbycia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych, nakładanych na osoby stosujące przemoc `domową. Jak niewielka jest liczba osób, które ukończyły ww. Program, obrazuje tabela 10 i 11. Jest jednak duża szansa, że przepisy znowelizowanej w 2023 r. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej przyczynią się do tego, że więcej osób stosujących przemoc domową skorzysta z proponowanego wsparcia w postaci udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym lub programie psychologiczno-terapeutycznym i zasilą grono osób, które ukończyły wybrany program.

Tabela 10. Osoby objęte oddziaływaniami korekcyjno-edukacyjnymi.

Rok	Liczba osób, które przystąpiły do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych, w tym:		Liczba osób, które ukończyły oddziaływania korekcyjno-edukacyjne, w tym:		Liczba osób uczestniczących w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych na podstawie orzeczeń sądu, w tym:	
	ogółem	z terenu gminy Zielonki	ogółem	z terenu gminy Zielonki	ogółem	z terenu gminy Zielonki
2019	25	3	13	3	8	2
2020	10	0	5	0	4	0
2021	13	0	9	0	3	0
2022	14	2	8	2	6	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie.

Tabela 11. Liczba orzeczeń wydanych przez instytucje wymiaru sprawiedliwości w latach 2019 – 2022 wobec sprawców przemocy:

Liczba orzeczonych w sprawach z art. 156, 157, 190, 191, 197, 207 kodeksu karnego	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Kar bezwzględnego pozbawienia wolności	14	11	15	10
Warunkowych zawiesznień wykonania kary pozbawienia wolności	37	19	34	24
Orzeczeń środków prawnych ogółem, w tym:	116	86	134	97
Zakazu zbliżania się do określonych osób, miejsc	13	12	25	19
Nakazu opuszczenia lokalu	11	9	9	8
Zobowiązania do leczenia odwykowego	9	6	7	3
Udziału w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc	5	1	1	0

Źródło: Sąd Rejonowy dla Krakowa - Krowodrzy w Krakowie.

Obszar właściwości Sądu Rejonowego dla Krakowa - Krowodrzy w Krakowie obejmuje Gminę Zielonki. Wskazane dane podane są ogółem ponieważ ww. Sąd nie prowadzi statystyk z podziałem na gminy.

Z danych, w posiadaniu których jest Zespół Interdyscyplinarny wynika, że w części rodzin dotkniętych przemocą występuje problem alkoholowy. Należy jednak zaznaczyć, że związek pomiędzy nadużywaniem alkoholu a stosowaniem przemocy, nie ma charakteru przyczynowo skutkowego, można jedynie mówić o ich współwystępowaniu. Przemoc fizyczna to zachowanie wyuczone, a nie wynik nadużywania substancji psychoaktywnej. Alkohol osłabia kontrolę własnych zachowań, zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności i niepowodzenia życiowe, zaburza ocenę sytuacji i może powodować błędną interpretację zachowań innych osób. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za popełnione czyny, mimo że sprawcy często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako usprawiedliwienie swojego zachowania.

Tabela 12. Rodziny i osoby objęte działaniami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Rok	Liczba osób objętych działaniami z podziałem na pleć	Liczba rodzin objętych działaniami	Liczba spraw kierowanych do Sądu Rejonowego w celu

				wydania postanowienia w przedmiocie uzależnienia
	kobiety	mężczyźni		
2019	5	34	23	31
2020	6	36	29	10
2021	3	36	26	25
2022	3	41	15	18

Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zielonkach.

5. Wnioski wynikające z analizy ilościowej i jakościowej i zidentyfikowanych potrzeb.

Celem prowadzonych badań było przedstawienie problemu przemocy dotyczącego gminę Zielonki w odniesieniu do opinii dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej oraz ekspertów, a także poprzez pryzmat analizy danych zastanych. Przeprowadzenie badań oraz analiza zebranego materiału umożliwiła rozpoznanie sytuacji dorosłych mieszkańców, ich opinie i postawy względem zjawiska przemocy domowej oraz zapoznanie się z problemami uczniów szkół podstawowych, szczególnie ich postaw i doświadczeń związanych z występowaniem przemocy. Dokonując analizy otrzymanego materiału statystycznego należy stwierdzić, że gmina Zielonki boryka się z problemem przemocy domowej, a jego skala w ostatnich dwóch latach wzrosła. Zjawisko przemocy na terenie gminy Zielonki nie stanowi dominującego problemu społecznego, w ujęciu statystycznym. Niemniej jednak, z punktu widzenia szkód fizycznych, psychicznych, moralnych i społecznych, zjawisko przemocy należy traktować priorytetowo. Dokładne oszacowanie skali zjawiska przemocy jest dość trudne. Często bowiem osoby uwikłane w przemoc nie przyznają się do tego, co może być spowodowane, między innymi, racjonalizacją, usprawiedliwianiem sprawców, obwinianiem siebie. Niektórzy respondenci ukrywają zjawisko przemocy w rodzinie, gdyż stanowi ono temat wstydlivy. W celu minimalizowania tych efektów, w badaniu zastosowano pytania dotyczące znajomości przypadków przemocy domowej w najbliższym otoczeniu. Odpowiedzi uzyskane w badaniu ankietowym tylko wskazują na obecność problemu przemocy w gminie Zielonki. Należy zwrócić uwagę na fakt, że osoby zgłaszające przemoc rzadko mówią o tylko jednym jej rodzaju. Przemoc psychiczna towarzyszy w zasadzie każdej z pozostałych form. Zgodnie z danymi przedstawionymi przez ogólnopolską infolinię dla osób uwikłanych w przemoc domową „Niebieska Linia” w 2022 r. odnotowano również niemały udział przemocy ekonomicznej oraz seksualnej. Niepokój budzi czas upływający od momentu doświadczenia po raz pierwszy lub zaobserwowania przemocy do chwili, gdy świadek lub osoba krzywdzona decyduje się na kontakt z Pogotowiem „Niebieska Linia”. W większości sytuacji czas ten możemy liczyć – niestety - w latach. W świetle powyższego, tym bardziej niepokojący jest fakt, iż 11 % ankietowanych uważa, że stosowanie kar fizycznych (np. klaps) w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą. Co więcej 15% respondentów uznało, że przemoc domowa może być jednorazowym incydem. Dodatkowo, aż 42% ankietowanych spotkało się bezpośrednio ze zjawiskiem przemocy domowej. Niemalże co czwarty mieszkaniec gminy Zielonki nie słyszał o Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (76%). Niepokojący jest również fakt, że 12% uczniów kl. IV-VI kilka razy w miesiącu widzi w swoim otoczeniu, że ktoś kogoś bije, a 12% uczniów kl. VII-VIII widzi takie zachowania kilka razy w tygodniu. Znaczny ostatek badanych w kl. VII-VIII bo aż 17% widzi codziennie w swoim otoczeniu, że ktoś kogoś wyzywa. Ze złośliwą krytyką kogoś w swoim otoczeniu spotkało się łącznie 40% uczniów młodszych oraz 79% uczniów starszych. 12% uczniów młodszych oraz 13% uczniów klas starszych deklaruje, że kilka razy w miesiącu widuje w swoim otoczeniu pijaną osobę. 62% młodszych respondentów i 28% starszych uczniów deklaruje, że widziało w swoim otoczeniu kilka razy w miesiącu osoby pijące alkohol. Zastanawiający jest fakt, że tylko (35%) młodszych respondentów uznało klaps za akt przemocy. Jedynie 12% uczniów kl. IV-VI i 37% starszych respondentów uważa, że brak zrozumienia, brak fizycznego oraz słownego wyrażania uczuć i brak wsparcia emocjonalnego może być przemocą. Znacząca większość uczniów wszystkich klas nie traktuje takiego zachowania jako przemocy (55% młodzi, 24% starsi).

Dodatkowo tylko 26% ankietowanych z kl. IV-VI i 69% starszych uczniów sądzi, że nawet po wielu latach osoby doznające przemocy mogą przerwać tę sytuację. Aż 71% młodszych uczniów i 25% starszych respondentów uważa, że przemoc jest wtedy, gdy są widoczne ślady pobicia. Negatywne sytuacje opisane powyżej sprzyjać mogą przejmowaniu złych nawyków i powielaniu ich w życiu dorosłym. Niepokojący jest stosunkowo wysoki odsetek odpowiedzi wśród uczniów klas starszych wskazujący na chęć rozwiązywania problemu przemocy samodzielnie (28%). Być może te osoby nie znają instytucji, które świadczą pomoc w takich sytuacjach lub wstydzą się prosić o taką pomoc. Warto w takiej sytuacji zastanowić się nad zwiększeniem świadomości mieszkańców dotyczącej instytucji ofiarujących pomoc. Problem przemocy jest widoczny również wśród uczniów - świadkiem przemocy było aż 67% uczniów kl. IV-VI oraz 53% uczniów kl. VII-VIII. Ponad połowa starszych uczniów (54%) i prawie jedna piąta młodszych (18%) zna kogoś, kto doświadczył przykrych zachowań przez Internet. Na problem przemocy rówieśniczej narażeni są wszyscy uczniowie. Badania wykazały potrzebę przeprowadzenia warsztatów profilaktycznych, których celem będzie rozwijanie kompetencji emocjonalnych uczniów lub przedstawienie sposobów na rozładowywanie napięcia, emocji w grupie. Warto zwrócić uwagę na problem spędzania zbyt dużej ilości czasu na korzystaniu z nowych mediów oraz rozważyć prowadzenie działań profilaktycznych w placówkach edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania cyberprzemocy w celu ograniczenia zachowań agresywno-przemocowych, realizowanych przy użyciu technologii komunikacyjnych w szkole i poza nią, a także zapobieganie powstawaniu tego rodzaju problemów oraz kształtowanie zachowań społecznie odpowiedzialnych w sytuacji bycia świadkiem przemocy.

Z zebranych informacji wynika, że uczniowie przejawiają zróżnicowany poziom wiedzy odnośnie do przemocy i skutków związanych z tym problemem społecznym. Przemoc, do której dochodzi w rodzinie współwystępuje z innymi problemami społecznymi, szczególnie nadużywaniem alkoholu. Uwidacznia się słaby związek pomiędzy niskim wykształceniem i bezrobociem jako przyczyną stosowania przemocy domowej. Na pierwszy plan wysuwa się korelacja zachowań przemocowych z doświadczeniami i wzorcami wyniesionymi z domu rodzinnego. Warto zwrócić uwagę, że uczniowie wszystkich klas najchętniej czerpią wiedzę o zjawisku przemocy z Internetu, na drugim miejscu zaś są rodzice, opiekunowie, kolejno nauczyciele. Budzi to niepokój w szczególności, że aż 52% uczniów młodszych i 49% uczniów starszych deklaruje, że natrafiło w sieci przypadkowo na sceny przemocy, których nie chcieli oglądać.

Występowanie przemocy domowej na terenie gminy Zielonki jest wrażliwym zjawiskiem, które wymaga dalszej uwagi i monitorowania, ponieważ osoby doświadczające tego typu zagrożenia często decydują się nie ujawniać problemu. Należy również wziąć pod uwagę osoby, które nie są świadome, że sytuacje, do których dochodzi w ich rodzinach należy zaliczać do agresji i przemocy. Należy prowadzić działania edukacyjne, których celem jest upowszechnienie wiedzy odnośnie problemu przemocy, w tym jej form oraz sposobów radzenia sobie z problemem, by przypadki przemocy były ujawniane na jej wczesnym etapie.

Działania profilaktyczne i edukacyjne na terenie gminy Zielonki powinny mieć charakter długofalowy i różnorodny, obejmujący wszystkie grupy mieszkańców. Należy podkreślić, że skuteczne rozwiązywanie problemu przemocy zależy nie tylko od podmiotów i instytucji, które działają w tym zakresie, lecz także od społeczności lokalnej. Planowane działania powinny polegać przede wszystkim na dostarczaniu informacji o możliwych formach poszukiwania pomocy oraz funkcjonujących w tym zakresie instytucjach. Ważną rolę mogą odgrywać instytucje cieszące się dużym zaufaniem wśród mieszkańców.

Na badanym terenie funkcjonują podmioty i instytucje pomocowe, które oferują skuteczne formy wsparcia dla osób i rodzin doświadczających przemocy, jednak mieszkańcy powinni mieć świadomość, gdzie i w jaki sposób mogą poszukiwać pomocy. W celu wzmocnienia wiedzy mieszkańców gminy Zielonki o instytucjach świadczących pomoc należy skupić się na rozpowszechnieniu informacji na ich temat oraz poszerzyć źródła dystrybucji materiałów informacyjno-edukacyjnych oraz przedstawić formy wsparcia.

Zdecydowanie korzystnym działaniem jest edukowanie mieszkańców poprzez różnego rodzaju akcje ulotkowe lub plakatowe oraz kierowanie działań do młodszych uczniów w celu kształtowania prawidłowych postaw oraz świadomości względem istniejących zagrożeń społecznych.

Rekomenduje się zwrócenie szczególnej uwagi na wsparcie kadry pracującej w instytucjach pomocowych, szczególnie w zakresie rozwijania ich kompetencji i umiejętności w zakresie nowoczesnych form pomocy oraz

pracy z rodzinami borykającymi się z problemem przemocy domowej. Profesjonalna pomoc pomoże zmniejszyć skutki związane z występowaniem przemocy domowej lub uzależnień na poziomie rodzinnym, jak i społeczności lokalnej. Wsparcie kadry pedagogicznej poprzez odpowiednie szkolenia, umożliwiające rozwój kompetencji edukacyjnych, poszerzanie wiedzy i budowanie warsztatu metodycznego, ułatwiającego pracę szczególnie pod względem tzw. tematów trudnych (alkoholizm, przemoc, cyberprzemoc).

Występowanie przemocy domowej znacząco wpływa na jej funkcjonowanie oraz zmienia relacje między członkami rodziny. Doświadczanie lub wymierzanie przemocy niesie ze sobą szereg złożonych skutków, w tym rozpad danej rodziny, przekazywanie złych wzorców. Uzyskane odpowiedzi pokazują, że sprawcy przemocy niechętnie przyznają się do stosowania tego typu zachowań, co sprawia, że trudne jest dotarcie z pomocą do rodzin borykających się przemocą. Zdaniem ekspertów i pracowników socjalnych do najbardziej skutecznych form pomocy dla sprawcy przemocy jest przede wszystkim wsparcie psychologa oraz udział w terapii, która pomaga uświadomić sobie istnienie problemu oraz uczy radzenia z trudnymi emocjami. Formą pomocy, która zdaniem badanych przynosi również zamierzone efekty jest procedura „Niebieskiej Karty”, która obejmuje czynności podejmowane w związku z podejrzeniem, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy domowej i pozwala na interwencje odpowiednich służb.

Bardzo ważne jest prowadzenie edukacji rodziców np. w formie warsztatów lub akcji informacyjnych, mające na celu zwiększenie poziomu wiedzy o konsekwencjach stosowania przemocy wobec dzieci i wzmocnienie ich kompetencji opiekuńczo – wychowawczych. Zdobyta wiedza pozwoli rodzicom lepiej wypełniać swoje obowiązki, pomoże zrozumieć psychikę młodego człowieka, a także mechanizmy rządzące jego postępowaniem. Efektem tych działań będzie wzmocnienie więzi rodzinnych. Organizacja festynów, imprez, pikników profilaktycznych – tego typu działania pomogą kształtować dobre nawyki w zakresie czasu spędzanego z rodziną. Piknik to dobra okazja, aby rodzina mogła spędzić wspólnie czas, a przy okazji uczestniczyć w zajęciach profilaktycznych.

Mając na uwadze niekorzystny charakter zjawiska przemocy oraz prawdopodobieństwo jego spotęgowania w przyszłości, nieodzowne staje się podejmowanie czynności przeciwdziałających tym zagrożeniom. Profilaktyka w tym zakresie powinna obejmować nie tylko działania zmierzające do ograniczania czynników ryzyka (wewnętrznych oraz zewnętrznych), lecz także działania odnoszące się do wzmocnienia pozytywnych zasobów osobistych (np. dodatnia samoocena, poczucie własnej wartości, odpowiednie podejście do własnego ciała i wyglądu), a także środowiskowych (np. zadowalające relacje w rodzinie, w grupie rówieśniczej, urozmaicone sposoby spędzania czasu wolnego). Działaniami profilaktycznymi powinna zostać objęta cała społeczność lokalna ponieważ konieczne jest kształtowanie świadomości oraz odpowiedzialności za wychowanie młodego pokolenia bez stosowania przemocy.

Gmina Zielonki realizuje zadania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej w oparciu o lokalne zasoby instytucjonalne i kadrowe, jak również dostępne na terenie powiatu krakowskiego oraz podległe samorządowi województwa małopolskiego bądź wojewodzie, tj.:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonkach;
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej;
- Komisariat Policji w Zielonkach z siedzibą w Krakowie;
- Punkt Informacji i Wsparcia Rodziny;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zielonkach;
- Urząd Gminy Zielonki;
- Szkoły i Zespoły Szkół na terenie gminy Zielonki;
- Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej na terenie gminy Zielonki;
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Krakowie;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie;
- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie;
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Krakowie;

- Organizacje pozarządowe.

Realizatorami działań interwencyjnych, przewidzianych w Gminnym Programie, są członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego/grup diagnostyczno-pomocowych. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, powołanego przez Wójta Gminy, wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, policji, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty, ochrony zdrowia, kuratorów sądowych również przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań członków Zespołu oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności poprzez diagnozowanie problemu przemocy domowej, w oparciu o procedurę Niebieskie Karty, która nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową ani osoby stosującej przemoc domową na jej uruchomienie.

Analiza SWOT (ocena warunków realizacji działań w ramach programu przeciwdziałania przemocy)

mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • osoby dotknięte przemocą mogą liczyć na kompleksowe wsparcie ze strony odpowiednich instytucji, • istniejące zaplecze instytucjonalne: Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówki Wsparcia Dziennego, asystenci rodziny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Środowiskowy Dom Samopomocy, Policja, ośrodki zdrowia, Fundacja Centrum Praw Kobiet oddział w Krakowie, Fundacja Wypoczynku i Rekreacji w Korzkwi, Fundacja Wspomagająca Wychowanie Archezja, Punkt Informacji i Wsparcia Rodziny, • ogólnodostępny wykaz instytucji odpowiedzialnych za organizowanie pomocy i wsparcia dla rodzin i osób dotkniętych przemocą domową, • widoczne efekty poprawy sytuacji życiowej w rodzinach objętych wsparciem, • lokalizacja blisko Krakowa, gdzie funkcjonuje Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy Domowej, Ośrodek Interwencji Kryzysowej oraz „Krakowski Ośrodek Siostrzeństwa”, w którym osoby uwikłane 	<ul style="list-style-type: none"> • główny nacisk zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy spoczywa na pracownikach pomocy społecznej i funkcjonariuszach policji, • nieproporcjonalne rozłożenie akcentów w procesie interwencji – zdecydowanie więcej działań skupionych jest na osobie doznającej przemocy, a mniej na osobie stosującej przemoc (brak zaangażowania osób stosujących przemoc w zmianę sytuacji), • niewystarczające zaangażowanie w prace Zespołu Interdyscyplinarnego instytucji ochrony zdrowia oraz Policji, • niezgłaszane przypadki przemocy, • ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, niechęć do współpracy, • uzależnienia, frustracje wywołane problemami wychowawczymi występujące wśród mieszkańców gminy, • obciążenie emocjonalne osób pracujących z rodzinami uwikłanymi w przemoc, zwiększające prawdopodobieństwo wystąpienia wypalenia zawodowego, • niewystarczająca infrastruktura socjalna Gminy,

<p>w przemoc lub zagrożone przemocą domową mogą uzyskać niezbędne wsparcie merytoryczne,</p> <ul style="list-style-type: none"> • współpraca z Ośrodkiem Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Sułoszowej, • profesjonalizacja kadry udzielającej pomocy osobom uwikłanym w przemoc poprzez podnoszenie kwalifikacji i wiedzy (udział w szkoleniach, warsztatach i w superwizji), • możliwość wydania przez policję dla osoby stosującej przemoc nakazu opuszczenia mieszkania i/lub zakazu zbliżania się do osoby • działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej (ZI), • efektywne działanie grup diagnostyczno-pomocowych w ramach ZI, • stosowanie procedury Niebieskie Karty, • zwiększająca się dostępność do bezpłatnego poradnictwa na terenie Gminy, w tym poradnictwa prawnego, psychologicznego, psychoterapeutycznego, terapeutycznego oraz terapii rodzin w Punkcie Informacji i Wsparcia Rodziny, • zmiana przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej w zakresie obowiązkowego udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym, • Wsparcie terapeuty uzależnień, psychologa dziecięcego. 	<ul style="list-style-type: none"> • niska liczba sądowych nakazów odbycia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc, • przedłużające się sprawy sądowe lub szybkie umarzenie spraw karnych, • brak obowiązku stawiennictwa osób podejrzanych o stosowanie przemocy na grupę diagnostyczno-pomocową, • niewystarczająca wiedza na temat kompetencji poszczególnych służb i ich zaplecza, • brak skutecznych sankcji wobec osób skierowanych na leczenie odwykowe, • brak dodatkowego wynagrodzenia za prace w Zespole Interdyscyplinarnym oraz Grupach diagnostyczno-pomocowych.
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • gotowość rozwijania współpracy służb i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy, w tym placówek szkolnych, • szkolenia dla kadr pomocy społecznej, wymiaru sprawiedliwości, policji, ochrony zdrowia, placówek oświatowych z zakresu 	<ul style="list-style-type: none"> • poczucie bezkarności osób stosujących przemoc, • zwiększona izolacja rodzin, • nasilenie negatywnych zjawisk społecznych na skutek życia w warunkach pandemii,

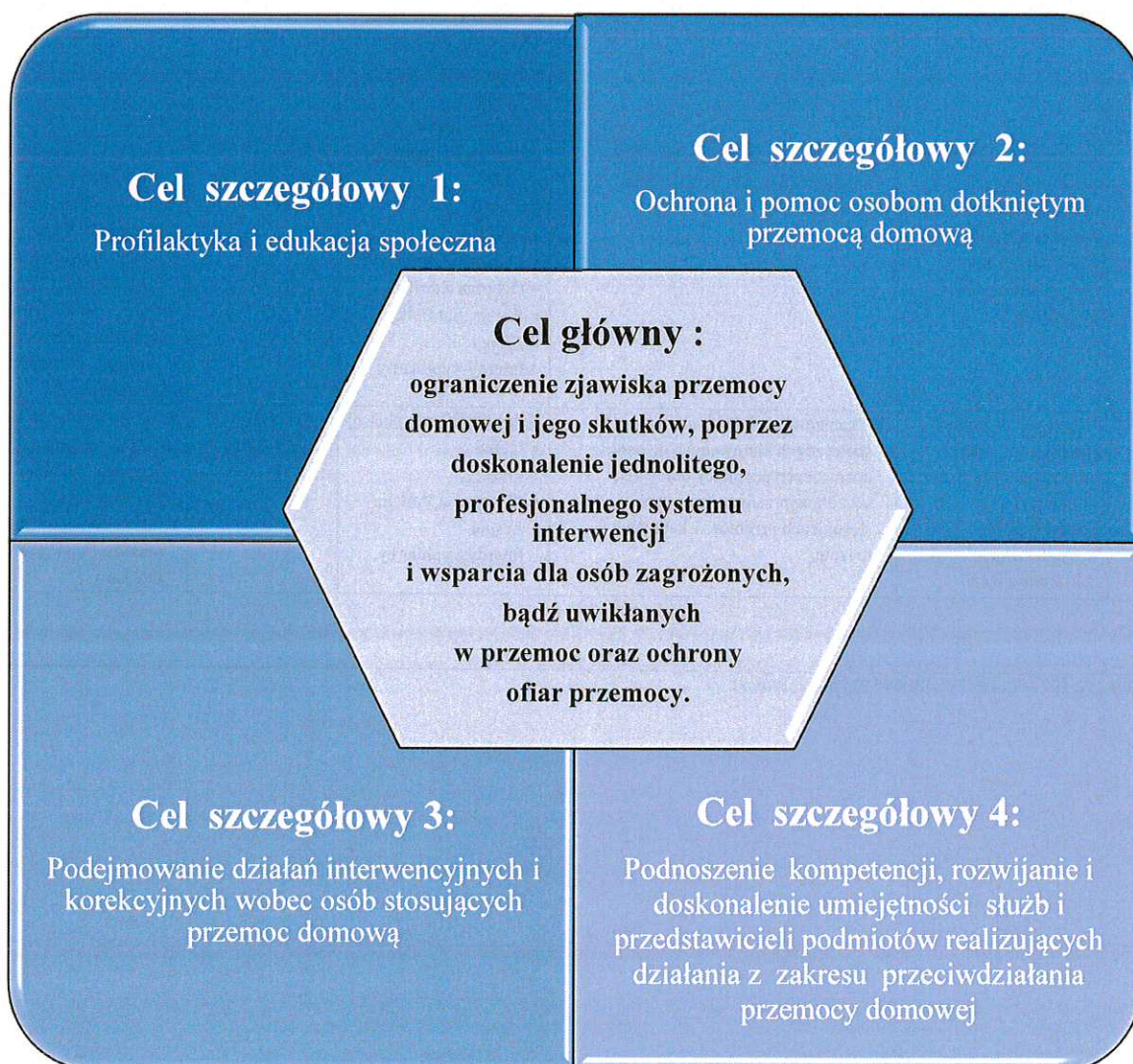
<p>przeciwdziałania i reagowania na zjawisko przemocy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizacja projektów i programów aktywizacyjnych dla społeczności lokalnej, • ogólnopolskie kampanie medialne mające na celu zmianę świadomości społecznej w zakresie problemu przemocy, • funkcjonowanie ogólnopolskiego telefonu zaufania, • możliwość skorzystania z dobrych praktyk z Polski, • coraz większa otwartość, gotowość społeczeństwa do korzystania z pomocy specjalistycznej, • zaangażowanie szkół i środowisk lokalnych w przeciwdziałanie przemocy domowej, • funkcjonowanie Krakowskiego oddziału Fundacji Centrum Praw Kobiet, • funkcjonowanie Placówek Wsparcia Dziennego na terenie gminy, • korzystanie z nowych przepisów przez Policję umożliwiających natychmiastowe usunięcie z mieszkania osób stosujących przemoc w rodzinie, • edukacyjna rola mediów – ukazywanie pozytywnej pracy służb społecznych, • zacieśnienie współpracy z organizacjami pozarządowymi, • opracowanie i aktualizowanie aktów prawnych oraz przepisów dotyczących przemocy domowej, • możliwość aplikowania o dofinansowanie w ramach konkursów i funduszy unijnych, • zwiększająca się świadomość społeczeństwa dotycząca przemocy domowej, • zjawisko przemocy domowej przestaje być tematem tabu, 	<ul style="list-style-type: none"> • niska wiedza społeczności lokalnej na temat zakazu stosowania kar cielesnych wobec dzieci, • zbyt rozbudowana sprawozdawczość, pochłaniająca wiele czasu osób pomagających, • zbyt rozbudowany system dokumentowania pracy członków zespołu interdyscyplinarnego/grupy diagnostyczno-pomocowych, • brak stałego źródła finansowania działań członków zespołu interdyscyplinarnego/grupy diagnostyczno-pomocowych, • brak współpracy między sądem a lokalnymi instytucjami pomocowymi; przewlekłość postępowania wyjaśniającego, • negatywne wzorce zachowań społecznych, • problem uzależnienia od alkoholu, • wysoki czynnik stresogenny u osób pomagających osobom uwikłanym w przemoc, • zbyt wolny przepływ informacji między podmiotami i służbami zaangażowanymi w system przeciwdziałania przemocy oraz brak odpowiedniej komunikacji między przedstawicielami służb.
--	--

- obalanie mitów i stereotypów w tematyce przemocy,
- zaangażowanie Kościoła w przeciwdziałanie przemocy domowej.

6. Cele i zadania programu.

Głównym założeniem Gminnego Programu jest kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc; edukację kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej oraz szeroko ujętą profilaktykę i edukację społeczeństwa.

Cel główny programu i cele szczegółowe

Cele szczegółowe programu i działania

**Cel szczegółowy 1:
Profilaktyka i edukacja społeczna**

Numer zadania	Zadanie planowane do realizacji	Rezultaty działań	Realizatorzy i Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji zadania (w ujęciu rocznym)
1.1.	Opracowanie diagnozy zjawiska przemocy domowej na obszarze Gminy Zielonki.	<ul style="list-style-type: none"> Opracowane zostaną 2 diagnozy dotyczące zjawiska przemocy domowej. 	<p><u>Jednostka koordynująca:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> GOPS <p><u>Partnerzy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> GKRPA, Placówki Oświatowe, Ochrona Zdrowia, Komisariat Policji, Zespół Interdyscyplinarny. 	<ul style="list-style-type: none"> II kwartał 2025 r., II kwartał 2027 r. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba opracowanych diagnoz.
1.2.	Monitorowanie zjawiska przemocy domowej na obszarze Gminy Zielonki poprzez wykorzystywanie danych z instytucji pomocowych.	<ul style="list-style-type: none"> Zjawisko przemocy domowej będzie monitorowane min. 1 raz w roku. 	<p><u>Jednostka koordynująca:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> GOPS <p><u>Partnerzy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> GKRPA, Placówki Oświatowe, Ochrona Zdrowia, Komisariat Policji, Zespół Interdyscyplinarny 	<ul style="list-style-type: none"> Działanie ciągłe 2023 - 2027 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty, liczba rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty, liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych, dane statystyczne dotyczące zjawiska przemocy w Gminie, coroczne sprawozdanie z realizacji programu.
1.3.	Udział w kampaniach społecznych oraz prowadzenie kampanii informacyjnych i edukacyjnych w środowisku lokalnym, celem poszerzenia	<ul style="list-style-type: none"> organizowanie lokalnych kampanii społecznych kierowanych do osób doznających przemocy domowej, świadków przemocy oraz osób stosujących przemoc: 1 kampania rocznie, 	<p><u>Jednostka koordynująca:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> GOPS <p><u>Partnerzy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Komisariat Policji, Zespół Interdyscyplinarny, 	<ul style="list-style-type: none"> Działanie ciągłe 2023 - 2027 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba lokalnych kampanii, liczba informacji umieszczanych w prasie lokalnej i na stronach internetowych, liczba opracowanych materiałów oraz dystrybuowanych ulotek i plakatów.

59

	wiedzy dotyczącej zjawiska przemocy domowej, radzenia sobie z tym zjawiskiem, łamania stereotypów i podnoszenia świadomości społecznej.	<ul style="list-style-type: none"> • współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w realizacji akcji edukacyjnych i kampanii mających na celu zmianę świadomości społecznej w obszarze przemocy domowej, • zamieszczanie informacji na stronach internetowych oraz w prasie lokalnej, • popularyzacja założeń tworzonego systemu przeciwdziałania przemocy domowej oraz działań podejmowanych w ramach realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej, • opracowanie lub pozyskanie materiałów informacyjnych tj. ulotek, informatorów, poradników i rozpowszechnienie ich w miejscach użyteczności publicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Inspektor ds. uzależnień, • Placówki Oświatowe, • Placówki kultury, • Organizacje pozarządowe. 		
1.4.	Opracowanie artykułu dotyczącego zjawiska przemocy.	<ul style="list-style-type: none"> • Opublikowany zostanie co najmniej 1 artykuł rocznie. 	<u>Jednostka koordynująca:</u> <ul style="list-style-type: none"> • GOPS <u>Partnerzy:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Zespół Interdyscyplinarny, • Inspektor ds. uzależnień, • Organizacje pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> • III kwartał każdego roku. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba opracowanych artykułów.
1.5.	Organizacja w formie plenerowej Pikniku Rodzinnego	<ul style="list-style-type: none"> • Raz w roku zostanie zorganizowany piknik rodzinny. 	<u>Jednostka koordynująca:</u> <ul style="list-style-type: none"> • GOPS <u>Partnerzy:</u>	<ul style="list-style-type: none"> • III kwartał każdego roku. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych pikników rodzinnych.

	promującego wartości rodzinne z naciskiem na podnoszenie świadomości społecznej nt. zjawiska przemocy.		<ul style="list-style-type: none"> • GKRPA, • Placówki Oświatowe, • Komisariat Policji, • Placówki kultury, • Zespół Interdyscyplinarny 		
1.6.	Działania profilaktyczne i edukacyjne związane z tematyką przemocy, skierowane do różnych grup odbiorców.	<ul style="list-style-type: none"> • Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych służących wzrostowi świadomości społecznej mieszkańców gminy, w tym dzieci i młodzieży odnośnie szkodliwości zjawiska przemocy, zwiększających świadomość między innymi nt.: - zjawiska przemocy domowej oraz - dostępności oferty pomocowej w sytuacji kryzysowej. 	<p><u>Jednostka koordynująca:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • GOPS <p><u>Partnerzy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • GKRPA, • Placówki Oświatowe, • Komisariat Policji, • Zespół Interdyscyplinarny, 	<ul style="list-style-type: none"> • Działanie ciągłe 2023 - 2027. 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba programów profilaktycznych, • liczba spotkań, • liczba szkoleń i warsztatów, • liczba uczestników.
1.7.	Działania edukacyjne mające na celu modelowanie prawidłowych funkcji rodziny i wzmacnianie kompetencji wychowawczych rodziców.	<ul style="list-style-type: none"> • Podejmowanie działań edukacyjnych zwiększających wiedzę rodzin nt. prawidłowych metod wychowania. 	<p><u>Jednostka koordynująca:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • GOPS <p><u>Partnerzy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizacje pozarządowe, • Placówki Oświatowe, • GKRPA. 	<ul style="list-style-type: none"> • Działanie ciągłe 2023 - 2027. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba działań edukacyjnych skierowanych do rodziców, • liczba osób, która wzięła udział w działaniach edukacyjnych.
1.8.	Opracowanie i wydruk kalendarza w ramach lokalnej kampanii edukacyjnej i informacyjnej promującej wspólne spędzanie czasu wolnego, dzielenie pasji.	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowany zostanie kalendarz. 	<p><u>Jednostka koordynująca:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • GOPS <p><u>Partnerzy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizacje pozarządowe. • Placówki Wsparcia Dziennego, • Placówki kultury, • Placówki Oświatowe, 	<ul style="list-style-type: none"> • IV kwartał każdego roku. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rozpowszechnionych kalendarzy.

			<ul style="list-style-type: none"> • GKRPA, • Zespół Interdyscyplinarny. 		
--	--	--	--	--	--

Przewidywane efekty dla celu 1:

- wzrost świadomości społecznej na temat różnych rodzajów przemocy,
- wzrost świadomości społecznej na temat szkodliwości zjawiska przemocy domowej,
- zmiana postaw społecznych,
- zwiększenie wiedzy rodzin nt. prawidłowych metod wychowania,
- wzrost świadomości na temat dostępności oferty pomocowej w sytuacji kryzysowej,
- wzrost wrażliwości społeczności lokalnej na sygnały mogące świadczyć o przemocy domowej.

**Cel szczegółowy 2:
Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową**

Numer zadania	Zadanie planowane do realizacji	Rezultaty działań	Realizatorzy i partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji zadania (w ujęciu rocznym)
2.1.	Działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz grup diagnostyczno-pomocowych, powoływanych w ramach procedury Niebieskie Karty, skierowane do konkretnych rodzin, w których istnieje podejrzenie występowania zjawiska przemocy i osób bezpośrednio dotkniętych przemocą domową (opracowanie indywidualnego planu pomocy, monitorowanie na bieżąco sytuacji w rodzinie dotkniętej przemocą).	<ul style="list-style-type: none"> • co najmniej 6 spotkań zespołu rocznie, • powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych, • podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, • inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową, • rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym. 	<p><u>Jednostka koordynująca:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • GOPS <p><u>Partnerzy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizacje pozarządowe. • Placówki Oświatowe, • Zespół Interdyscyplinarny/ grupy diagnostyczno-pomocowe. 	<ul style="list-style-type: none"> • Działanie ciągle 2023 - 2027. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, • liczba prowadzonych procedur Niebieskie Karty, • liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych, • liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych, • liczba zakończonych procedur NK, w tym ze względu na ustanie przemocy oraz brak zasadności ich prowadzenia, • liczba rozpowszechnionych informacji.

2.2.	Udzielanie pomocy w formie: finansowej i rzeczowej, poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, prawnego, psychoterapeutycznego, socjalnego, rodzinnego itd.), wsparcia medycznego.	• Osoby doznające przemocy domowej mają możliwość skorzystania z poradnictwa oraz innej pomocy instytucjonalnej.	<u>Jednostka koordynująca:</u> • GOPS <u>Partnerzy:</u> • Komisariat Policji, • Zespół Interdyscyplinarny, • Punkt Informacji i Wsparcia Rodziny, • GKRPA.	• Działanie ciągłe 2023 - 2027.	• Liczba osób, którym udzielono wsparcia, • liczba udzielonych porad, • liczba osób objętych interwencją kryzysową.
2.3.	Zapewnienie bezpieczeństwa osobom dotkniętym przemocą domową, w formie tymczasowego pobytu w całodobowych ośrodkach wsparcia oraz zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.	• Osoby doznające przemocy domowej mają możliwość skorzystania z tymczasowego schronienia w całodobowych ośrodkach wsparcia.	<u>Jednostka koordynująca:</u> • GOPS <u>Partnerzy:</u> • Komisariat Policji, • Zespół Interdyscyplinarny, • Ochrona zdrowia.	• Działanie ciągłe 2023 - 2027.	• Liczba osób, którym udzielono schronienia, • liczba dzieci, którym zapewniono ochronę w razie zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową.
2.4.	Zapewnienie mieszkań socjalnych (w pierwszej kolejności) i pomoc w adaptacji do nowych warunków mieszkaniowych i życiowych	• Osoby doznające przemocy domowej mają możliwość otrzymania w pierwszej kolejności mieszkania socjalnego.	<u>Jednostka koordynująca:</u> • Urząd Gminy <u>Partnerzy:</u> • GOPS.	• Działanie ciągłe 2023 - 2027.	• liczba mieszkań socjalnych.

Przewidywane efekty dla celu 2:

- zwiększenie skuteczności prowadzonych oddziaływań,
- zapewnienie bezpieczeństwa osobą uwięzonym w przemoc domową,
- kompleksowa poprawa sytuacji osób doznających przemocy domowej,
- poprawa współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi działania służące zapobieganiu przemocy domowej oraz ochrony osób uwięzonym w przemoc domową,
- wzrost skuteczności realizowanych działań poprzez łączenie zasobów, wymianę informacji, zwiększenie spektrum oddziaływania.

**Cel szczegółowy 3:
Podejmowanie działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc domową**

Numer zadania	Zadanie planowane do realizacji	Rezultaty działań	Realizatorzy i partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji zadania (w ujęciu rocznym)
3.1.	Działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz grup diagnostyczno-pomocowych, powoływanych w ramach procedury Niebieskie Karty, skierowane do osób stosujących przemoc domową (kierowanie do programów korekcyjno-edukacyjnych, programów psychologiczno-terapeutycznych, kierowanie do GKRPA, udzielanie indywidualnego wsparcia, w tym poradnictwa specjalistycznego).	<ul style="list-style-type: none"> Osoby kwalifikujące się mają możliwość udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową, osoby kwalifikujące się mają możliwość otrzymania wsparcia GKRPA oraz pomocy specjalistycznej świadczonej w Punkcie Informacji i Wsparcia Rodziny. 	<p><u>Jednostka koordynująca:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> GOPS <p><u>Partnerzy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Zespół Interdyscyplinarny / grupy diagnostyczno-pomocowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> Działanie ciągłe 2023 - 2027. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, liczba prowadzonych procedur Niebieskich Kart, liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych, liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych, liczba osób skierowanych do programu korekcyjno-edukacyjnego, liczba osób skierowanych do programu psychologiczno-terapeutycznego, liczba osób skierowanych do GKRPA, liczba osób, którym udzielono wsparcia.
3.2.	Informowanie osób stosujących przemoc o konsekwencjach jej stosowania oraz motywowanie ich do podjęcia działań zmierzających do zatrzymania przemocy.	<ul style="list-style-type: none"> Objęcie działaniami w ramach procedury NK sprawców przemocy domowej. 	<p><u>Jednostka koordynująca:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Policja <p><u>Partnerzy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Zespół Interdyscyplinarny / grupy robocze. 	<ul style="list-style-type: none"> Działanie ciągłe 2023 - 2027. 	<ul style="list-style-type: none"> liczba wypełnionych formularzy Niebieska Karta D.

Przewidywane efekty dla celu 3:

- zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doświadczających przemocy domowej poprzez objęcie oddziaływaniami sprawców przemocy,
- systematyczny spadek liczby rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty, w tym szczególnie ponownie wszczynanych procedur w tej samej rodzinie.

Cel szczegółowy 4:
Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

Numer zadania	Zadanie planowane do realizacji	Rezultaty działań	Realizatorzy i partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji zadania (w ujęciu rocznym)
4.1.	Uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez inne instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.	<ul style="list-style-type: none"> Uczestnictwo w szkoleniach specjalistycznych dla osób przeprowadzających interwencję oraz dla specjalistów pracujących z osobami doznającymi przemocy domowej 	<u>Jednostka koordynująca:</u> <ul style="list-style-type: none"> GOPS <u>Partnerzy:</u> <ul style="list-style-type: none"> Zespół Interdyscyplinarny / grupy diagnostyczno-pomocowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> Działanie ciągłe 2023-2027. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba szkoleń, liczba uczestników.
4.2.	Organizowanie szkoleń/konferencji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej dla kadry instytucji pomocowych, zajmujących się zjawiskiem przemocy domowej.	<ul style="list-style-type: none"> Organizacja szkolenia/konferencji dla członków zespołu interdyscyplinarnego/grup diagnostyczno-pomocowych: min. 1 rocznie. 	<u>Jednostka koordynująca:</u> <ul style="list-style-type: none"> GOPS <u>Partnerzy:</u> <ul style="list-style-type: none"> Zespół Interdyscyplinarny / grupy diagnostyczno-pomocowe. 	<ul style="list-style-type: none"> IV kwartał każdego roku 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba szkoleń/konferencji, liczba uczestników.
4.3.	Wdrożenie i realizacja systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą domową i osobami stosującymi przemoc domową, m.in. superwizja, grupy wsparcia, umacnianie aktywnej i systematycznej współpracy między instytucjami pomocowymi.	<ul style="list-style-type: none"> Uczestnictwo w systemie wsparcia przedstawicieli instytucji pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą domową i osobami stosującymi przemoc domową. 	<u>Jednostka koordynująca:</u> <ul style="list-style-type: none"> GOPS <u>Partnerzy:</u> <ul style="list-style-type: none"> Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Komisariat Policji, Zespół Interdyscyplinarny, GKRPA. 	<ul style="list-style-type: none"> Działanie ciągłe 2023 - 2027. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba superwizji, liczba grup wsparcia, liczba uczestników, liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego, liczba podmiotów współpracujących.

Przewidywane efekty dla celu 4:

- profesjonalizacja kadry instytucji i organizacji działających w obszarze zapobiegania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy,
- wzrost skuteczności działań poprzez wdrażanie skutecznych programów interwencji.

7. Adresaci programu

Program skierowany jest do:

1. Rodzin i osób uwikłanych w przemoc domową.
2. Osób stosujących przemoc domową.
3. Społeczności lokalnej, w tym osób zagrożonych przemocą domową.
4. Służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

8. Przewidywane efekty realizacji programu

1. Udzielanie profesjonalnej pomocy osobom dotkniętym przemocą domową.
2. Udzielanie profesjonalnej pomocy osobom stosującym przemoc domową.
3. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy domowej.
4. Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej w przeciwdziałanie przemocy.
5. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy.

9. Finansowanie programu

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023-2027 będą w szczególności środki własne gminy/Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonkach. Zadania Programu mogą być również finansowane z dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych dostępnych źródeł.

10. Monitoring i ewaluacja programu

Monitoring i ewaluacja działań podejmowanych w ramach programu prowadzone będą przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Proces ewaluacji wraz z prowadzonym monitoringiem, pozwoli poznać skuteczność proponowanych form wsparcia w odniesieniu do zakładanych efektów programu. Sprawdzenie efektywności podejmowanych zadań, prowadzonych działań oraz sposobów ich realizacji, w konsekwencji pozwolą zwiększać skuteczność pracy poszczególnych jednostek w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Szybkość reagowania na ujawniane przypadki przemocy domowej, podejmowanie wszelkich dostępnych działań, umożliwią łagodzenie skutków przemocy domowej i pozwolą zmniejszyć przypadki przemocy oraz będą sprzyjać podnoszeniu świadomości społecznej w tym zakresie. Celem ewaluacji jest wskazanie sposobów interwencji, przyczyniających się do wzrostu skuteczności działań pomocowych, podejmowanych na rzecz osób i rodzin uwikłanych w przemoc domową. Ewaluacja będzie prowadzona corocznie, poprzez analizę materiałów sprawozdawczych poszczególnych instytucji zaangażowanych w działania określone w Programie. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Zielonkach corocznie w terminie do dnia 31 marca przedkłada Wójtowi Gminy Zielonki ewaluację z realizacji Programu zawierającą dane monitorujące Program tj. uzyskane wskaźniki.

Szanowni Mieszkańcy Gminy Zielonki!

Zwracamy się do Państwa z prośbą o wypełnienie **anonimowej ankiety**, która pozwoli opracować diagnozę przydatną do tworzenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026.

Aby opracować diagnozę potrzebna jest współpraca społeczności lokalnej, zatem będziemy wdzięczni za wypełnienie ankiety!

1. Które z wymienionych sytuacji są Pana/Pani zdaniem aktem przemocy? Można wybrać więcej niż jedną odpowiedź:

- spoliczkowanie
- krytykowanie
- kontrolowanie
- zabranie pieniędzy lub innej własności
- pobicie pięścią lub przedmiotem
- zmuszanie do pica alkoholu/zazywania środków odurzających
- ograniczanie kontaktów
- inne

2. Proszę odpowiedzieć na ile zgadza się Pan/Pani z poniższymi stwierdzeniami. Proszę zaznaczyć odpowiednie pole:

	zdecydowanie się nie zgadzam	raczej się nie zgadzam	trudno powiedzieć	raczej się zgadzam	zdecydowanie się zgadzam
Osoby doznające przemocy mogą otrzymać skuteczną pomoc na terenie gminy Zielonki od instytucji pomocowych					
Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa nikt nie powinien się wtrącać					
Stosowanie kar fizycznych (np. klaps) w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą					
Członkowie rodziny powinni reagować, gdy widzą, że dziecko jest źle traktowane przez swoich rodziców					
Przemoc w rodzinie rzadko jest jednorazowym					

incydentem					
Przemoc występuje tylko wtedy, gdy widoczne są ślady na ciele ofiary					
Gwałt w małżeństwie nie jest możliwy					
Powinno się pozostać w związku małżeńskim w którym jest przemoc z uwagi na nierozzerwalność sakramentu.					
Silne zdenerwowanie usprawiedliwia użycie obraźliwych, upokarzających wyzwisk wobec członka rodziny.					
Wydzielanie pieniędzy i kontrolowanie wszystkich wydatków, to przejaw gospodarności współmałżonka					

3. Co według Pana/Pani ma bezpośredni wpływ na przemoc w rodzinie? Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi:

- zazdrość o partnera/partnerkę
- nadużywanie alkoholu lub innych używek
- stres i frustracja
- społeczna izolacja rodziny
- choroba psychiczna
- brak pracy
- doświadczenia i wzorce z domu rodzinnego
- inne

4. Proszę określić, jakie relacje i klimat wychowania panowały w Pana/Pani domu rodzinnym. Proszę o zaznaczenie jednej odpowiedzi:

- partnerski układ między rodzicami i dziećmi i życzliwa atmosfera
- duże wymagania wobec dzieci, ale panowała serdeczna atmosfera
- duże wymagania wobec dzieci i oziębła atmosfera
- luźny, swobodny styl wychowania, na dużo pozwalano
- dochodziło do rękoczynów
- inne

5. Zna Pan/Pani dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów? Proszę zaznaczyć odpowiednie pole:

	znam bardzo dobrze	znam dobrze	nie jestem pewien czy znam	raczej nie znam	nie znam
osoby kontaktowe					
strony www instytucji					
numery telefonów instytucji					
adresy instytucji					
nazwy instytucji					

6. Czym jest Niebieska Karta? Proszę o zaznaczenie jednej odpowiedzi.

- Dokumentem wypełnianym przez funkcjonariusza policji w przypadku stwierdzenia przemocy w rodzinie
- Programem telewizyjnym na temat przemocy domowej
- Aktem prawnym
- Nazwą kampanii przeciwdziałającej przemocy domowej

7. Do której z niżej wymienionych instytucji zwróciłby się Pan/Pani z prośbą o wszczęcie procedury Niebieskie Karty? Można wybrać więcej niż jedną odpowiedź:

- Policji
- Prokuratury
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Ośrodka Pomocy Społecznej
- Oświaty
- Służby zdrowia
- Do księdza
- inne

8. W przypadku stwierdzenia występowania przemocy domowej u znajomych lub sąsiadów najczęściej zwróciłbyś/aś się o pomoc bezpośrednio do:

- Instytucji powołanych do rozwiązania tego problemu
- Próba rozmowy z ofiarą w celu nakłonienia jej do poszukiwania pomocy w instytucjach przeciwdziałających przemocy domowej
- Próba rozmowy ze sprawcą
- Zawiadomienie krewnych ofiary
- Nie podjąłbym/nie podjęłabym żadnych kroków

9. Spotkał/a się Pan/Pani bezpośrednio ze zjawiskiem przemocy w rodzinie?

- Tak
- Nie
- Trudno powiedzieć

10. Kto według Pana/Pani jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie?

- kobiety
- mężczyźni
- dzieci, młodzież
- osoby starsze
- osoby niepełnosprawne
- inne

11. Kto według Pana/Pani jest najczęściej osobą doznającą przemocy w rodzinie?

- kobiety
- mężczyźni
- dzieci, młodzież
- osoby starsze
- osoby niepełnosprawne
- inne

12. Słyszał/a Pan/Pani o Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Zielonki?

- Tak
- Nie

13. Jakie działania należy Pana/Pani zdaniem podjąć, aby przeciwdziałanie przemocy było bardziej skuteczne? (Można wybrać więcej niż jedną odpowiedź):

- Organizować warsztaty profilaktyczne
- Organizować wykłady/pogadanki
- Organizować akcje informacyjne za pośrednictwem ulotek, plakatów, broszur itp.
- Publikować filmy profilaktyczne w Internecie
- Publikować spoty radiowe, artykuły w prasie lokalnej
- Organizować festyny/imprezy/pikniki profilaktyczne
- Podnosić kompetencje przedstawicieli służb (kursy, szkolenia)
- Polepszyć komunikację i szybkość przepływu informacji między przedstawicielami służb
- Zwiększyć dostępność różnych form pomocy dla osób doznających przemocy
- Przyspieszyć realizację działań pomocowych i interwencyjnych
- Zwiększyć ofertę pomocową dla osób stosujących przemoc
- Inne, jakie?.....

Metryka

14. Płeć ankietowanego:

- Kobieta
- Mężczyzna

15. Wiek ankietowanego:

- 18-25
- 26-35
- 36-45
- 46-55
- 56-65
- Powyżej 65
-

16. Stan cywilny ankietowanego:

- wdowa/wdowiec
- panna/kawaler
- zamężna/zonaty
- rozwiedziona/rozwiedziony

17. Wykształcenie ankietowanego:

- Podstawowe
- Zawodowe
- Średnie
- Wyższe

ANKIETA kl. IV-VI

Prosimy Cię o udział w badaniu, które służy do oceny aktualnej sytuacji uczniów. **Ankieta jest anonimowa** i będzie wykorzystana wyłącznie w celu naukowym do przygotowania zbiorczego opracowania wyników. Potrwa ok. 5 minut. Pamiętaj, to nie jest „klasówka”. Nie ma tu „dobrych” ani „złych” odpowiedzi. Dla nas jest bardzo ważne, abyś na pytania odpowiadał/a z namysłem i tak szczerze, jak to jest możliwe. Pytania mogą Cię czasem zaskoczyć, gdyż są dla osób w różnej sytuacji i w różnym wieku. Przeczytaj instrukcję do pytań i dokładnie wypełnij ankietę.

1. Obecnie mieszkasz (zaznacz lub wpisz właściwą odpowiedź): W przypadku kategorii „gdzie indziej”, napisz gdzie:

- z rodzicami
- z jednym z rodziców biologicznych i macochą lub ojczymem
- tylko mamą
- tylko z tatą
- z dalszą rodziną
- w rodzinie zastępczej lub domu dziecka
- gdzie indziej, napisz gdzie: .....

2. Czy masz rodzeństwo? Zaznacz jedną odpowiedź:

- nie, jestem jedynym dzieckiem
- tak, mam jednego brata lub siostrę
- tak, mam 2 lub więcej rodzeństwa

3. Czy Twoi rodzice pracują? Zaznacz właściwą odpowiedź.

- żadne z rodziców nie ma stałej pracy, są bezrobotni
- jedno z rodziców posiada stałą pracę
- oboje posiadają stałą pracę
- jedno z rodziców ma stałą pracę, a drugie dorywczą
- obydwój rodzice mają pracę dorywczą
- jedno z rodziców pracuje za granicą

4. W jakich sytuacjach i jak często podejmujesz z rodzicami niżej wymienione działania? Zaznacz przy każdym wierszu:

	nigdy	kilka razy w tygodniu	kilka razy w miesiącu	kilka razy w roku
spędzam czas poza domem wspólnie z rodzicami				
rozmawiam z rodzicami o szkole i o moich ocenach				
rozmawiam z rodzicami o innych moich sprawach				
wspólnie z rodzicami uprawiam sport lub inne ulubione zajęcia				
uczestniczę w podejmowaniu przez rodziców decyzji				
pomagam rodzicom w ważnych sprawach domowych				

5. Gdy przeżywasz trudne chwile w życiu lub masz jakiś problem, to co robisz? (zaznacz przy każdym wierszu):

	często	czasami	nigdy
szukam samotności			
rozmawiam z kolegą, koleżanką			
rozmawiam o swoich sprawach z rodzicami			
placzę			
mam problem z panowaniem nad swoimi emocjami i zdarza mi się coś zniszczyć			
rozładowuję swoją złość np. targam gazetę, uderzam o poduszki, krzyczę w poduszkę			
czytam książkę			
słucham muzyki albo oglądam telewizję			
w sytuacji stresu mam problem z jedzeniem			
szukam pomocy nauczyciela, pedagoga, psychologa itp.			
złoszczę się i kłócę z najbliższymi			
staram się szybko zapomnieć o trudnościach			
obrażam się na cały świat			
modłę się			
zajmuję się komputerem (gry, Internet)			
myślę ciągle o problemie i nie odpoczywam			
maluję, gram na instrumencie muzycznym			
robię coś innego			

6. Jak często widzisz, że ktoś w Twoim otoczeniu (zaznacz w każdym wierszu jedną odpowiedź):

	nigdy	widziałem to raz w życiu	widziałem kilka razy w moim życiu	kilka razy w roku	kilka razy w miesiącu	kilka razy w tygodniu	codziennie
pali tytoń							
pije alkohol							
jest pijany/pijana							
złości się na kogoś							
złośliwie kogoś krytykuje							
kłóci się z kimś							
wyzywa kogoś							
bije kogoś							

7. Wiesz czym jest przemoc w rodzinie?

- Tak
 Nie

8. Jeśli Tak, napisz własnymi słowami czym jest przemoc w rodzinie:

.....
 .....
 .....

9. Które z wymienionych sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy? (Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź):

- Nadmierna krytyka
 zabranie pieniędzy lub innej własności
 klaps
 dotykanie gdy nie masz na to ochoty
 wyśmiewanie
 wysyłanie obraźliwych SMS-ów
 popychanie, szarpanie
 grożenie
 inne, jakie?

10. Zaznacz czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Postaw krzyżyk w odpowiednim miejscu.:

	Prawda	Falsz	Nie wiem
Przemoc jest wtedy, gdy są widoczne ślady pobicia.			
Jeśli ktoś jest bity, to znaczy, że na to zasługuje.			
Nie trzeba mieć siniaków i złamanych kości, aby być ofiarą przemocy domowej.			
Ponizanie i obelgi boją tak samo jak bicie.			

Nawet po wielu latach osoba doznająca przemocy może przerwać przemoc.			
Brak zrozumienia, brak fizycznego wyrażania uczuć, brak słownego wyrażania uczuć, brak wsparcia emocjonalnego jest też przemocą.			
Przemocy nie można ukrywać. Trzeba takie sytuacje zgłaszać dorosłym.			
Przemoc w rodzinie jest przestępstwem			

11. Skąd czerpiesz wiedzę na temat agresji i przemocy oraz jej skutków?

- od nauczycieli
- od rodziców, opiekunów
- od kolegów i koleżanek
- z telewizji
- z Internetu
- nie mam wiedzy na ten temat
- z innych źródeł, jakich?.....

12. Do kogo zwrócił byś się o pomoc będąc świadkiem przemocy (Zaznacz maksymalnie 3 odpowiedzi):

- rodziców, opiekunów
- Innego członka rodziny (np.: babcię, dziadka, ciocię,...
- Nauczycieli, pedagoga, wychowawcy
- kolegów, koleżanek
- służby porządkowe (np. policji)
- telefonu zaufania
- starałbym się rozwiązać problem samodzielnie
- osoby obcej
- Nie wiem komu mógłbym zgłosić taką sytuację
- innych osób/miejsc, jakich?.....

13. Czy byłeś/byłaś kiedyś świadkiem przemocy? (Jeśli odpowiedz na to pytanie brzmi NIE, przejdź do pyt. 16):

- Tak
- Nie

14. Gdzie akt przemocy, którego byłeś/byłaś świadkiem, miał miejsce? (Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź):

- w domu
- w szkole
- na boisku
- w Internecie
- w miejscu publicznym (np. parku, autobusie)
- w miejscu ustronnym
- inne, jakie?.....

15. Wobec kogo przemoc była stosowana? (Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź):

- wobec rodziców
- wobec rodzeństwa
- wobec dziadków
- wobec kolegów, koleżanek
- wobec nauczycieli
- wobec nieznanymi osób

inne, jakie?.....

16. Uważasz, że należałoby poinformować kogoś z dorosłych, gdyby ktoś z Twoich bliskich (z rodziny lub znajomych) doznawał przemocy w rodzinie?

- Tak
- Nie
- Nie wiem

17. Czy zostałeś/aś uświadomiony/a o konsekwencjach wynikających ze stosowania przemocy?

- Zdecydowanie tak
- Tak
- Trudno powiedzieć
- Nie
- Zdecydowanie nie

18. Czy znasz kogoś, kto doświadczył przykrych zachowań przez Internet?

- nie znam
- tak, znam

Jeżeli udzieliłeś odpowiedzi „nie” – to przejdź do pytania 20.

19. Jeśli na pytanie 18 udzieliłeś/łaś odpowiedzi „tak” to które z poniższych (zaznacz właściwą odpowiedź. Możesz zaznaczyć kilka).

- podszywanie się pode mnie przez inne osoby
- wysyłanie mi przykrych wiadomości
- robienie zdjęć/filmów, na które nie wyraziłeś/aś zgody
- obraźliwe komentowanie treści, które umieściłeś/aś w Internecie
- Komentowanie wypowiedzi na forum internetowym, w celu ośmieszenia/sprawienia przykrości/grozenie
- Wyzywanie w rozmowie na czacie/ w portalu społecznościowym
- Publikowanie, bądź rozsyłanie ośmieszających zdjęć lub filmów
- Wysyłanie wiadomości przez komunikator (np. Messenger), aby obrazić/wystraszyć
- Celowe wykluczanie osób lub nie dopuszczanie do grona znajomych w Internecie

20. Czy natrafiłeś/aś kiedyś w Internecie przypadkowo na obrazy przedstawiające przemoc, których nie chciałeś/aś oglądać?

- Tak
- Nie

Metryka

Płeć:

- kobieta
- mężczyzna

Dziękuję za wypełnienie ankiety

ANKIETA kl. VII-VIII

Prosimy Cię o udział w badaniu, które służy do oceny aktualnej sytuacji uczniów. **Ankieta jest anonimowa** i będzie wykorzystana wyłącznie w celu naukowym do przygotowania zbiorczego opracowania wyników. Potrwa ok. 5 minut. Pamiętaj, to nie jest „klasówka”. Nie ma tu „dobrych” ani „złych” odpowiedzi. Dla nas jest bardzo ważne, abyś na pytania odpowiadał/a z namysłem i tak szczerze, jak to jest możliwe. Pytania mogą Cię czasem zaskoczyć, gdyż są dla osób w różnej sytuacji i w różnym wieku. Przeczytaj instrukcję do pytań i dokładnie wypełnij ankietę.

2. Obecnie mieszkasz (zaznacz lub wpisz właściwą odpowiedź): W przypadku kategorii „gdzie indziej”, napisz gdzie:

- z rodzicami
- z jednym z rodziców biologicznych i macochą lub ojczymem
- tylko z matką
- tylko z ojcem
- z dalszą rodziną
- w rodzinie zastępczej lub domu dziecka
- gdzie indziej, napisz gdzie: .....

2. Masz rodzeństwo? Zaznacz jedną odpowiedź:

- nie, jestem jedynym dzieckiem
- tak, mam jednego brata lub siostrę
- tak, mam 2 lub więcej rodzeństwa

3. Czy Twoi rodzice pracują? Zaznacz właściwą odpowiedź.

- żadne z rodziców nie ma stałej pracy, są bezrobotni
- jedno z rodziców posiada stałą pracę
- oboje posiadają stałą pracę
- jedno z rodziców ma stałą pracę, a drugie dorywczą
- obydwój rodzice mają pracę dorywczą
- jedno z rodziców pracuje za granicą

4. Zaznacz przy każdym wierszu, na ile jesteś zadowolony z:

	bardzo zadowolony	raczej zadowolony	trochę zadowolony, a trochę niezadowolony	raczej niezadowolony	bardzo niezadowolony
osobistego poczucia bezpieczeństwa					
swojego charakteru					
sposobu spędzania wolnego czasu					
możliwości decydowania o sobie					
możliwości rozwoju swoich zainteresowań					
wyobrażeń o przyszłości					

swojej pozycji w klasie, w szkole					
kontaktów z kolegami					
kontaktów z rodzicami					
kontaktów z nauczycielami					
swojej inteligencji i zdolności					
swojego wyglądu					
Swojego zdrowia					

5. W jakich sytuacjach i jak często podejmujesz z rodzicami niżej wymienione działania? Zaznacz przy każdym wierszu:

	nigdy	kilka razy w tygodniu	kilka razy w tygodniu	kilka razy w miesiącu	kilka razy w roku
spędzam czas poza domem wspólnie z rodzicami					
rozmawiam z rodzicami o szkole i o moich ocenach					
rozmawiam z rodzicami o innych moich sprawach					
wspólnie z rodzicami uprawiam sport lub inne ulubione zajęcia					
uczestniczę w podejmowaniu przez rodziców decyzji					
pomagam rodzicom w ważnych sprawach domowych					

6. Gdy przeżywasz trudne chwile w życiu lub masz jakiś problem, to co robisz? (zaznacz przy każdym wierszu):

	często	czasami	nigdy
szukam samotności			
rozmawiam z kolegą, koleżanką			
rozmawiam o swoich sprawach z rodzicami			
placzę			
mam problem z panowaniem nad swoimi emocjami i zdarza mi się coś zniszczyć			

rozładowuję swoją złość np. targam gazetę, uderzam o poduszki, krzyczę w poduszkę			
czytam książkę			
slucham muzyki albo oglądam telewizję			
w sytuacji stresu mam problem z jedzeniem			
szukam pomocy nauczyciela, pedagoga, psychologa itp.			
złuszczę się i kłócę z najbliższymi			
staram się szybko zapomnieć o trudnościach			
obrażam się na cały świat			
modłę się			
zajmuję się komputerem (gry, Internet)			
myślę ciągle o problemie i nie odpoczywam			
maluję, gram na instrumencie muzycznym			
robię coś innego			

7. Jak często widzisz, że ktoś w Twoim otoczeniu (zaznacz w każdym wierszu jedną odpowiedź):

	nigdy	widziałem to raz w życiu	widziałem kilka razy w moim życiu	kilka razy w roku	kilka razy w miesiącu	kilka razy w tygodniu	codziennie
pali tytoń							
pije alkohol							
jest pijany/pijana							
złości się na kogoś							
złośliwie kogoś krytykuje							
kłóci się z kimś							
wyzywa kogoś							
bije kogoś							

8. Wiesz czym jest przemoc w rodzinie?

- Tak
 Nie

9. Jeśli Tak, napisz własnymi słowami czym jest przemoc w rodzinie:

.....
.....

10. Jakie znasz rodzaje przemocy? Wymień te, które znasz:

.....

11. Które z wymienionych sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy? (Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź):

- Nadmierna krytyka
 zabranie pieniędzy lub innej własności
 klaps

- dotykanie gdy nie masz na to ochoty
- wysmiewanie
- wysyłanie obraźliwych SMS-ów
- popychanie, szarpanie
- grożenie
- inne, jakie?

12. Zaznacz czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Postaw krzyżyk w odpowiednim miejscu.:

	Prawda	Fałsz	Nie wiem
Przemoc jest wtedy, gdy są widoczne ślady pobicia.			
Jeśli ktoś jest bity, to znaczy, że na to zasługuje.			
Nie trzeba mieć siniaków i złamanych kości, aby być ofiarą przemocy domowej.			
Poniżanie i obelgi bołą tak samo jak bicie.			
Nawet po wielu latach osoba doznająca przemocy może przerwać przemoc.			
Brak zrozumienia, brak fizycznego wyrażania uczuć, brak słownego wyrażania uczuć, brak wsparcia emocjonalnego jest też przemocą.			
Przemocy nie można ukrywać. Trzeba takie sytuacje zgłaszać dorosłym.			
Przemoc w rodzinie jest przestępstwem			

13. Skąd czerpiesz wiedzę na temat agresji i przemocy oraz jej skutków?

- od nauczycieli
- od rodziców, opiekunów
- od kolegów i koleżanek
- z telewizji
- z Internetu
- nie mam wiedzy na ten temat
- z innych źródeł, jakich?.....

14. Do kogo zwrócił byś się o pomoc będąc świadkiem przemocy?(Zaznacz maksymalnie 3 odpowiedzi):

- rodziców, opiekunów
- Innego członka rodziny (np.: babcię, dziadka, ciocię,...
- Nauczycieli, pedagoga, wychowawcy
- kolegów, koleżanek
- służby porządkowe (np. policji)
- telefonu zaufania
- starałbym się rozwiązać problem samodzielnie
- Osoby obcej
- Nie wiem komu mógłbym zgłosić taką sytuację

innych osób/miejsc, jakich?.....

15. Czy byłeś/byłaś kiedyś świadkiem przemocy?

- Tak
- Nie

Jeżeli zaznaczyłeś/łaś odpowiedź „nie” przejdź do pytania 18.

16. Gdzie akt przemocy, którego byłeś/byłaś świadkiem, miał miejsce? (Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź):

- w domu

- w szkole
- na boisku
- w Internecie
- w miejscu publicznym (np. parku, autobusie)
- w miejscu ustronnym
- inne, jakie?.....

17. Wobec kogo przemoc była stosowana? (Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź):

- wobec rodziców
- wobec rodzeństwa
- wobec dziadków
- wobec kolegów, koleżanek
- wobec nauczycieli
- wobec nieznanych osób

inne, jakie?.....

18. Uważasz, że należałoby poinformować kogoś z dorosłych, gdyby ktoś z Twoich bliskich (z rodziny lub znajomych) doznawał przemocy w rodzinie?

- Tak
- Nie
- Nie wiem

19. Zostałeś/aś uświadomiony/a o konsekwencjach wynikających ze stosowania przemocy?

- Zdecydowanie tak
- Tak
- Trudno powiedzieć
- Nie
- Zdecydowanie nie

20. Czy znasz kogoś, kto doświadczył przykrych zachowań przez Internet?

- nie znam
- tak, znam

Jeżeli udzieliłeś odpowiedzi „nie” – to przejdź do pytania 22.

21. Jeśli na pytanie 20 udzieliłeś/łaś odpowiedzi „tak” to które z poniższych (zaznacz właściwą odpowiedź. Możesz zaznaczyć kilka).

- podszywanie się pode mnie przez inne osoby
- wysyłanie mi przykrych wiadomości
- robienie zdjęć/filmów, na które nie wyraziłeś/aś zgody
- obraźliwe komentowanie treści, które umieściłeś/aś w Internecie
- Komentowanie wypowiedzi na forum internetowym, w celu ośmieszenia/sprawienia przykrości/groźenie
- Wyzywanie w rozmowie na czacie/ w portalu społecznościowym
- Publikowanie, bądź rozsyłanie ośmieszających zdjęć lub filmów
- Wysyłanie wiadomości przez komunikator (np. Messenger), aby obrazić/wystraszyć
- Celowe wykluczanie osób lub nie dopuszczanie do grona znajomych w Internecie

22. Czy natrafiłeś/aś kiedyś w Internecie przypadkowo na obrazy przedstawiające przemoc, których nie chciałeś/aś oglądać?

- Tak
- Nie

Metryka

Płeć:

- kobieta
- mężczyzna

Dziękuję za wypełnienie ankiety

ANKIETA

Prosimy o wypełnienie poniższej ankiety. Jest ona skierowana do przedstawicieli instytucji działających na terenie gminy Zielonki i ma na celu określenie potrzeb lokalnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Badanie prowadzi Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonkach, a wyniki ankiety posłużą do opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026.

Ankieta jest anonimowa.

1. Jak ocenia Pan/Pani skuteczność następujących działań zmierzających do przeciwdziałania przemocy?
Proszę zaznaczyć odpowiednie pole:

	Skuteczne	Raczej skuteczne	Trudno powiedzieć	Raczej nieskuteczne	Nieskuteczne
Działania informacyjno-edukacyjne dot. zjawiska przemocy (ulotki, broszury, plakaty)					
Kampanie społeczne i akcje informacyjne poświęcone problematyce przemocy					
Szkolenia, superwizje, konferencje dla przedstawicieli instytucji pomocowych poświęcone problematyce przemocy					
Programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży					
Warsztaty dla rodziców zwiększające umiejętności wychowawcze					
Organizacja dodatkowych formy spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży					
Konsultacje psychologiczne					
Konsultacje psychiatryczne					
Konsultacje prawne					
Pomoc socjalna					
Pomoc medyczna					
Pomoc materialna					
Mediacje rodzinne					
Pomoc całodobowa					
Terapia małżeńska					
Telefon zaufania					
Grupa wsparcia/grupa terapeutyczna dla osób doznających przemocy					
Programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc					
Poddanie się leczeniu odwykowemu					

Zakaz kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną					
Zakaz zbliżania się do osoby pokrzywdzonej					
Nakaz opuszczenia lokalu mieszkalnego					
Kara pozbawienia wolności					
Procedura „Niebieskie Karty”					
Dozór kuratora sądowego					
Działania interwencyjne					

2. Które działania należało by wg Pana/Pani realizować/intensyfikować na terenie gminy Zielonki by lepiej przeciwdziałać zjawisku przemocy w rodzinie? (Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź):

- Systematycznie podnosić kompetencje przedstawicieli służb poprzez np. udział w szkoleniach, konferencjach.
- Wspierać członków ZI i GR, m.in. poprzez superwizję, coaching, grupy wsparcia.
- Szkolenia Rad Pedagogicznych nt. profilaktyki przemocy w rodzinie oraz cyberprzemocy, przemocy rówieśniczej i innych zjawisk związanych z przemocą oraz edukacja prawna w tym zakresie.
- Inicjowanie działań edukacyjnych skierowanych do przyszłych rodziców i rodziców małych dzieci, na rzecz zapobiegania przemocy w okresie wczesnodziecięcym.
- Realizacja zajęć psychoedukacyjnych w przedszkolach.
- Udział w ogólnopolskich i wojewódzkich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie m.in. Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę i innych.
- Realizacja Lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjne skierowane do różnych grup odbiorców.
- Poszerzanie oferty Placówek Wsparcia Dziennego, w tym realizacja działań profilaktycznych.
- Prowadzenie zajęć rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne w szkołach podstawowych.
- Konsultacje i szkolenia dla rodziców w zakresie profilaktyki przemocy oraz edukacja prawna przy współpracy ze szkołami, Placówkami Wsparcia Dziennego
- Działania profilaktyczne i informacyjne w zakresie profilaktyki zachowań suicydalnych, zaburzeń emocjonalnych, depresji dla dorosłych, młodzieży i dzieci (ulotki, broszury, plakaty, kampanie, poradnictwo psychologiczne).
- Poradnictwo i terapia indywidualna dla dzieci i młodzieży w związku z problemem przemocy w rodzinie.
- Poprawa komunikacji i szybkości przepływu informacji między przedstawicielami służb.
- Zwiększenie składu zespołu Interdyscyplinarnego o przedstawicieli kolejnych instytucji np. Kościoła.
- Zwiększenie dostępności pomocy specjalistycznej dla rodzin (medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, pedagogicznej, innej).
- Zwiększenie zasięgu prowadzonych akcji edukacyjno-informacyjnych poprzez poszerzanie źródeł dystrybucji materiałów.
- Pogadanki, debaty, zebrania - zwiększenie wiedzy i świadomości, kształtowanie właściwych relacji w rodzinie.
- Promowanie miejsc oferujących atrakcyjne zajęcia dla dzieci i młodzieży np. kluby sportowe, koła zainteresowań, teatry amatorskie, zespoły muzyczne, harcerstwo itp.
- Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki pierwszorzędowej, szczególnie realizacja programów profilaktycznych w placówkach oświatowych dzięki, której wzrasta świadomość i wrażliwość.
- Większe uświadamianie konsekwencji prawnych wynikających ze stosowania przemocy i zachowań ściganych prawnie, np. w sieci internetowej, gazecie lokalnej.
- Zwiększenie znajomości lokalnej oferty pomocowej wśród instytucji.
- Zwiększenie jakości i dostępności działań pomocowych dla osób doznających przemocy.
- Zwiększenie jakości i dostępności działań pomocowych dla osób stosujących przemoc.
- Szersze rozpowszechnienie ofert pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie.
- Szersze rozpowszechnienie ofert pomocy dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Zwiększenie działań integrujących rodziny np. pikniki, festyny, turnieje rodzinne itp.
- Realizacja projektów edukacyjnych i wychowawczych przez lokalne organizacje pozarządowe.
- Zwiększanie poziomu świadomości wśród społeczności lokalnej, obalanie mitów i stereotypów nt. przemoc, zmniejszanie społecznego przyzwolenie na przemoc.

- Działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców.
- Bieżąca współpraca w zakresie profilaktyki przemocy w rodzinie ze służbami i instytucjami.
- Pomoc psychologiczna i wychowawcza dla dzieci i rodziców udzielana w szkole oraz Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.
- Motywowanie osób stosujących przemoc do korzystania z pomocy psychologicznej i udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym.
- Inne, jakie?.....

3. Proszę wskazać jakie braki (w obszarze infrastruktury, kadry, szkoleń, współpracy służb) dostrzega Pan/Pani na terenie gminy Zielonki w zakresie pomocy oferowanej dla osób zagrożonych lub uwikłanych w przemoc domową:

.....

.....

METRYKA

4. Instytucja/organizacja wypełniająca ankietę:

- Szkoła podstawowa
- Przedszkole
- Instytucja pomocy społecznej
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zielonkach
- Centrum Kultury, Promocji i Rekreacji w Zielonkach
- Gabinety Lekarza Rodzinnego
- Parafia
- Komisariat Policji w Zielonkach
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej
- Inna .....

5 . Płeć:

- kobieta
- mężczyzna

6. Proszę zaznaczyć Pana/Pani staż pracy:

- poniżej roku
- od 1 do 5 lat
- od 6 do 10 lat
- od 11 do 20 lat
- powyżej 21 lat

Dziękujemy za udział w ankiecie!

Dyrektor Ośrodka
mgr. M.R.
 mgr Magdalena Rajska

Uzasadnienie

Uchwalenie nowego Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023 – 2027 dla Gminy Zielonki wynika z zapisów ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 535)

Zmiana programu była konieczna w celu dostosowania do aktualnego stanu prawnego.

Zmieniony Program będzie służył budowaniu skutecznego i efektywnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej na poziomie lokalnym przy zaangażowaniu przedstawicieli służb i instytucji realizujących zadania związane z zapobieganiem i zwalczaniem zjawiska przemocy.

Dyrektor Ośrodka

mgr Magdalena Rajska

